

Ács Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
és
Antiszegregációs Terve

2011

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	5
2. A város szerepe a településhálózatban	7
2.2. A város térségi helyzete és funkciói, helyi és helyzeti energiáinak bemutatása.....	11
2.3. A városhálózatban betöltött szerepének ismertetése	11
3. Helyzetelemzés	12
3.1. Környezeti jellemzők ismertetése	12
3.2. Gazdasági helyzet ismertetése	18
3.2.2. Regisztrált vállalkozások ágazati jellemzői	21
3.2.3. A település földrajzi elérhetősége.....	23
3.2.4. Ipari övezetek.....	23
3.3. A település társadalmi helyzetének ismertetése	24
3.3.1. A népességszám alakulása	24
3.3.2. A népesség kor szerinti megoszlása	27
3.3.4. A népesség gazdasági aktivitásának, foglalkoztatási szerkezetének és a munkanélküliség mértékének szemléltetése	29
3.4. Közszolgáltatások átfogó vizsgálata.....	31
3.4.1. Közoktatás helyzete.....	31
3.4.2. Az egészségügyi ellátó hálózat kohéziója	38
3.4.3. Közműellátottság bemutatása	44
3.4.4. Közösségi tájékoztatás, helyi média és infokommunikációs lehetőségek ismertetése	48
3.4.5. Elektronikus ügyintézés.....	49
3.4.6. Városüzemeltetés és városgazdálkodás helyzete.....	50
3.5. Kulturális élet, civil szervezetek működése	52
3.6. Idegenforgalom, sport.....	60
3.7. Lakásállomány minőségi és mennyiségi áttekintése.....	65
3.7.1. Lakásépítések jellemzői a Közép-Dunántúlon	65
3.7.2. Lakásépítések Ácson.....	66
3.7.3. A lakásállomány jellemzői.....	67
3.7.4. Az önkormányzat szerepe	69
3.8. Összefoglalás – SWOT-analízis	70

3.8.1.	Társadalmi és humán tényezők.....	70
3.8.2.	Környezeti elemek és rendszerek sajátosságai.....	71
3.8.3.	A gazdasági környezet sajátosságai	72
3.8.4.	A lakásállomány és az épített környezet sajátosságai	73
3.8.5.	A műszaki infrastruktúra sajátosságai	73
4.	Városfejlesztési körzetek lehatárolása	75
4.1.	Belváros.....	75
4.2.	Pénzsás-telep	80
4.3.	Rektor telep	82
4.4.	Etelka-telep.....	84
5.	Ács város új, integrált városfejlesztési stratégiája	89
5.1.	A város sokszínű öröksége és azok következményei.....	89
5.2.	A város fejlesztésének alapjai – segítő és hátráltató tényezők	89
5.3.	A város fejlődését átható horizontális tervezési szempontok	90
5.4.	A városfejlesztési célrendszer megalapozottsága	91
5.5.	Ács hosszú távú jövőképe.....	92
5.6.	A jövőbeli fejlesztési irányok meghatározása	93
5.6.1.	Globális fejlesztési irányok.....	93
5.6.2.	Tematikus fejlesztési irányok	94
5.6.3.	Városrészek fejlesztési iránya	96
5.7.	A stratégia szinergikus hatásai.....	99
5.8.	Fejlesztési programcsoportok és programok.....	99
5.9.	A stratégia megvalósíthatósága.....	106
5.9.1.	Társadalmi egyeztetés és a nyilvánosság bevonásának módjai az IVS elkészítésének folyamatába	106
5.9.2.	A város rehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységek	106
5.10.	Szociális és funkcionális városrehabilitációt célzó támogatás igénybevételevel fejlesztendő akcióterületek lehatárolása.....	114
6.1.	Helyzetelemzés a periférián élők területi koncentrációjáról.....	123
6.1.1.	A szegregációs folyamatok globális és országos társadalmi háttere, megjelenési formái	123
6.1.2.	A szegregációs folyamatok kialakulása Ácson	123
6.1.3.	A lemaradó városrészek lehatárolása	124

6.1.4.	A városrészek szociális helyzetének, valamint az indikátorok alapján kijelölt szegregátumok térbeli elhelyezkedésének kontextusai	126
6.2.	A roma népességet magas arányban koncentráló városrészek, telepszerű lakókörnyezetek ismertetése	126
6.2.1.	A területi lehatárolásának módszertana	126
6.2.2.	A települési szegregátumok helyzetének összehasonlító elemzése a szegregációnak különböző formáinak megjelenése alapján.....	126
6.2.3.	A szegregátumok helyzetének részletes kifejtése	127
7.	Vagyongazdálkodási stratégia.....	128
7.1.	A stratégia célja	128
7.2.	A vagyongazdálkodás főbb elvei	128
7.3.	Az önkormányzat gazdálkodása.....	128
	Mellékletek	133

1. Vezetői összefoglaló

Ács Város Önkormányzata 2011. év során határozta el a város középtávú városfejlesztési koncepciójának elkészítését. A munka kezdeti szakaszában a már meglévő fejlesztési koncepciókra, programokra építve még a 2011. év folyamán elkészült Ács Város Önkormányzatának Integrált Fejlesztési Stratégiája (IVS).

A dokumentum gerince az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által kidolgozott „Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára” című módszertani útmutatót alapul véve készült el.

Az IVS a kézikönyvben foglalt előírásoknak megfelelően egy olyan középtávú, integráló és stratégiai szemléletű gondolkodást megtestesítő fejlesztési dokumentum, amelynek elkészítése előfeltétele a 2007 – 2013 során a Regionális Operatív Program által finanszírozott városrehabilitációs célú támogatások elnyerésének, illetve más koncepciók, fejlesztési irányok hivatkozásának alapját is képes megalkotni.

Ács fejlődése és fejlesztése több éven keresztül különböző tematikájú fejlesztési koncepciókba foglalva, egymással szorosan össze nem függő módon kerültek meghatározásra. Jelen IVS célja - az eddigi tapasztalatok felhasználásával, valamint a lefektetett fejlesztési irányok szintetizálásával - egy egymásra épülő, összefonódó fejlesztési stratégia megalkotása.

Az önkormányzati határozatok, koncepciók és adatszolgáltatás és a rendelkezésre álló stratégiai dokumentumok összegzése alapján készült el az IVS, amely a helyzetkép bemutatására, jövőkép és célrendszer felállítására koncentrál. Az IVS-ben kitűzött fejlesztési célok birtokában megvalósulhat a város fejlődésében meghatározó jelentőséggel bíró területek fejlesztése: az oktatás, környezetvédelem és a településfejlesztés témaköreiben.

Az IVS kidolgozás kitért:

- A település jelenlegi helyzetének értékelésére az ágazati és területi - a város terében való elhelyezkedés szerinti - szempontok figyelembe vétele mellett;
- A város jelenlegi funkcióinak elemzésére, a hazai településhálózatban és a térségben betöltött szerepének bemutatására;
- A település elérni kívánt állapotának vázolására, a jövőkép megfogalmazására: a jelen elemzéséből kiindulva definiálható jövőképe;
- A fejlesztéseknek keretet adó stratégia megfogalmazására: a hosszútávon érvényes, a város megtartó erejének növelésére vonatkozó átfogó célnak, illetve azoknak a középtávú kiemelt céloknak – folytatására, a városi funkció megerősítésére;

- A stratégia megvalósulását segítő eszközök (nem fejlesztési típusú beavatkozások, szervezeti háttér, monitoring rendszer stb.) számba vételére;
- Az operatív tervezés megalapozására: a 2007 – 2013 alatt fejlesztendő akcióterületek meghatározására: elsősorban a belvárosban megvalósuló városrehabilitációs program kereteinek kijelölésére.

2. A város szerepe a településhálózatban

A Közép- dunántúli tervezési statisztikai régióban Ács városi ranggal rendelkező település, az Országos Területfejlesztési Konceptióban megalapozott területfejlesztési struktúra alapján nemzetközi fejlesztési tengelyen fekszik.

A Területfejlesztési Konceptió egyik legfontosabb fejlesztési célterületként kiemelt fejlesztési pólusokat és tengelyeket határoz meg (a magyarországi nagyvárosok), amelyek mellett célként jelöl meg országos jelentőségű integrált fejlesztési térségeket, ezek közül Ács és környéke, a Dunamenti kiemelt területen fekszik.

A koncepció Dunamenti területeinek fenntartható fejlesztésére irányuló célkitűzések közül kiemelhető egyrészt a VII. transzeurópai közlekedési folyosó részeként az európai követelményeknek megfelelő hajózóút biztosítása, környezetkímélő közlekedési formák és fenntartható, a Dunamente térségei közötti kapcsolatokat javító közlekedési és logisztikai rendszerek kialakítása. Fontos célterület a tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indításával a Duna által meghatározott táji rendszer működőképességének biztosítása és az ökológiai kritériumoknak megfelelő fenntartható társadalmi, gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtése. További cél a Dunamente természeti területeinek, tájainak, természeti és kulturális értékeinek, Natura 2000 területeinek a megőrzése, fenntartása, a természet önszabályozó működéséhez közelítő állapotok kialakítása, a biodiverzitás megőrzése, valamint az EU Transz-Európai-Hálózat fejlesztési koncepció Duna rendezésre vonatkozó előirányzatai alapján a hazai Duna rendezési koncepció kialakítása. Ugyancsak kiemelt fontosságú szerepet játszik a dunai államok közötti együttműködésen alapuló vízgyűjtő, tervek elkészítése.

2.1. A város térségi szerepkörének bemutatása az országos, regionális és a helyi tervezési koncepciókban

Ács a Közép-Dunántúli Régióban

A Közép-dunántúli régió a Dunántúl középső részén helyezkedik el, 11.117 km²-nyi területen. Itt él az ország lakosságának 11%-a, több mint 1 millió fő. Magyarország történelmi központjában, három megyét felölelve (Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megye) terül el a régió; összességében 26 kistérség alkotja.

A Területfejlesztési Koncepció kijelöli Ács helyét a régióban és a Közép-dunántúli régió operatív programja területi céljai között definiálja a régió különböző településtípusai számára a komparatív előnyök alapján elérendő célokat, többek között:

- Innovatív és versenyképes gazdasági környezet kialakítása;
- A régió turisztikai potenciáljának gazdagítása;
- A régió településhálózatának fenntartható fejlesztése;
- Regionális kohézió erősítése környezeti és közlekedési infrastrukturális beruházásokon keresztül;
- Hatékony és megújulni képes humán erőforrás háttér kialakítása;
- Horizontális mutatók.

A fejlesztési célokhoz, nevezetesen a régió településhálózatának fenntartható fejlesztéséhez az alábbi intézkedések kerültek hozzárendelésre:

- Településközpontok megújítása;
- Leromlott vagy leromlással veszélyeztetett városrészek rehabilitációja.

Ács városa Komárom-Esztergom megyében

Komárom-Esztergom megye az ország északnyugati részén található. Északról a Duna és Szlovákia, keletről Pest megye, délről Fejér és Veszprém megyék, nyugatról pedig Győr-Moson-Sopron megye határolják. Az ország legkisebb területű, emellett második legsűrűbben lakott megyéje, amelynek székhelye Tatabánya. A 2007-2013 közötti időszakra szóló Komárom-Esztergom megyei területfejlesztési koncepció a megye fejlesztése szempontjából három általánosan elérendő célt határoz meg nevezetesen:

- Életminőség javítása;
- Fenntarthatóság;
- Szolidáris fejlődés.

A célok eléréséhez továbbra is intenzíven részt kell vennie a megyének a nemzetközi gazdasági folyamatokban, párhuzamosan nagy hangsúlyt kell fektetni a fenntartható és szolidáris fejlődés alapjául szolgáló környezeti és társadalmi értékek megővésére, kiteljesítésére.

Ács település helye a kistérségben

A Komáromi kistérség a Közép-dunántúli régión belül Komárom-Esztergom megyében, a megye északnyugati határán, a Duna jobb partján, a Kisalföld és a Győr-tatai teraszvidék északi peremén helyezkedik el. Határai északról a Duna, keletről és délről a tatai, oroszlányi és kisbéri kistérségek, míg nyugatról Győr-Moson-Sopron megye.

A kistérségben a megye népességének 13,05%-a, azaz 41.065 fő él, közülük Ácson a térség lakóinak 17,5%-a. Megállapítható, hogy a kistérség helyzete kedvezőnek mondható: pozitív vándorlási egyenleg és az országos értéknél alacsonyabb öregedési index jellemzi.

A kistérség települései valamennyi közlekedési eszközzel jól elérhetők, vasúton, közúton és vízen közvetlenül, míg légi úton közvetve a Kecskéd, Pér és Csákvár repülőterekről jól megközelíthetők Budapestről és külföldről egyaránt.

Itt futnak össze délről a Gerecse, a Vértes és a Bakony útjai, a Duna túlsó partján pedig a Kis-Duna, a Vág, a Nyitra és a Zsitva folyók menti egykori kereskedelmi útvonalak.

A kistérség gazdasági életét a kettősség jellemzi: északi határán elhelyezkedő települések - a Duna-menti urbanizációs sáv tagjai - (Ács, Komárom/Szőny, Almásfüzitő) alapvetően ipari alapú gazdasággal rendelkeznek, míg a többi település gazdasága a mezőgazdaságon, illetve mezőgazdasági termékek feldolgozásán és értékesítésén alapul.

A területegységben a turisztikai termékínálat alapján két idegenforgalmi centrumterület jelölhető ki. Komárom és Bábolna városok a fejlesztések magterületei, míg a környező települések elsősorban a centrumokkal való együttműködésben találhatják meg idegenforgalmi szerepüket.

Ács város turisztikai látnivalói:

- Honvéd emlékmű a komáromi csata ütközetének a helyén (Ács és Komárom között);
- Református templom;
- Zichy-kastély;
- Római katolikus templom;
- Aranymosás a Duna-parton;
- Zsidó temető;
- Degenfeld- kastély.

A település hazai kapcsolatrendszerének legfontosabb eleme a kistérségi településekkel való szoros együttműködés, egyes területeken közös feladatellátás vállalása. A Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás 2004. júniusában jött létre, a kistérségben korábban működő területfejlesztési társulás jogutódjaként.

A társulásban résztvevő önkormányzatok képviselő-testületei a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében megszervezik és összehangolják feladataikat, a következő területeken:

- Területfejlesztés;
- Egészségügyi ellátás;
- Szociális ellátás, gyermek- és ifjúságvédelem;
- Alapfokú oktatás, nevelés;
- Szolgáltatás-szervezési feladatok;
- Belső ellenőrzési feladatok;
- Állategészségügyi feladatok.

A társulási megállapodás működésének alapcéljaként rögzíti, hogy a szolgáltatások lefedettségének teljességre törekszik, s e célnak rendeli alá a birtokában lévő erőforrásokat.

A társulás eddigi működése bizonyította, hogy a társulás létrehozásakor megfogalmazott célok – a közszolgáltatások közös ellátása, gazdaságosabb feladatszervezés és hatékonyabb működés, közös pályázatok megvalósítása, állami pénzeszközök lehívása – közös erővel hatékonyabban megvalósíthatók, mint önálló települések szintjén.

Területfejlesztés, vidékfejlesztés:

A Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás és Területfejlesztési Tanács 31/2006. (VI.28.) sz. határozatával elfogadta a Pannónia Régia KHT. által tervezett, a Komárom-Bábolna Kistérség 2007-2013 időszakra vonatkozó Területfejlesztési Koncepcióját és Programját.

Közoktatási feladatok:

A társulás jelenleg közoktatási intézményi és közoktatási szakszolgálati feladatokat lát el. A közoktatási intézményi feladatellátást a társulás szervező tevékenységével biztosítja, folyamatosan nyomon követve az oktatási intézmények létszám és csoportelőírásait, valamint a társulás területén működő közoktatási mikrotársulás tevékenységét.

2.2. A város térségi helyzete és funkciói, helyi és helyzeti energiáinak bemutatása

Ács város földrajzi elhelyezkedését tekintve az ország „főútőereinek” nevezhető közlekedési vonalai egyikén helyezkedik el. Ez mind gazdasági, mind idegenforgalmi szempontból a város fejlődését nagymértékben elősegítheti. Az M1-es autópálya 12,5 km hosszúságú szakasza a település közigazgatási területén halad keresztül, a 93 km szelvényben elosztó és pihenő csomóponttal.

Ács városa földrajzi adottságaiból eredően mezőgazdasági és ipari hagyományokkal egyaránt rendelkezik. A mezőgazdaság különböző ágainak termeléséhez a síksági felszín és a kedvező talajtani adottságok találkozása teremt kedvező feltételeket. A mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozásokon túl a termelő és feldolgozó ipar nyújt biztos megélhetést a településen élők, valamint az oda ingázó munkavállalók számára. A település legnagyobb foglalkoztatója a Hartmann Hungary Kft., mely összes foglalkoztatottjának 15%-a más településről ingázó munkavállaló. Ezen arány párhuzamosan jellemző a 10 főnél nagyobb foglalkoztatotti létszámú vállalkozásokra is.

2.3. A városhálózatban betöltött szerepének ismertetése

Komárom és a Győr-Moson-Sopron megye határa között elterülő város mikrotérségi szerepét a külterületen élő lakosság szolgáltatásokkal való ellátásán keresztül gyakorolja sikeresen, holott aránytalanul magas a városhoz tartozó külterületek aránya.

Feladat megnevezése	Mikro térségi funkció részletezése
Államigazgatási feladatok	A polgármesteri hivatal keretein belül működik pénzügyi, igazgatás osztály.
Egészségügy, szociális ellátás	Egészségügyi alapellátás, Szociális Alapszolgáltató Központ
Rendőrség, polgárőrség, tűzoltóság	Rendőrség, polgárőrség, helyi tűzoltóság

Ács 2007. év folyamán kapott városi rangot, azonban ahhoz, hogy hosszú távon is méltó legyen a címre, erősíteni szükséges a friss városi funkciókat, amely mentén nő a város népességmegtartó ereje, illetve pozitív hatással bír az odavándorlások arányának emelkedésére, hosszú távon pedig gazdasági szempontból is fontos telepítő tényezőkként léphetnek fel ezen erősségek.

3. Helyzetelemzés

3.1. Környezeti jellemzők ismertetése

Földrajzi, talajtani adottságok

Ács település a Kisalföld legkeletibb részeként említhető meg, amely tájegység az egykor magasabb szinten folyó Duna teraszmaradványai közé tartozik. A terület törésvonalak mentén kialakult süllyedék. Alapját variszkuszi és mezozoos kőzetek építik fel, majd pannon beltengerbeli, illetve folyóvízi üledékek halmozódtak fel (3.500 m vastagságban). Jelenkori felszínformálását a Duna és mellékfolyói által szállított hordalék, valamint a Kisalföld fokozatos süllyedése határozza meg.

A Győr-Tatai-teraszvidékre a mészlepedékes csernozjom talajok jelenléte jellemző (a magasabb fekvésű dunántúli löszablák, löszhátak egykori sztyeprnövényzete alatt képződött, kizárólag az adott hely csapadékviszonyaira utaló, szárazabb talajok).

Magának a településnek 10.384 hektáros területéből 9.574 hektár zöldfelülettel rendelkezik, amely 92,2 %-os zöldfelület arányt eredményez kül- és belterület arányait is szem előtt tartva. Az összes zöldfelületből 119 hektárnyi terület védettséget élvez. Mind a belterületi, elsősorban városi parkok, kastélyparkok, játszótérek revitalizációja; mind a külterületi zöldfelületek megőrzése, védelme fontos szerepet kell, hogy betöltsön az önkormányzatok környezetvédelmi programjában. Ezt felismerve Ács Környezetvédelmi Alapból áldoz a zöldfelületek megóvására, természetközeli állapotának megtartására.

Vízrajzi viszonyok

A földtörténet során kiemelkedő szerepet játszott a Duna akkumulációs és eróziós tevékenysége. A folyó ciklikusságának köszönhetően több teraszvidék kialakulása valósulhatott meg, amely révén a víz 0 pontjához képest több méterrel magasabb felszínek keletkeztek, mérsékelve a kora tavaszi árvizek okozta károkat (ugyanakkor termékeny üledékének folyamatos lerakódását).

A település életében ma a Concó-patak játszik közvetlen szerepet. A vízfolyás 498 km²-es vízgyűjtővel rendelkezik, amely a Bakony északi és a Vértes északnyugati részét fedi le, 36,2 km hosszával az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság illetékessége alá tartozik. A vízgyűjtő középső részén 17 km-re kiszélesedik, ide torkollanak be a legfontosabb mellékvizek: a Császár-ér, a Bakony-ér és a Szendi-ér.

Ács város központjától számított 2-3 km-es távolságon belül elérhető a Duna-part, ahol sokan még napjainkban is az aranyosás különböző technikai felkészítésével próbálnak szerencsét.

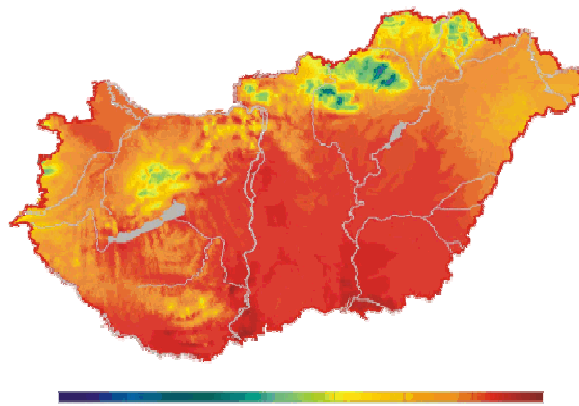

Napjainkban a kikapcsolódást, sporthorgászatot szolgáló Malom-tó és Csillapusztai-halastavak képviselik a település állóvizeit. Ez utóbbi állóvizet 70°C-os termálfvízforrás táplálja, amelynek gazdasági hasznosítása napjaiban még kiaknázatlan opció.

A területre jellemző klíma bemutatása

A település éghajlatát főként a Kisalföld felől érkező légáramlatok, a Duna és a Kárpátok közelsége határozza meg. Éghajlata mérsékelt meleg, száraz, enyhe tél jellemzi.

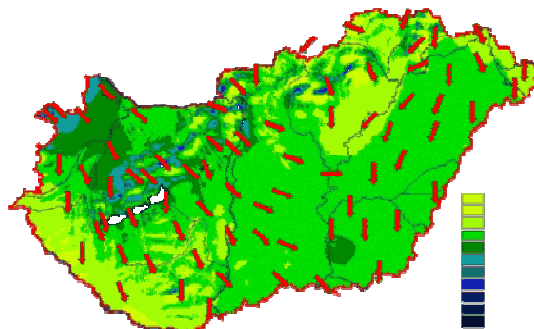
Az évi átlagos középhőmérséklet Magyarországon

Forrás: www.met.hu

Magyarország átlagos évi középhőmérsékletéhez hasonló érték figyelhető meg a kistáj (lsd. 14.o.) esetén (országos: 10°C, Ács: 9,5°C). Évi csapadékmennyisége 600 mm, amely kedvező feltételeket biztosított az árpa, búza, illetve cukorrépa termesztés. Ez utóbbit azonban az elmúlt évek gazdasági és támogatási rendszer racionalizálási intézkedéseinek hatására nem termesztik a gazdák.

Az uralkodó szélirányok és évi átlagos szélességek [m/s] Magyarországon

Forrás: www.met.hu

A Dévényi-szélkapun keresztüláramló 2,5-3,5 m/s sebességű ÉNy-i szél hatására az ország egyik legszeleesebb területeként írható le, amely alkalmassá teszi szélérőművek telepítésére. Kiemelkedő adottsága abban rejlik, hogy csaknem állandó erősségű és irányú széljárás uralkodik a tájon, ezért épültek szép számmal szélérőművek a településen és környékén.

Szélérőművek a Degenfeld- kastély környékén

Saját felvétel

Tájföldrajzi adottságok

Az MTA Földrajzkutató Intézete által determinált Magyarország kistájainak kataszteri felosztása alapján Ács területe a Kisalföld (2.), azon belül a Komárom-Esztergomi-síkság (2.3.), konkrétan a Győr-Tatai teraszvidék (2.3.11.) részét képezi. A kistáj alapvetően ártéri síkság, amelyen alacsony és magas árteret különböztethetünk meg, előbbi jellegzetessége agyagos öntésiszap, utóbbié a homokos öntésiszap.

A terület mai felszínének kialakításában a Duna meghatározó szerepet játszott, hordalékfelhalmozó tevékenysége során teraszokat formált, az akkumulációs munka összesen 4 teraszt hozott létre Győr és Dunaalmás között. A Győr-Tatai teraszvidéket a felsőpleisztocén teraszai alkotják (II.a, II.b), méterrel emelkedve a Duna vízszintje fölé.

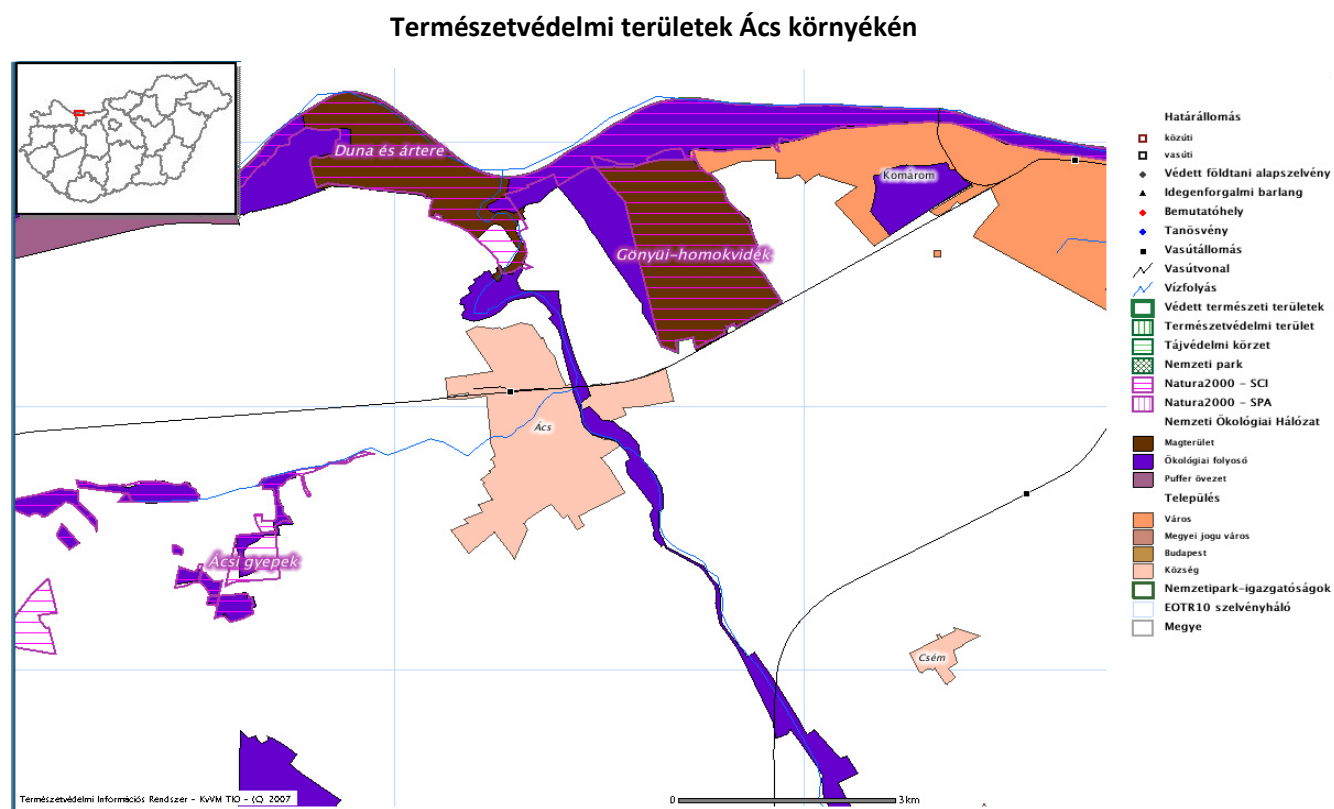
A kistájat a Pándzsa, Cuhai-Bakony-ér, Concó-patak, Által-ér szabdalják fel és formálják napjainkban is.

Allergén növények jelenléte megnehezíti az arra érzékeny egyének életét, ugyanis igen magas átlagos szezonális pollenkoncentrációval számolhatunk. Az allergizáló növények főként a pázsitfűfélék, csalán és útifűfélék köréből kerülnek ki.

Természet- és környezetvédelmi intézkedések

A település szomszédságában fekvő Nagyszentjános közelében kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület helyezkedik el, ez az úgynevezett „Ácsi gyepek” területe. A Natura 2000 hálózat részeként élvez védelmet, amely az M1 autópálya nagyszentjánosi lehajtója mellett közel épségben megmaradt pannon homoki gyepek a Győr-Esztergom között egykor húzódott kislalföldi meszes homokpuszta maradványa.

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer – Közösségszolgálati modul – lekérdezés alapján szerkesztve

A fenti tematikus térkép prezentálja a település, illetve az ácsi gyepek földrajzi elhelyezkedését. Fokozottan védett flórávilága közé tartozik a homoki nőszirm (Iris humilis ssp. arenaria), pókbangó (Ophrys sphecodes), agárkosbor (Orchis morio), a tavaszi hérics (Adonis vernalis), a pusztai árvalányhaj (Stipa pennata, valamint a homoki kocsord (Peucedanum arenarium). Faunájának jellegzetes képviselője a magyar futrinka (Carabus hungaricus). Nagy jelentőséggel bír a vizes területek madárvilága, ahol gyakran

megfordul a nagy kócsag vagy a szürke gém. Rendszeresen megfigyelhető jégmadár és barna kánya, a homokos löszfalban gyurgyalagok és partifecskek fészkelnek. Az olyan ritka ragadozó madarak, mint a halászsas és a kerecsensólyom által is kedvelt élőhely e kistáj.

Fontos megjegyezni, hogy a településen ÉÉNY-DDK irányban ökológiai folyosó húzódik végig, amely a Concó-patak tengelyét jelöli. A patak védelméről A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása Vízyűjtő-Gazdálkodási Tervének „1-5 Cuhai-Bakony-ér és Concó” alegysége szól, kiemelve a vizekkel érintkező élőhelyek védelmét, állapotuk javítását, a fenntartható vízhasználat elősegítését a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével, továbbá:

- A vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével,
- A felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- Az árvizeknek és aszályoknak a vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése a cél.

Sajnálatos módon az Ácsi Cukorgyár megszüntetése és a felszámolása során több káresemény is előfordult, amely a Székes-patakot és a Concót érintette 2006 során, illetve a Concón Nagyigmándnál üzemanyagtartály meghibásodása miatt történt szennyezés, ami tömeges halpusztulást okozott.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

	Jellege	Jelenlegi állapot	Élőhely leírása, jellemző fajok	Hrsz.
Jegespusztai kastélypark	növénytani	Rossz		0337/9
Concópusztai kastélypark	növénytani	Rossz	nyárfa, feketefenyő, hegyi juhar, kocsányos tölgy, és a kastélyhoz vezető szelídgesztenyesor	0558/4
Concó patak torkolati vidéke	növénytani, vízügyi, tájképi		mocsárrét, ártéri galéria erdő, kecsége ívóhely, AD MURES – Római Limes erőd	082/3-20 048/6
Horgásztó és	növénytani,		vizes élőhelyek társulásai	0576/1

környéke	vízügyi, tájképi		0576/2
Ernő majori vizes élőhely	növénytani, vízügyi	vizes élőhelyek társulásai	0301/1
Zichy kastély parkja	növénytani	200 éves ún. Mesefa	2/39

Helyi jelentőségű természeti értékek

	Jellege	Hrsz	Leírás
Hétvezér facsoport	növénytani	580	25-30 m magas kocsányos tölgyek
Törökmogyoró fasor	növénytani	0561	

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által éves szinten 1-3 környezetvédelmi bírság kiszabására kerül sor, melyek főként a nem megfelelő szennyvízkibocsátás, olajszennyezés vagy bejelentési kötelezettség elmaradása miatt válnak szükségessé.

Fontos megemlíteni a napjaink városaira sajnálatos módon egyre inkább jellemző zajszennyezést. A Budapest – Hegyeshalom vasútvonal felújítása során világossá vált, hogy a vasútállomás környékén halaszthatatlanná vált zajfogó fal beépítése, mivel a megnövekedett forgalom a vasúti pályaudvar és vonal környezetében élőkre már zavaró hatással volt.

Építészeti környezet

Ács város lakosságát tekintve a kisvárosok körébe tartozik (5-20 ezer fő között), település szerkezete a szalagtelkes falu örökségének jegyeit viseli magán, azaz egymás mellett fekvő keskeny, hosszúkás, szalag alakú belső telkei hosszanti oldalukkal érintkeznek és így alkotnak többszöri sorozatot. A többutcás szalagtelkes falvak alaprajza mesterségesen, mérnöki beavatkozás hatására kerültek kialakításra a 18-19. század során abból a célból, hogy a korábbi halmazfalu alaprajzot áttekinthető, közlekedés szempontjából is racionális felépítésűvé módosítsák.

A város alaprajzát megvizsgálva kitűnik, hogy a legkorábban kialakult településmag szabálytalan utcák halmazából áll, amelyet az egykori földhasznosítás és a mindennapi élet adta térkihasználás formálta. Az

Óvoda-, Posta-köz, Batthyány Lajos utca, illetve a Székes-patak, Gyár u. által határolt rész jelenti a város egykori központját, az ezen kívül eső településrészek szemmel láthatóan mérnöki munka eredményei.

Műemléki védelem alatt álló épületek

Református templom

Forster-Degenfeld-Schonburg kastély

Országos védelem alatt álló régészeti terület

Vaspuszta

Római kori leletek

Bumbum-kút

Római kori katonai tábor

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (3) bekezdése alapján önkormányzati rendelettel védetté nyilvánított építészeti örökségi címet élvez a barokk stílusban épület volt Eszterházy-Zichy kastély (17. sz. közepe), a historizáló (eklektikus) és szecessziós stílusú Jegespusztai volt Zichy kúria (1867.), valamint a klasszicista Katolikus templom (1840.).

3.2. Gazdasági helyzet ismertetése

A város gazdaságában, a megyére jellemző tendenciák kicsit eltérően jelentkeznek. A megye gazdaságában az országos tendenciáktól eltávolodva még igen magas az ipar és némileg alacsonyabb a mezőgazdasági szektor, illetve a szolgáltatások szerepe. Ács városában az ipar - 2002-ig az Ácsi cukorgyár bezárásáig – hangsúlyos szerepet töltött be. A mezőgazdasági kultúra hagyományai több évszázados múltra tekintenek vissza.

Ács település fejlődése az Esterházyak a XIII. század elejei földvásárlásainak volt köszönhető. A juhtenyésztéséről és gyümölcsstermesztéséről lett híres falu, de emellett a helyiek még fuvarozással is foglalkoztak, a Concó-patak mentén malmok őrölték a gabonát. Később a község a Lichtenstein, majd a Zichy-család birtoka lett, fejlődését a Budapest-Bécs vasútvonal kiépítése is segítette.

Az 1800-as évek végén a helyiek két legeltető társulatot is szerveztek, a Bokroki tehén- és a Völgyi sertéslegeltetőt. A tehenészetet a szimentáli, a lovaszatot a nonius, a sertésenyésztést a mangalica fajták uralták. A mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó, illetőleg a helyi, szolgáltatás jellegű kézműipar korán kifejlődött, sok családnak nyújtott évszázadokon keresztül biztos megélhetést. A század derekán 170 kisiparos dolgozott Ácson.

Az akkori község jövője szempontjából meghatározó jelentőségű volt, amikor 1871-ben Patzenhofer Konrád Ácsi Cukorgyár néven üzemet alapított a településen. A gyáralapító 32 évig vezette az üzemet, amely halála után 1904-ben három fiára szállt át. A gyár gazdasági tevékenysége nem csupán a cukortermelésben merült ki, hiszen az alapító tulajdonos több birtokot is bérelt, mint például az ácsi gazdaságot és Csillapusztát, valamint a Veszprém megyei saját földjén, a mezőlakin is gazdálkodott. A cukorgyár technológiai szintje folyamatosan követte a fejlődést, az első világháborúig két ízben is átszerelték, modernizálták. A legfőbb terméke a nyers- és homokcukor volt. Újabb nagyberuházásként megépítették a minőségi termékek előállítására is alkalmas finomítót. A gyár a századelőre érte el csúcsteljesítményét, 1913-ban már évi 1.900 ezer mázsa répát dolgozott fel, nyersanyagfelvevő körzete a Kisalföldet és Csallóközt fogta át. A cukorgyár már az indulásnál a település legjelentősebb munkaadójává vált, kampányidőszakban 1.000-1.200 embert foglalkoztatott, ezzel egy merőben új munkakultúrát honosított meg. A harmincas években az üzem napi termelése 170 vagon répa feldolgozására stabilizálódott. Az üzem a II. világháborút követő államosítást nem kerülhette el. Az üzem 1975-ig a hagyományosnak mondható technológiával dolgozott, ekkor felújították, kapacitását napi 2.400 tonna répa feldolgozására növelték. A nyolcvanas években a gyár sajátérs fejlesztésbe kezdett, ennek nyomán fokozatosan eladósodott. 1990-ben a legfőbb hitelező, az Állami Fejlesztési Intézet tulajdonába került, majd az Állami Vagyonkezelő Ügynökség rendelkezési jogkörébe utalták át. Az üzem közelmúltjában döntőnek bizonyult az 1993-as év, amikor is a menedzsment és a beszállító termelők egy része egy Egyszintű-hitel konstrukció révén megvásárolta. A szóban forgó privatizáció további négy hazai cukorgyárat is érintett, ezeket 1995-ben Magyar Cukor Rt. néven a tulajdonosok összevonták. A privatizáció és a fúzió ismét megnyitotta az utat a technológiai fejlődés előtt, a modernizáció eredményeképpen a hagyományos termékskála bővült. Aranykristály és Befőző-cukor fantázianeveű, illetőleg öt grammos kávécukorral jelentek meg a piacon. A fejlesztés tovább folytatódott kettős céllal, részben a feldolgozási kapacitás napi 3.000-3.500 tonnára emelése, részben az eukonform szabványos követelményeinek történő megfelelés érdekében.

A cukorgyárat 2002-ben bezárták.

Ácson 1949-ben és 1957-ben két termelőszövetkezet alakult, amelyek az 1978-as egyesülést követően a kilencvenes évek elején megszűntek, illetőleg átalakultak, a kárpótlási folyamat eredményeképpen művelési területekben megfogyatkoztak. Az átalakult szövetkezet 1992 óta Ácsi Mezőgazdasági Szövetkezetként működik 1800 hektáron. Jelentős a magángazdálkodók száma is Ácson.

A rendszerváltozást követően, a rendkívül nagy hagyományokkal rendelkező helyi vállalkozói élet megújult, a vállalkozási kedv is megélénkült.

2006. február 1.-én megtörtént az „Ács Cukor” Ipari Park alapkövetétele.

3.2.1. A vállalkozások számának, foglalkoztatottjainak és árbevételének alakulása

Ács gazdaságára az elmúlt években is az élénk vállalkozási kedv volt jellemző. Átalakulások, betelepedések, új vállalkozások létrehozása eredményeként.

A gazdasági egyensúly fenntartásának érdekében a településen a jövőben kiemelten kell kezelni KKV szektor fejlesztésére irányuló törekvéseket, amely a célzott gazdaságfejlesztési program részét képezi.

A regisztrált vállalkozások számának és a jogi személyiségűek arányának alakulása

Év	Társas vállalkozások száma	Jogi személyiségűek aránya, %	Egyéni vállalkozások száma
2001	94	21	354
2002	92	20	361
2003	96	21	369
2004	102	22	369
2005	98	21	369
2006	108	23	359
2007	121	24	391
2008	120	24	380
2009	116	25	340

Forrás: Önkormányzati adatok

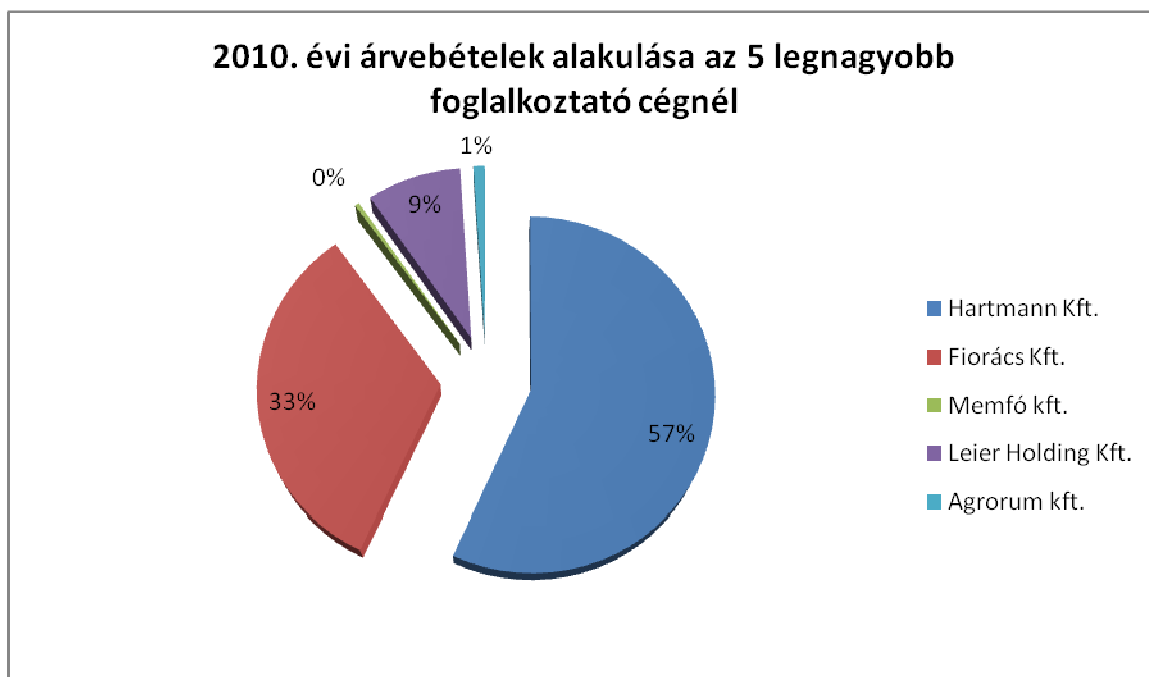
A foglalkoztatottokról a vállalkozások esetében rendelkezünk statisztikai adatokkal, valamint a cégek által közölt adatokkal. Körükben a döntő többség – 2009-ben 80%-a – még mindig az **igen kicsi**, 10 főnél kevesebbet foglalkoztató mikrovállalkozások közé tartozik. Mindössze 1 olyan működő vállalkozás volt, amelynél 250 főnél több a foglalkoztatottak száma, míg 3 cég számolt be 50-249 fő munkavállaló alkalmazásáról. Ezen cégek többnyire 10-15 éve tevékenykednek, nevezetesen: Hartmann Hungary Kft., Fiorács Kft., Memfó Kft., Leier Holding Kft., illetve az Agrorum Kft említhető meg.

Néhány évre visszatekintve a társas vállalkozások körében kisebb átrendeződés érzékelhető, a mikro- és kisvállalkozások számának erőteljes növekedése miatt a „nagyok” aránya mérséklődött.

Az ácsi székelyű 5 legnagyobb foglalkoztatotti létszámú vállalkozás árbevétel adatait a következő diagram szemlélteti.

Árbevételek alakulása

Forrás: Önkormányzati adatok

A működő vállalkozások közül 78 árbevétele nagyobb mint 20 millió Ft, a többi cég ennél kevesebb bevételt produkált.

Ácson 2001-ben még 19 működő vállalkozás jutott 1.000 lakosra, ugyanakkor 2009-ben már 21. A működő társas vállalkozások számottevően a mikro vállalkozások közé tartoznak, található a településen kis-, közép- valamint egy nagyvállalkozás is.

A térség korábban ipari és szolgáltató funkcióiból eredően a szolgáltatási, ipari területén működő vállalkozások ezer főre jutó értéke 109% az országos sinthez viszonyítva. A szálláshely szolgáltatás, vendéglátás, valamint az ipari vállalkozások száma csak néhány százalékkal magasabb az országos átlagnál, a turizmus fejlesztésének érdekében további beruházásokra van szükség.

3.2.2. Regisztrált vállalkozások ágazati jellemzői

A településen székhellyel rendelkező regisztrált vállalkozások körében tapasztalható kismértékű ágazati változás, átrendeződés. A változás elsősorban a mezőgazdasági ágazatban tevékenykedő vállalkozásokat érintette az alábbiak szerint:

Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti besorolása

Nemzetgazdasági ág megnevezése	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Mezőgazdaság, vad, erdő gazdálkodás, halászat gazdasági ág	39	40	40	42	30	25	86	103	97
Bányászat, feldolgozóipar, vill.energia, gáz, gőz, vízellátás gazdasági ág	31	31	30	28	23	20	27	20	20
Építőipar gazdasági ág	60	65	65	60	56	50	63	45	40
Kereskedelem, javítás, szálláshely szolgáltatás, vendéglátás és szállítás gazdasági ág	126	123	130	130	117	109	135	121	122
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyek gazd. ág	73	55	59	66	70	71	73	106	82
Egyéb (Egészségügyi szolgáltatás, egyéb közösségi)	119	139	141	145	171	192	128	105	95

Forrás: Önkormányzati adatok

Az agrárágazatban tevékenykedők száma 2008. évtől bővülést mutat, amely elsősorban a mikro vállalkozások számának növekedésében tapasztalható. A feldolgozóiparban tevékenykedő vállalkozások száma jóval elmarad a többi nemzetgazdasági ágban jelenlévők számával, ennek ellenére a legtökeerősebb, legnagyobb foglalkoztatók ezen ágból kerültek ki a vizsgált időszakban.

Ács kereskedelmében jelentős változások nem következtek be a vizsgált időszakban. Két üzletlánc, a CBA és a Penny Market nyitott szupermarketet az elmúlt években, amely hatással volt a többnyire családi tulajdonú élelmiszerüzletek számának, forgalmának alakulására is. A jóval olcsóbb termékek megjelenése átrendezte a kiskereskedelmet, sokan nem bírták felvenni a versenyt a jóval olcsóbb árukat kínáló céggel.

Kereskedelmi üzletek számának alakulása

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kiskereskedelmi üzletek összesen	80	86	87	89	92	82	76	80	85

Forrás: Önkormányzati adatok

3.2.3. A település földrajzi elérhetősége

Mint a későbbi fejezetekben kifejtésre kerül, Ács a Budapest-Hegyeshalom vasútvonal egyik állomásaként csatlakozik a magyarországi vasúti közlekedés vérkeringésébe, személyszállítást szolgáló sínparók mellett ipari vágány is helyet kapott, amely tároló vágányokra bomlik. Ács és a főváros között óránként közlekedik közvetlen, gyors járat. A Közép-dunántúli régió központja, Székesfehérvár csak komáromi, győri vagy Budapest-kelenföldi átszállással érhető el. Szerencsésebb a helyzet azok számára, akik Komárom szolgáltatásait kívánják igénybe venni (pl. orvosi vizsgálat céljából, iskolai bejárás céljából), mivel 9 km-es szakaszt 7 percen belül teljesíteni lehet.

Helyi buszközlekedés lebonyolításáért a Vértes Volán Zrt. felel, buszjárat azonban csak iskolai tanítási napon vehető igénybe 7,5-9,5 km-es szakaszon.

Közúton a főváros 100 km-es távolság megtételével az M1-es autópályán és a 10. főúton közelíthető meg, mintegy 1 óra alatt. A megyeszékhely: Tatabánya, 40 km-re az M1-es autópályán és a 10. számú főúton érhető el.

3.2.4. Ipari övezetek

A településen bár már született terv összefüggő ipari park létesítésére, illetve több vállalkozás is bejegyezte székhelyét, sajnálatos módon a gazdasági válság nem kedvezett működésük beindítására, sokan inaktívan, tevékenység végzése nélkül rendelkeznek székhellyel.

Kisebb ipari tömörülés figyelhető meg a várost átszelő vasútvonal menti területeken, ahol fontos telepítő tényezőként az olcsóbb telkek, telephelyek, illetve az ipari vágány megléte játszott szerepet.

A vállalkozások számára vonzóbbá szükséges tenni az ipari célra elkülönített területeket, illetve a szolgáltatások fejlesztése elengedhetetlen. A jelenlegi alacsony aktivitás mellett nem érhető el költséghatékony fejlesztés, beruházás megvalósítása.

3.3. A település társadalmi helyzetének ismertetése

A városi szintű elemzés következő fejezetében Ács városának jelentősebb társadalmi jellemzői kerülnek bemutatásra, részletesen kitérve a legfőbb demográfiai adatokra, a képzettség-műveltség területére, feltérképezve a város lakosságának iskolai végzettségét. Ismertetésre kerül a munkanélküliség-foglalkoztatás rendkívül fontos és meghatározó problémája, a lakosság egészségi állapota és jövedelmi helyzete.

3.3.1. A népességszám alakulása

Ács város közigazgatási területe 103,83 km² (10.384 ha), a lakónépesség száma 7.110 fő (állandó népesség 7.205 fő) volt 2009. év végén. A város népsűrűsége eléri a 69,92 fő/km² értéket, amely jelentősen alatta marad az ország népsűrűségének – 108,5 fő/km² –, ami Ács rendkívül nagy térbeli kiterjedésével, a külterületek magas arányával magyarázható, hiszen Ács város sűrűn lakott belterülete mindössze 538 hektár, míg ritkábban lakott külterülete 9.846 hektár.

A település népesség száma az 1960-as évekig dinamikusan növekedett. Az eddigi népszámlálások során 1960. január 1-én érte el a település eddigi legmagasabb lélekszámát (8.507 fő). Az ezt követő két évtizedben a természetes szaporodás a felére csökkent, a távoli nagyvárosok népességelszívó hatása miatt pedig felerősödött az elvándorlás. Az 1980-as évtizedben az élve születések száma esett vissza, míg a halálozások pedig megnövekedett és az elvándorlás is tovább folytatódott. E folyamatok következtében a város lakónépessége jelentősen lecsökkent, a csökkenés az 1990-es években állt meg. Jelenleg a népesség száma 7.100-7.200 fő körül stagnál.

Ács és Komárom-Esztergom megye lakónépességének száma és annak koncentrációja

(2001-2010)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ács	7.257	7.255	7.260	7.260	7.235	7.223	7.232	7.156	7.110	7.110
Komárom-Esztergom megye	317.110	315.515	315.886	315.544	314.783	315.036	314.649	314.450	312.431	312.431
Ács a megye %-ában	2,28	2,29	2,29	2,3	2,29	2,29	2,29	2,27	2,27%	2,27%

Forrás: KSH

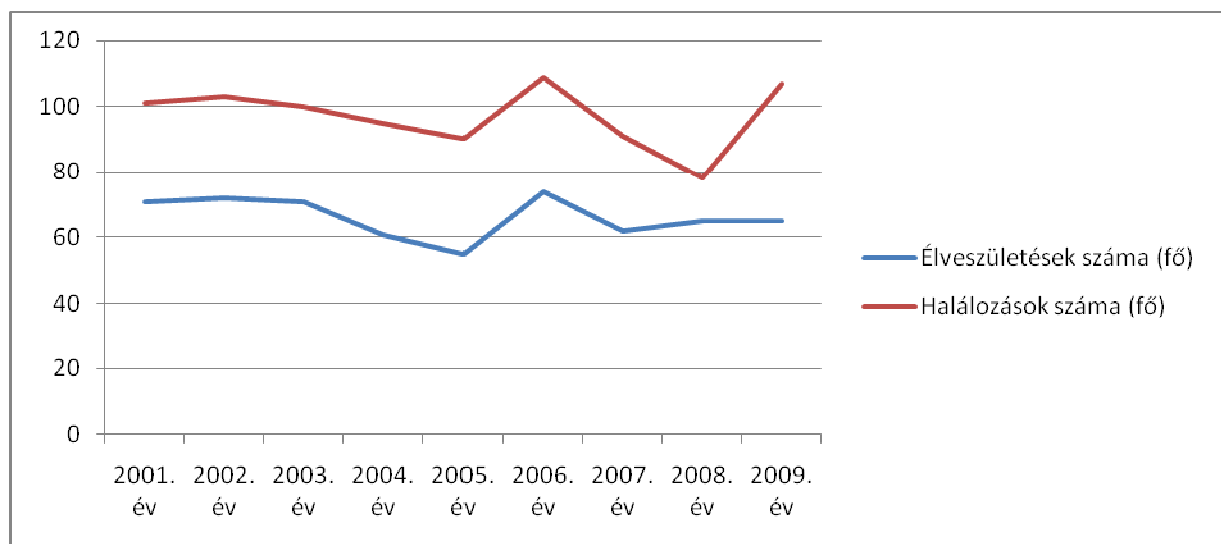

A táblázatból látható, hogy bár a lakónépesség száma csökken, de a lakónépesség megoszlása a megye viszonylatában szinte nem változott, tartotta részarányát. Elmondható tehát, hogy a település lakónépesség számának csökkenése hasonló arányban megy végbe, mint a megye egyéb településein.

A népesség nemenkénti összetételét tekintve általános nőtöbbség figyelhető meg. A nők aránya az utóbbi közel két évtizedben lényegében alig változott. 2001-ben 1.000 férfira 1.055 nő jutott, 2009-ben 1.040.

Mint minden város, így Ács életében is fontos kérdés a népesség számának növelése, amely nem csak az önkormányzat bevételeit befolyásolja, de hatással van a város gazdaságos működtetésére, funkciógazdagságára, regionális, piaci és kulturális szerepköreire egyaránt. Fontos tehát vizsgálni azokat a tényezőket (természetes szaporodás/fogyás, illetve a vándorlási különbözet, amelyek meghatározzák a lakónépesség számának alakulását.

Élveszületések és halálozások számának alakulása Ácson (2001-2009)

Forrás: KSH TSTAR adatok alapján szerkesztett diagram

A KSH honlapról kinyert adatok alapján Ácson 2005-ről 2006-ra az előző évekhez képest kiugró értéket produkált az élveszületések száma, ami akár a 2006. január 1-től életbelépő családtámogatási rendszer pozitív változásainak is köszönhető. Ennek ellenére születések és halálozások aránya nem alakult kedvezően, hosszú évekre visszamenően folyamatosan meghaladja a halálozások száma az élve születések számát. Ráadásul az élveszületések száma az utolsó három évben stagnálást mutat, míg az elhalálozások száma meredeken emelkedett az utolsó évben.

Ács népesség számának alakulásában a vándorlási különbözet játszik még fontos szerepet, amely az elmúlt huszonöt év átlagában negatív volt, utóbbi években a nullához közelít. Az elmúlt 8 év adatait tekintve a

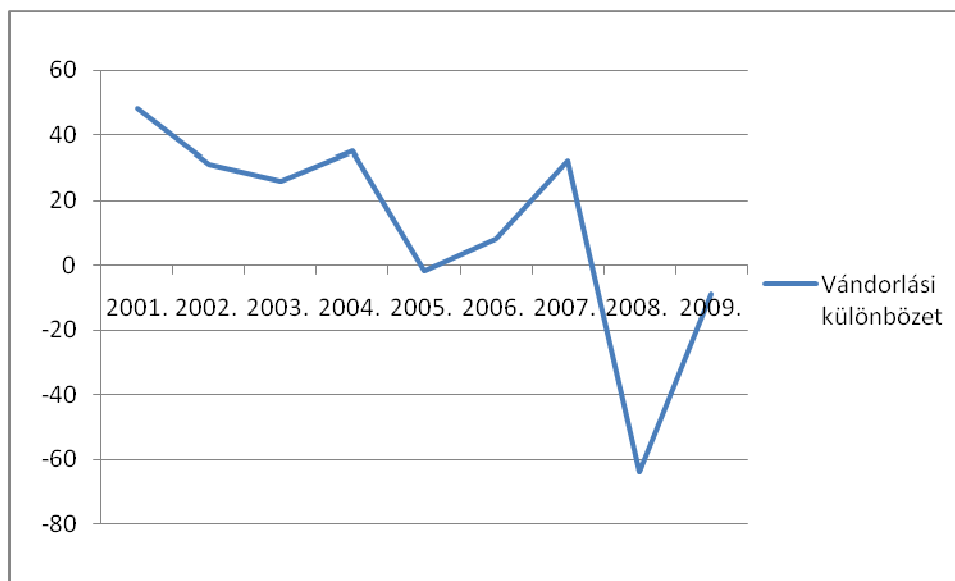

bevándorlás mértéke 249 fő volt, míg az elvándorlás éves átlaga 238 fő volt. A különbség nem szignifikáns, de a természetes fogyással párhuzamosan a település lakónépességének folyamatos csökkenéséhez hozzájárul.

Vándorlási mérleg

	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (eset)	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (eset)
2001.	252	204
2002.	248	217
2003.	249	223
2004.	242	207
2005.	214	216
2006.	263	255
2007.	315	283
2008.	205	269
2009.	256	265

Forrás: KSH

Forrás: KSH TSTAR adatok alapján szerkesztett diagram

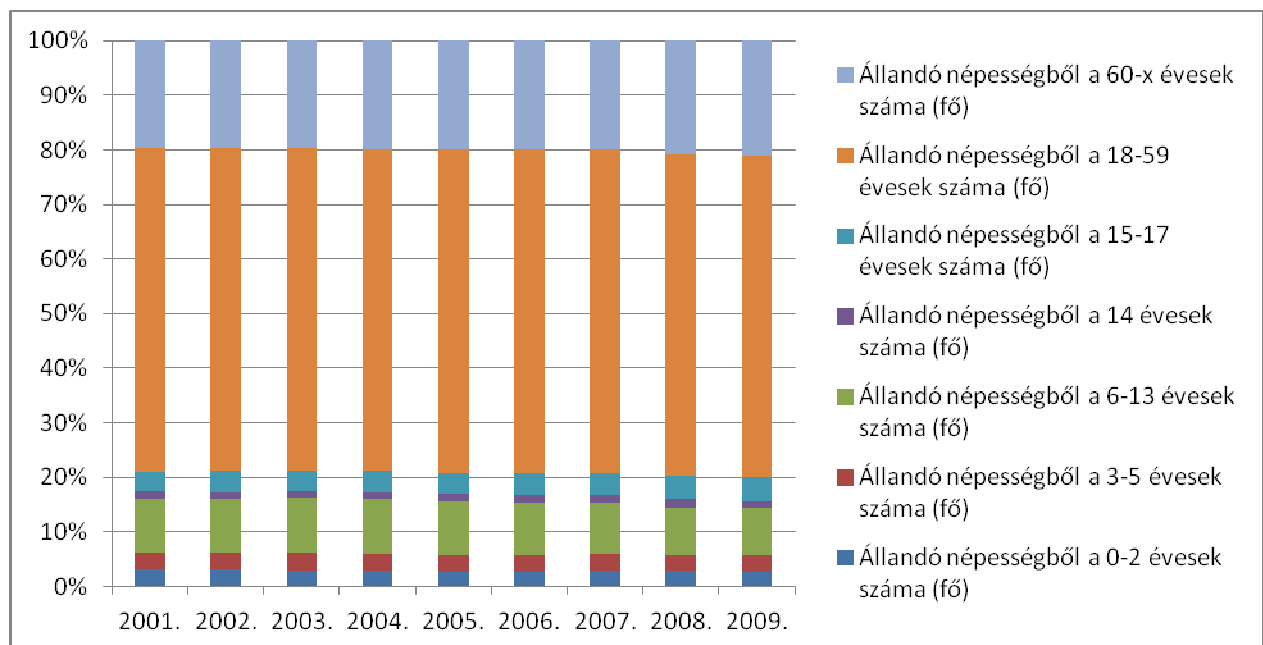

Ács város népességszámának alakulását a jövőben is a vándorlási különbözet és természetes fogyás módosíthatja elsősorban. Ezek irányát azonban nehéz prognosztizálni, mivel az számos tényező és folyamat együttes hatásaként alakul ki. A városba történő el-, illetve bevándorlást egyik oldalról a külső tényezők, mint például Győr vagy Komárom és más (hazai és külföldi) régiós fejlődési központok vonzó hatása, Ács tágabb környezetének munka- és életfeltételei, valamint Ács agglomerációs folyamatai befolyásolják. Másik oldalról a népességszám alakulását a belső erőforrások, így a város munkahelymegtartó és -teremtő képessége, funkciógazdagsága, élhetősége, s távlatos fejlesztési elképzelései határozhatják meg. Ebből adódóan hosszabb távon is fenntartható népességnövekedés Ács esetében egyre inkább csak tudatos önkormányzati fejlesztéspolitikával képzelhető el.

3.3.2. A népesség kor szerinti megoszlása

A város fejlődése szempontjából fontos demográfiai mutató a korstruktúra is, hiszen ennek hatása van a népszaporodás jövőbeni alakulására, befolyásolja a munkaerő kínálatot és alapvetően meghatározza az oktatásra, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra háruló jövőbeni feladatokat, azok tervezhetőségét.

Korszerkezet

Forrás: KSH TSTAR adatok

Az ábra alapján látható, hogy a korösszetétel kis mértékben ugyan, de kedvezőtlen irány felé mutat. Csökkent a gyermekek száma, ugyanakkor növekedett a 60 éven felüliek részaránya. Különösen a változás iránya és szerkezete, a tendencia hosszú távon való fennállása aggasztó, hiszen míg 1990-ben a város lakosságának 19,87%-a tartozott a gyermekkorúak közé, addig 2009-ben mindössze 15,6%. Ezzel szemben a 60 éven felüliek aránya az 1990-es 19,2%-ról 2009-re már 20,98%-ra emelkedett. Igaz a település népességének öregedési tendenciája hasonló a megyei tendenciához.

A trend egy elöregedő közösség képét vetíti előre, ami az önkormányzati intézkedések egész sorát igényli. A csökkenő gyermekszám, a munkaképes korúak mindinkább növekvő aránya, valamint az időskorúak, illetve nyugdíjasok számának emelkedése aktív és megfontolt városspolitikát tesz szükségessé.

3.3.3. A népesség iskolai végzettségének vizsgálata

A népesség iskolázottságának mértéke – az általános tendenciával egyezően – számottevően emelkedett. Jelentősen visszaszorult az alacsonyabb, 1-8 osztályos végzettséggel rendelkezők hányada, ugyanakkor a középfokú végzettségűeké nőtt és a diplomásoké is magasabb lett. Az utóbbi három évtized alatt az érettségivel rendelkezők száma megháromszorozódott, a főiskolai, egyetemi diplomásoké pedig megduplázódott. Jelenleg a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 évnél idősebb népességből 7,3%.

Az iskolai végzettség tekintetében szembetűnő, hogy nemcsak az érettségizettek, hanem a főiskolai oklevelet, egyetemi diplomát szerettek között is több a nő, mint a férfi. 1970-ben még két és félszer több diplomás férfi élt Ácsban, mint nő, 2001-re 55%-os arány következett be a nők javára. A fejlődés ellenére az iskolázottsági szint némileg alacsonyabb a megyei átlagnál.

Ácsban egy közös igazgatású közoktatási intézmény található, amelynek része az általános iskola, szakiskola és az óvoda is. A korábbi években érettségidó utáni esti gimnáziumi kihelyezett tagozat is működött.

A város két óvodájában 2009. évben, 221 óvodás gyermekkel 10 csoportban 20 óvodapedagógus foglalkozott. Az országos tendenciának megfelelően a férőhelyek kapacitáskihasználtsága maximumon vagy afelett állnak, 100 óvodai férőhelyre 103 gyermeket írtak be.

Az általános iskolákban 2009. évben 635 tanuló vett részt nappali oktatásban, 57 főállású pedagógus irányításával. Az osztálytermek száma 24 db. A fejlődési zavarokkal, tanulási gondokkal küzdő diákok képességfejlesztő órákon vehetnek részt, az enyhén sérült gyermekek számára gyógypedagógiai oktatást is biztosítanak. A szakiskolában a helyi, illetve a komáromi foglalkoztatók igényeihez igazodva képezik a tanulókat.

A közoktatás részletekbe menő bemutatását a 3.4.1 fejezet taglalja.

3.3.4. A népesség gazdasági aktivitásának, foglalkoztatási szerkezetének és a munkanélküliség mértékének szemléltetése

A munkanélküliséget, mint az egyik legsúlyosabb következményekkel járó társadalmi jelenséget a regisztrált munkanélküliek és a tartós munkanélküliek számának alakulásával mérjük elsősorban. Vizsgálati szempont a pályakezdő munkanélküliség alakulása, továbbá a munkanélküliség nemek szerinti megoszlása is.

A nyilvántartott álláskeresők száma az 1990-es évek közepétől jelentősen és szinte folyamatosan csökkent. Ennek a tendenciának a 2008. év végén jelentkező gazdasági válság vetett véget, amelynek nyomán jelentősen emelkedett a munkanélküliek száma.

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen

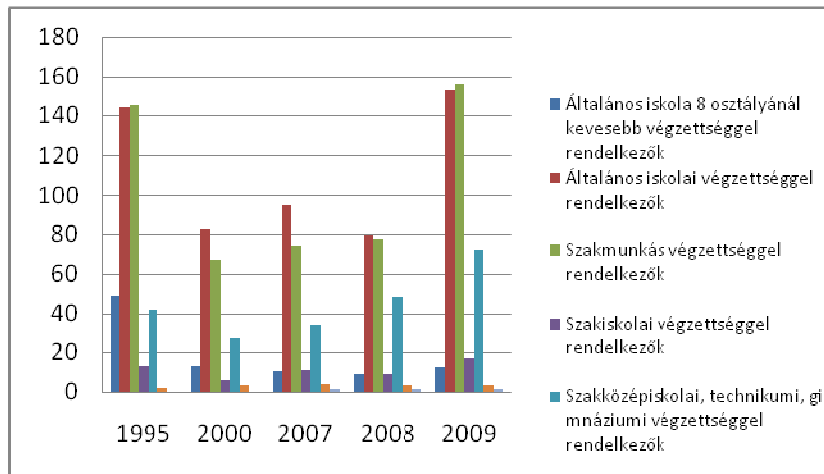

Forrás: KSH TSTAR adatok alapján szerkesztett diagram

A 2008. évben a nyilvántartott álláskeresők száma 226 fő volt, míg 2009. évben a válság hatására ez a szám drasztikusan 414 főre, mintegy 50%-kal emelkedett. A 2008. évi szám az állandó népesség 3,13%-át, míg a 2009. évi szám 5,75%-át teszi ki, ami az aktív korúak 4,96%-a, illetve 9,06%-a. A nyilvántartott álláskeresők közül 2008-ban 75 fő volt 180 napon túl nyilvántartott munkanélküli és 16 fő volt pályakezdő álláskereső, míg 2009-ben már 174 főre, illetve 24 főre emelkedett ez a szám. Az 1 éven túl nyilvántartott álláskeresők száma 43 fő volt a 2009. évben.

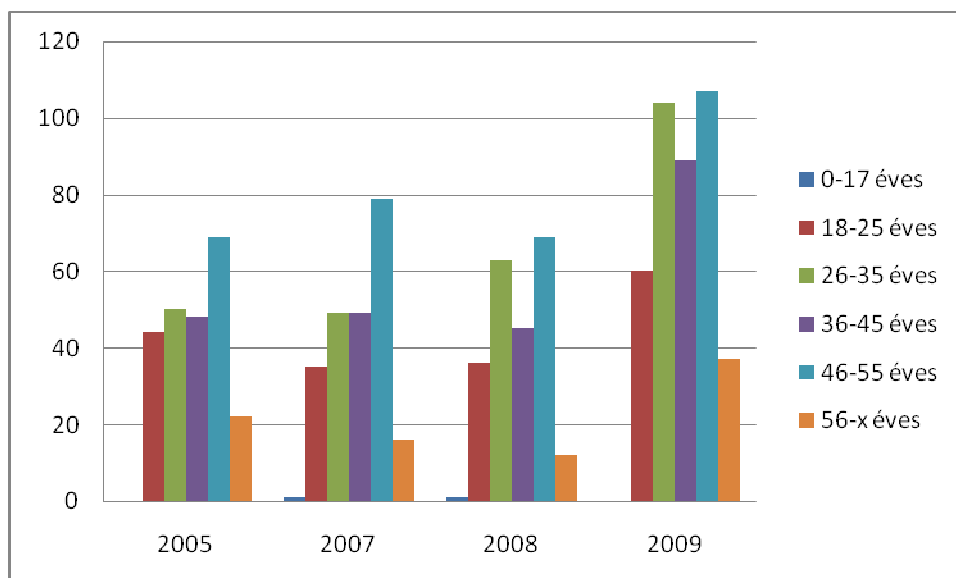
Nyilvántartott álláskeresők megoszlása végzettség szerint

Forrás: KSH TSTAR adatok alapján szerkesztett diagram

A fenti adatok alapján általánosságban elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül legtöbben szakmunkás végzettséggel, illetve általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül 70% körül alakult.

Nyilvántartott álláskeresők kor szerinti megoszlása

Forrás: KSH TSTAR adatok alapján szerkesztett diagram

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma a 46-55 éves korosztály tagjai esetében a legmagasabb, de 2009-ben meredeken megnőtt a 26-35 éves kor közötti álláskeresők száma is. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon (15-59 évesek) belül 30%-ra tehető.

A demográfiai elemzés végén rövid kitekintést teszünk város lakosságának nemzetiségi hovatartozás szerinti tagozódására és a vallási összetételére.

A legutóbbi közel teljes körű felmérés sajnálatos módon a 2001-es népszámlálás jelentette, azóta nem került lefolytatásra újabb népszámlálás, vagy hasonló megbízhatóságú és pontosságú felmérés. A 2001. évi népszámlálás során a nemzetiség, a kulturális értékhez, hagyományhoz kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv válaszlehetőségek legalább egyike szerint sorolták be a lakosságot az egyes nemzetiségi kategóriák közé. Ez alapján megállapítható, hogy Ácson az akkori 7.239 fős lakosságból a 98% magyarnak vallotta magát, 0,6% cigány nemzetiségűnek vallotta magát, míg 1,4% nem válaszolt a kérdésre. A valós adatokat torzíthatja az a tény, hogy az állampolgároknak joguk van nem nyilatkozni a vallási, vagy nemzetiségi hovatartozásukról, így nem nyerhetőek ki maradéktalanul pontos eredmények. Ács esetében ez az arány még nem is annyira számottevő mértékű, nagy hajlandóság mutatkozott az adatszolgáltatásra a lakosság körében.

A vallási összetételt tekintve a lakosság 52%-a római katolikus, 0,4%-a görög katolikus, 30,8 %-a református, 0,8 %-a evangélikus vallású volt; 0,8%-a más egyházhoz, felekezethez tartozott; 7,7 %-a nem tartozott egyházhoz vagy felekezethez.

Jelenleg a 2011. október-novemberben végzett Népszámlálás adatainak kiértékelése zajlik.

3.4. Köszolgáltatások átfogó vizsgálata

3.4.1. Közoktatás helyzete

A város oktatásügyét tekintve kijelenthető, hogy nagy múltra tekint vissza a széleskörű oktatási-nevelési tevékenység, hiszen a református elemi népiskola volt az első oktatási intézmény, ami Ács településen létesült még 1643-ban. Ezt követően a katolikusok a XIX. sz. elején elemi fiókiskolát, 1894-ben pedig óvodát létesítettek, majd 1927-ben a leányiskola is megépült.

Ács Város Önkormányzatának saját fenntartású intézményei, a többcélú társulás és a megyei önkormányzat által fenntartott intézmények a közoktatási szolgáltatások majdnem teljes skáláját biztosítják.

Intézmények bemutatása**Gárdonyi Géza Általános Iskola, Szakiskola, Óvoda és Bölcsőde****(Székhely: 2941 Ács, Fő u. 88.)**

Telephely kódja	Telephely elnevezése	Elérhetőség	Maximálisan létszám (fő)
001	Gárdonyi Géza Általános Iskola Jókai Mór Általános Iskolai Tagintézménye	2941 Ács, Ifjúság u. 1. Tel.: 34/385-784 Fax:34/385-784	1.142
002	Gárdonyi Géza Általános Iskola Bóbita Óvodai Bölcsődei Tagintézménye	2941 Ács, Óvodaköz 2. Tel.: 34/385-230 Fax:34/385-230	
003	Kihelyezett osztály	2941 Ács, Fő u. 69.	
004	Kihelyezett óvodai csoport	2941 Ács, Kinizsi u. 21.	
005	Gárdonyi Géza Általános Iskola, Szakiskola, Óvoda és Bölcsőde	2941 Ács, Fő u. 88. Tel.: 34/385-126 Fax:34/385-126	

Forrás: KIR STAT adatbázis

A város önkormányzata elkötelezte magát amellyel, hogy a városban élő gyerekek számára megfelelő szakmai feltételek mellett, a kor elvárásainak megfelelő épületekben és jobb infrastrukturális körülmények között biztosítsa a nevelő-oktató tevékenységet. A működőképesség megtartása mellett az iskola, óvoda épületeinek és tananyagának fejlesztését több ütemben valósította meg, valamint létrehozott egy bölcsődei intézményegységet is, 2010. óta fogadja a bölcsődés korú gyermekeket.

A megvalósított fejlesztésekhez, illetve az új intézményegység létrehozásához forrást a város pályázati úton szerzett.

Óvodai kapacitások bemutatása

	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	Kapacitás kihasználtság (%)
2001.	2	212	240	113,2
2002.	2	212	239	112,3
2003.	2	242	239	98,7
2004.	2	242	235	97,1
2005.	2	242	239	98,7
2006.	2	242	237	97,9
2007.	2	242	235	97,1
2008.	2	242	221	91,3
2009.	2	214	221	103,2

Forrás: KSH

A város két óvodai feladatellátási helyén 2009. év során 221 óvodás gyermekkel 10 csoportban 20 óvodapedagógus foglalkozott. 100 óvodai férőhelyre 103 gyermeket vettek fel. Az óvoda helyi nevelési programja tevékenység központú, amelyek által a kompetenciák fejlesztését, a komplex nevelést kívánják elérni. Nagy hangsúlyt fektetnek a közösségben végezhető tevékenységekre is, mint például a játékos ismeretközvetítésre. Az óvoda rendelkezik fejlesztő pedagógussal, aki a fejlődési zavarral rendelkező gyermekek szükséges fejlesztését végzi.

Ács két iskoláját és egy óvodáját érintő infrastrukturális fejlesztés a KDOP-5.1.1/2F-2f – Komplex közoktatás fejlesztés Ácson elnevezésű projekt kereteiben valósult meg, amelynek köszönhetően javult az oktatás-nevelés színvonala az intézményekben, egyenlő esélyeket teremtve valamennyi gyermek számára. Az óvodában és a Jókai iskolában két-két teremmel bővül az épület, az így felszabaduló szükségtermek fejlesztő szobákká alakultak át.

Általános iskolai kapacitások bemutatása

	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	Általános iskolai beírt tanulók száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (integráltan oktatott SNI nélkül) (fő)	Gyógypedagógiai oktatásban résztvevő tanulók aránya az összes tanulóhoz képest (%)
2001.	2	756	68	8,9
2002.	2	737	66	8,9
2003.	2	751	67	8,9
2004.	2	745	55	7,3
2005.	2	728	46	6,3
2006.	2	698	37	5,3
2007.	2	704	28	3,9
2008.	2	665	21	3,1
2009.	2	635	11	1,7

Forrás: KSH

A városban biztosított az általános iskoláskorú gyermekek elhelyezése. Egy közös igazgatású közoktatási intézmény működik, amelynek része az általános iskola, a szakiskola és az óvoda is. Az általános iskolákban 2009.-ben 635 tanuló vett részt nappali oktatásban, 57 fő főállású pedagógus irányításával. Az osztálytermek száma 24 db.

A korábbi évek gyakorlata alapján a Balassi Bálint Gimnázium Ácsi Tagintézménye a SZILTOP Oktatási Kht. (2011 Budakalász, Erdőhát u. 84.) által fenntartott intézménye volt, amely tevékenysége közé tartozott az esti tagozatú gimnáziumi képzés működtetése 2001-től. Az oktatási helyiségeket a Gárdonyi Géza Általános Iskola és Szakiskola biztosította. A helyi lakosságon kívül a környező községekből is érkeztek hallgatók. Az első osztály 2004-ben teljesítette sikeresen az érettségi vizsgát. A 2008/09. tanévtől kezdődően megszűnt a képzés érdeklődés, illetve forrás hiánya miatt.

Balassi Bálint Gimnázium Ácsi Tagintézmény működése

	Év eleji induló létszám (fő)	Lemorzsolódás (év végére sikertelenül teljesítettek, osztályozó vizsgát tehetnek) (fő)	Érettségit szerettek száma (fő)
2001/02.	69	30	-
2002/03.	84	23	-
2003/04.	74	29	38
2004/05.	46	9	
2005/06.	61	13	13
2006/07.	68	22	
2007/08.	88	29	

Forrás: Intézményi adatszolgáltatás alapján

Összességében elmondható, hogy a város méretéhez képest nagy arányú beiratkozás mutatkozott, azonban az esti tagozat adta kedvezőtlen feltételek miatt sokuk a munka miatti hiányzás okán nem tudta teljesíteni a tanéveket, őket osztályozó vizsgára javasolta a bizottság.

A Gárdonyi Géza Általános Iskola, Szakiskola, Óvoda és Bölcsőde alapfokú oktatási tevékenységet lát el a Fő u. 88. cím szerinti székhelyén és az Ifjúság u. 1. sz. alatti cím szerinti telephelyén. A székhely ad helyet a szakiskolai oktatási tevékenység ellátásának. Az Óvodaköz 2. sz. alatti telephelyen folyik az óvodai nevelés, valamint a bölcsődei gondozás is. Az intézménynek része a Kinizsi u. 21. sz. cím szerinti telephely, ahol három csoportos óvoda működik. Az intézmény iskolaotthonos foglalkozást biztosít, sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését végzi, illetve képességfejlesztő foglalkozások szervezését látja el. Felújított tornaterme a lakosság szolgálatára áll, alkalmanként közművelődési funkciót tölt be.

A szakiskola képzés bevezetése 2005/2006. tanévtől kezdően indult, jelenleg nyomdai szakirányban folyik az oktatás. A szakiskolában 2 év pályaorientációs elméleti és 1 év gyakorlati képzés folyik. A szakiskolában a helyi, illetve a komáromi foglalkoztatók igényeihez igazodva képzik a tanulókat.

Sor került az épületek energetikai korszerűsítésére és modernizációjára is. A megújult tartalmi és módszertani programokhoz illeszkedő integrált, funkcionális intézményi belső terek kialakítása valósult meg, a méltányos oktatási környezet követelményeinek figyelembevételével.

A gyermekek oktatása normál tanterv szerint történik, de a gyógypedagógiai oktatás, a logopédiai és gyógytestnevelési feladatellátás is megoldott, a pszichológiai ellátást a gyermekjóléti szolgálat keretein

belül kérhetik a szülők. Fontos törekvés, hogy a gyermekek képességeiben és készségeiben fennálló jelentős eltérések ellenére minden gyereknél egységesen alakítsák ki az alapismereteket, alapképességeket, a közösség alapértékeit követő életvezetést. A pedagógusok különböző módszertani képzéseken vettek részt, hogy hatékonyabban legyenek képesek kezelni a beilleszkedési nehézségeket, a tanulási zavarok okozta kudarokat.

A fejlődési zavarokkal, tanulási gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű diákok képességfejlesztő órákon vehetnek részt, a sajátos nevelési igényű tanulók ellátását integráltan biztosítják.

Annak érdekében, hogy minél szélesebb körű és színesebb iskolai életet biztosíthassanak a tanulók számára, szerteágazó kapcsolatot ápol az iskola az alábbi intézményekkel és szervezetekkel is:

- Ács Város Önkormányzata (fenntartó);
- Szülők;
- Szülői Munkaközösség;
- Diákönkormányzat;
- Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás;
- Szociális Alapszolgáltatási Központ
- Testvériskolai kapcsolatok a szlovákiai Koczán Mór Alapiskola Aranyos;
- Ritmus Oktatási Nonprofit Kft.
- Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár;
- Egyházak;
- Kinizsi SC;
- Bakancsos Klub;
- Településünk üzemei és gazdasági egységei;
- Vöröskereszt;
- Helyi és megyei média.

A település iskolája, a Gárdonyi Géza Általános Iskola, Szakiskola, Óvoda és Bölcsőde a 7300 lakosú Ács város legnagyobb és legrégebbi oktatási intézménye.

2010. július 1-jétől közös igazgatású közoktatási intézmény jött létre: Gárdonyi Géza Általános Iskola, Jókai Mór Általános Iskolai Tagintézménye 2941 Ács, Ifjúság u. 1., Gárdonyi Géza Általános Iskola Bóbita Óvodai-Bölcsődei Tagintézménye 2941 Ács, Óvodaköz 2. tagintézménnyel, kihelyezett óvodai csoport: 2941 Ács, Kinizsi P. u. 21.

A helyi oktatás közel 4 évszázados múltja azt bizonyítja, hogy az itt élő emberek mindig fontosnak érezték, hogy gyerekeik tanuljanak, és jól használható ismeretekre tegyenek szert. Lényegét tekintve a szülők és pedagógusok célja mai is hasonló: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó

embereket szeretnénk nevelni. Az iskola vezetése elkötelezett arra, hogy a gárdonyis diákok olyan biztos alapokon nyugvó korszerű tudást szerezzenek, amellyel bármelyik középiskolában jól megállják a helyüket.

Az iskola fenntartója Ács Város Önkormányzata. Az iskola alapító okirata szerint alapfeladat a működési körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyerekek általános műveltségének megalapozása. A beiskolázási körzetben élő családok szociális, anyagi és kulturális körülményei egymástól nagymértékben eltérnek, ezért a nevelő és oktató munka ehhez a helyzethez igazodik: tanórán, valamint tanórán kívül segítjük a nehezebben élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

Elsődleges feladat a hozzánk beiratkozott gyerekek képességeinek feltárása, s az egyéni képességekhez igazodó differenciált nevelő-oktató munka (tehetséggondozás, felzárkóztatás).

Az iskola a több évtizede meglévő szegregált közoktatási állapot felszámolását kezdte meg a 2004/2005 évi tanévben. A hátrányos helyzetű tanulók integrációs felkészítése mellett megkezdődött az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrációja is.

Felmenő rendszerben a tanulásban akadályozott gyermekek már a normál osztályokban kaptak helyet és párhuzamos óraszervezéssel megoldhatóvá vált, hogy csak matematika, olvasás-írás tárgyakon emeljük ki őket osztályközösségükből, ahol gyógypedagógus segíti az ismeretek elsajátítását.

Az iskola a 2009-ben bevezette a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében a kompetencia alapú oktatást. Ezzel összefüggésben a következő alapelveket tartja szem előtt a mindennapi oktató-nevelő munkánkban: differenciálás, módszertani sokszínűség, változatos munkaformák.

Kiemelt feladatuk, hogy a gyermekeket minél alaposabban megismerjék, képességeiket feltárják és fejlesszék. Ezt segítik az optimális létszámú osztályok. Lehetőség szerint 5-8. évfolyamban indul a nívócsoportos oktatás idegen nyelvből, a nem kötelező tanórai foglalkozások terhére matematikából és anyanyelvből a képességfejlesztés.

A tanórai munkán kívül szabadidős tevékenységük egy része (irodalmi színpad, művészeti szakkör, énekkar, zene- és művészeti oktatás, sportkör) is a sokoldalú képességfejlesztést teszi lehetővé. Igény szerint középiskolai előkészítőt is szerveznek.

A 9-10. évfolyamon biztosítják a szakiskolai elméleti képzésben az általános műveltséget megalapozó oktatást, a nappali rendszerű szakképesítés megszerzésére felkészítő oktatást a 11-12. évfolyamon könyvkötő, valamint kötészeti gépkezelő szakképzési területen. Az iskolánk ellátja továbbá a szakmai gyakorlati képzést is.

A közös igazgatású közoktatási intézmény szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységek keretében különböző típusú közoktatási intézmények feladatait látja el. Az ácsi Gárdonyi Géza Általános Iskola, Szakiskola, Óvoda és Bölcsőde közös igazgatású közoktatási intézmény egy székhely (általános iskola és szakiskola), egy telephely intézménnyel (általános iskola második, harmadik, negyedik osztály), illetve egy tagintézménnyel (óvoda és bölcsőde) működik. Az intézményben a pedagógiai program alapján a különböző tevékenységeket folytató intézményegységek egymással együttműködnek, tevékenységüket összehangolják.

A két iskola az elmúlt években már közös pályázatokon vett részt (HEFOP, TÁMOP,) melynek keretében az integrációs oktatás bevezetésével az SNI-s tanulók oktatásával kapcsolatban szorosabb szakmai kapcsolat is kialakult az intézmények között. Közös szakmai napokat, fórumokat tartottak és a továbbképzéseken is együtt dolgoznak.

Személyes, jó kapcsolat van az óvodavezető és az iskolaigazgató, illetve az óvónők és a tanítók között.

Az iskolavezetés célja, hogy az iskolák összevonása következtében az eddig tagintézményként működő iskola hagyományrendszerét megtartsuk, a tanulók zökkenőmentes beilleszkedését segítsük, közös szabadidős és sportprogramokat szervezzünk számukra. Természetesen legfőbb célkitűzésük, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsák a közös igazgatású intézmény keretein belül is.

Az intézmény pedagógusainak létszáma a 2011/12-es tanévben 43 fő (+ 2 üres állás), emellett 2 fő félállásban dolgozik. Az iskolába járó általános iskolás tanulóink száma 574 fő és 4 magántanuló, a két szakiskolai osztályunk összlétszáma 16fő és 2 magántanuló.

Tanulócsoportjaik száma alsó tagozaton 13, felső tagozaton 12. Alsó tagozaton öt osztályban folyik iskolaotthonos oktatás, emellett két napközis csoport is működik. Felső tagozaton 2 tanulószobás csoportunk működik.

Egyéb közalkalmazottunk létszáma 7 fő (2 hivatalsegéd, 2 adminisztratív dolgozó, 3 gyógypedagógiai asszisztens).

A Bóbita Óvodai Bölcsődei Tagintézmény gyermeklétszáma 218 fő (9 csoport), a két óvodában összesen 18 óvodapedagógust, 9 dajkát, 1 óvodatitkárt és 1,5 konyhai dolgozót foglalkoztatnak, a bölcsődében 5 gondozónő és 1 technikai alkalmazott dolgozik. Bölcsődéseink létszáma 26 fő (2 csoport).

3.4.2. Az egészségügyi ellátó hálózat kohéziója

3.4.2.1. Egészségügyi alapellátás

Az egészségügyi alapellátás rendszerének kialakítása során központi szerep jutott az egyes városrészek minél teljesebb körű lefedettségének biztosítása. Jelenleg egészségügyi szolgáltatást hat helyszínen vehetik igénybe a rászorulóak. A rendelések és ügyeletek zökkenőmentes működését 1 gyermekorvos, 4 háziorvos, 3 védőnő, és 2 fogorvosi körzetben jelenleg 1 fogorvos látja el. A hétvégeken – ünnepnapokon 24 órás ügyeleti ellátásról a Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás keretében komáromi központi ügyelete gondoskodik.

Egészségügyi intézmények

Név	Orvosok	Feladatok
Egészségház (2941 Ács, Óvoda köz 1.)		
Gyermekorvosi rendelő	Dr. Tewodros Demissie (	Gyermekorvos
Védőnői szolgálat	Kiss Mónika	Védőnő
Védőnői szolgálat	Mórocz Melinda	Védőnő
Háziorvosi rendelő	Dr. Csekő Elemér	Háziorvos
Háziorvosi rendelő	Dr. Péntek Zsuzsanna	Háziorvos
Egészségügyi Központ (2941 Ács, Fő utca 3.)		
Háziorvosi rendelő	Dr. Zilahy Bertalan (házi orvos)	Háziorvos
Fogászati rendelő	Dr. Ferenc Gábor Katalin (fogorvos)	Fogorvos
Pénzásási Orvosi Rendelő (2941 Ács, Deák Ferenc utca 25.)		
Háziorvosi rendelő	Dr. Gery Margit	Háziorvos
Gyermekorvosi rendelő	Dr. Tewodros Demissie	Gyermekorvos
Védőnői szolgálat	Fülöp Tünde	Védőnő

Forrás: www.acsvaros.hu

Az Óvoda köz 1. szám alatt elérhető Egészségház a korábban térbelileg szétszórta működő rendeléseket koncentrálja egy helyre, ahol gyermekorvosi alapellátás is működik. A Dr. Demissie és Társa Gyermekorvosi Bt. felelős az iskola-egészségügyi feladatok ellátásáért, munkáját a védőnőkkel közösen végzik.

Felvétel az akadálymentes parkolóval ellátott, felújított Egészségházzal

Saját felvétel

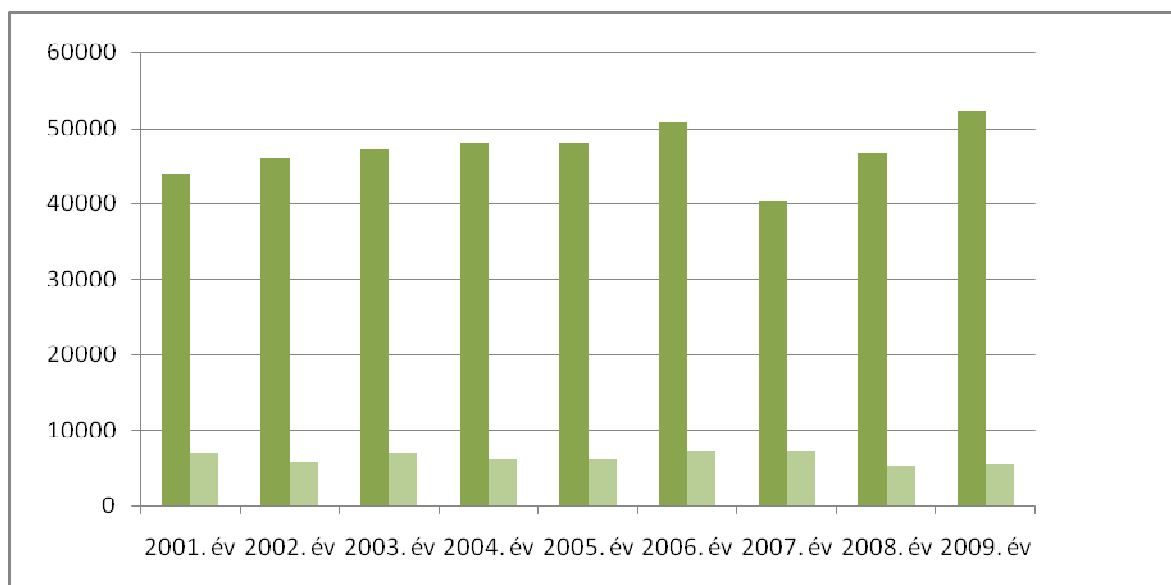

A Fő utca 3. szám alatt működő Egészségügyi Központban háziorvosi és fogászati rendelő áll a betegek szolgálatában.

A védőnői szolgálat 3 körzetre tagolódik, az I-II-III. Védőnői Szolgálat terhstanácsadás, csecsemőtanácsadás biztosításáért felel, továbbá az olyan óvodai és iskolai feladatok ellátását is biztosítja, mint az óvodások és tanulók ellátása, évi több alkalommal tisztasági vizsgálat elvégzése, szűrő programok szervezés, pályalkalmassági vizsgálat lefolytatása, előadások megtartása az egészségnevelés témakörében vagy kampányoltások lebonyolítása.

A háziorvosi, illetve gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)

Forrás: KSH

A fenti szemléltető diagram trendvonalából kitűnik, hogy éves szinten viszonylag kiegyenlített arányú házi orvosnál történő látogatással (megjelent és meglátogatott egyaránt) számolhatunk. A 2001. évtől kezdve 40-50 ezer alkalmat regisztráltak a házi orvosok, míg a gyermekorvos 5,3-7 ezer alkalommal találkozott a gyermek páciensekkel munkája során.

A Fő utca 2. szám alatt a Fejér Optika egy fióküzlete optikai cikkek, kontaktlencse, napszemüvegek kereskedelmével, szemvizsgálattal, szemüvegtésztéssel segíti elő a szem egészségének elérését, megtartását.

A járóbeteg szakellátás és a beutalási rend tekintetében 2011 júniusában az alábbi ellátások átkerültek a Székesfehérvári Szent György Kórháztól, a Veszprémi Csolnoki Ferenc Kórház Zrt.-től, valamint az Esztergomi Vaszary Kolos Kórháztól, a közelebb eső győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórházhoz:

- Csecsemő-gyermek kardiológia;
- Gyermek gasztroenterológia;
- Fejlődésneurológia, esztétikai plasztika;
- Foniátria;
- Andrológia;
- Gyermekfogászat;
- MRI;
- Gyermek neurológia;
- EEG, ENG, nőgyógyászati UH;
- Cytológia;
- Gyermek endokrinológia (diabetes).

3.4.2.2. Gyógyszertárak

A város lakosainak és látogatóinak szolgálatára 1 gyógyszertár működik, a korábbi évekre vetített vizsgálat alapján az adatszolgáltatási kötelezettség kezdete óta ki tudja elégíteni a felmerülő igényeket.

Gyógyszertári szolgáltatás bemutatása

Név	Telephely	Elérhetőség	Alapítás éve	Szolgáltatások
Viola Gyógyszertár Bt.	2941 Ács, Kossuth Lajos u. 43.	2941 Ács, Fő u. 14. H-P: 8-17 Szo: 8-12 óráig tartva.	1996.	<ul style="list-style-type: none"> • Humán gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök, higiéniai termékek eladása. • Állatgyógyászati termékek árusítása. • Vérnyomásmérés. • Vércukorszint ellenőrzés. • Online tanácsadás.

Forrás: Internetes honlap (<http://www.violagyogyszertar.hu>)

A korábbi gyógyszerár privatizálásából, majd 2005. óta saját tulajdonú épületben kezdte meg működését a Viola Gyógyszertár. A saját tulajdonú épület kialakítása során szem előtt tartották az akadálymentes megközelíthetőséget, a belső térbe érve tágas, világos helyiségbe érkezzenek a betegek. A belső helyiség 3 kiadójából történik a vényköteles, vénymentes és gyógyászati segédeszközök, valamint a gyógyhatású készítmények kiadása, a betegek gördülékeny kiszolgálása.

A fogadótér plazma televízióval felszerelt, amelyen egészséges életmóddal kapcsolatos és felvilágosító műsorok láthatók az egészséges életre való nevelés megvalósítása érdekében.

Humán gyógyszerek mellett állatorvosi, állatgyógyászati termékek is szerepelnek a gyógyszerár kínálatában. Termékek eladása mellett különböző szolgáltatások biztosításával is hozzájárulnak a lakosság egészség megőrzéséhez, az ideális egészséges állapot eléréséhez. Alap szűrővizsgálatok elvégzésére a nyitvatartási időszak alatt nyílik lehetőség.

A gyógyszerár készpénzt, bankkártyát is elfogad, mint fizetőeszközt, valamint 13 egészségpénztárral áll szerződésben. Saját honlapján számos szezonális információval, rendszeresen frissülő tartalommal várják az érdeklődőket, illetve online is feltehetik kérdéseiket az ügyfelek.

3.4.2.3. Bölcsődei ellátás

A KDOP- 5.2.2/B- – Integrált óvoda-bölcsőde bölcsődei intézményegységének létrehozása Ácson elnevezésű projekt eredményeként hozták létre az új bölcsődét – a meglévő óvodával integrált formában – a településen. A létrehozott bölcsődei intézményegység 1 gondozási egységből áll, amely két csoportszobát és a kiegészítő helyiségeket foglal magában.

3.4.2.4. A szociális ellátó hálózat

A szociális alapellátás biztosításának alapját a többször módosított 21/2009. (IX.25.) sz. Kt. a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló rendelete jelenti.

A település e rendeletben szabályozza a szociális ellátások, törvény által nem szabályozott formáit:

A. Pénzbeli szociális támogatások:

- helyi lakásfenntartási támogatás,
- méltányossági ápolási díj,
- átmeneti segély, gyógyszerátogatás, kamatmentes kölcsön,
- temetési segély,
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

B. Természetben nyújtott szociális ellátások:

- átmeneti segély,
  - méltányossági közgyógyellátás,
  - rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.
- C. Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások:
- étkeztetés,
  - házi segítségnyújtás,
  - családsegítés,
  - nappali ellátás.
- D. Gyermekjóléti alapellátások.

Szociális Alapszolgáltatási Központ épülete

Saját felvétel

Ez utóbbi intézmény a Fő út 43. sz. alatti épületben kapott helyet, több mint 40 éves működése alapozza meg létjogosultságát és szakmai ismeretét. Feladatai közé tartozik az idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgálati tevékenység, a működési területbe tartozó lakosság szociális helyzetének figyelemmel kísérése. A központ szakemberinek munkáját szükség esetén pszichológus támogatja.

A Családsegítő Szolgálat az ügyintézésben is segíti az ácsi lakosságot. A Gyermekjóléti Szolgálat látja el a gyermekkorú rászorultak érdekvédelmét.

Kistérségi integráció segítségével kiépítésre és üzembe helyezésre került a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Az említett rendelet határozza meg, hogy az egyes ellátásokra milyen feltételek teljesülése esetén jogosultak a kérelmezők. A rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étkezés biztosítható, igény esetén hétvégén is. Az ellátást igénybe vevők főként a 70 év feletti ácsi lakosságból kerülnek ki, akik többnyire egyszemélyes háztartásban élnek, önmagukról anyagi és fizikai korlátaik miatt is nehéz gondoskodniuk.

**Szociális étkeztetésben, házi segítségnyújtásban,
illetve idősek nappali ellátásában részesülők száma**

Év	Szociális étkeztetésben részesülők száma (fő)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)	Idősek nappali ellátásában részesülők száma (fő)
2001.	139	23	20
2002.	138	29	22
2003.	147	26	17
2004.	137	28	17
2005.	133	30	24
2006.	103	27	26
2007.	142	28	24
2008.	166	26	27
2009.	175	24	23

Forrás: KSH

A Szociális Alapszolgáltatási Központ ellátja a rászorulóknak saját otthonában való gondozását. Bentlakásos szociális intézmény nem működik Ács területén. Házi segítségnyújtásban, illetve idősek nappali ellátásában szignifikáns eltérés nem mutatkozik az egyes évek között. Ez utóbbi esetén az engedélyezett férőhelyszámhoz képest mintegy 70-85%-os kihasználtsági mutató társul.

3.4.3. Közműellátottság bemutatása

Az elmúlt évtizedekben az egyik legnagyobb kihívást a közműhálózat fejlesztése jelentette, amelyeknek köszönhetően mélyreható változások következtek be az ellátottsági mutatók tekintetében, így Ács közműellátottsága napjainkra csaknem 100 %-os szintet ért el.

A vezetékes vízellátást már több évtizeddel ezelőtt folyamatosan bővülve teljesen kiépítették, 1994 óta nem változott az ivóvízhálózat hossza. Ezen idő alatt viszont az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma több mint 30%-kal bővült, így napjainkra az ácsi lakásállomány 95%-ában tudják biztosítani a vezetékes ivóvizet. A fejlesztések esetében fontos az ellátottsági szint javítása mellett, hogy a technológiai fejlesztések is elindultak, amelyek a szolgáltatott víz uniós határértéket meghaladó vas-, mangán- és arzéntartalmának csökkentésére irányulnak.

Ács közüemi ellátottságának alakulása

Megnevezés	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lakónépesség az év végén (fő)	7257	7255	7260	7260	7235	7233	7232	7156	7110
Lakásállomány az év végén (db)	2660	2660	2660	2663	2663	2665	2665	2675	2671
Közüemi ivóvízvezeték hossza (km)	53	53	53	53	53	53	53	53	53
Vízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	2085	2089	2126	2161	2199	2179	2525	2532	2537
Közüemi vízálózatba bekapcsolt lakás (%)	78,38	78,53	79,92	81,14	82,57	81,76	94,74	94,75	94,98
Háztartásoknak szolgáltatott víz (1000 m ³)	150,4	156	166,3	161,6	164,6	171,4	176,2	166,7	167,4
Szennyvízcsatorna hossza (km)	63,6	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2
Közücsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások (db)	1442	1413	1504	1625	1914	2000	2073	2090	2128
Közücsatorna-hálózatra rákötött lakások aránya (%)	54,21	53,12	56,54	61,02	71,87	75,04	77,78	78,13	79,67
Elvezetett összes szennyvíz (1000 m ³)	145,3	157,7	146			178	176	154	142,1
Háztartási villamos energiafogyasztók száma	2936	2937	3007	2987	2998	3015	3020	2996	3011

Megnevezés	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
(háztartás)									
Háztartások részére szolgáltatott villamos energia (1000 kWh)	7761	7502	8023	8082	8078	8263	8024	8134	8365
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	1485	1561	1617	1672	1742	1818	1844	1873	1880
Háztartásoknak szolgáltatott gáz (1000 m ³)	3143	3273	3613	3740	3766	3866	3300	3138	2697

Forrás: KSH TSTAR adatbázis

Fontos lépés volt a település életében a szennyvízhálózat és víztisztító telep megépítése is, amelyet a Duna közelsége, a Duna menti, parti szűrésű vízbázis megóvása is szükségessé tett.

A szennyvízhálózat tervezése 1995-ben kezdődött és 1999. évre valósult meg. Az aktív felvilágosító propaganda eredményeként a szennyvíz-hálózatra történő lakossági rákötések aránya 2000-2009 között 53,5%-ról 79,7%-ra bővült, tehát a település közel 80%-a a rendszerre kapcsolódik, biztosítva a szennyvízkezelés rentabilitását.

A szennyvíztelep 750 m³/d kapacitással épült meg olyan műszaki megoldásokkal, hogy a feltáró medence ikerbe történő telepítésével kapacitása, relatíve kisebb beruházási költséggel megkétszerezhető, azaz 1500 m³/d-re bővíthető. A település folyamatos fejlődését jelző új háztartási és ipari igénybejelentések jövőbeli biztosítása a telep bővítését elkerülhetetlenné teszi. A szennyvíztelepre napjainkban már 32 km hosszú csatornarendszer kapcsolódik, a település mérete és annak szabdaltsági viszonyai 8 db szennyvízátemelő telepítését és egyes szakaszokon – mintegy 4 km hosszban – nyomórendszerű szennyvízelvezetést tett szükségessé.

A településen a villamos energia kiépítettsége 100%-os, az áramellátás biztonságos, stabil. Az elektromos rendszerre kapcsolt közvilágítási rendszer energiatakarékos világító testekkel üzemel, lefedi a teljes belterületet, illetve a fenntartható üzemeltetést, hosszútávon hozzájárul a működési költségek csökkentéséhez, továbbá hozzájárul a közbiztonság növeléséhez.

Az infrastruktúra részét képező kiépített telefonhálózat jelentősége az utóbbi években a mobiltelefonok elterjedésével egy időben csökkent, de továbbra is kiszolgálja az új igényeket és zavartalan internet-hozzáféréshez is lehetőséget nyújt.

A település úthálózata a csatornázással egyidejű beruházás keretében teljes 66 km-es hosszában szilárd aszfaltburkolatot kapott, a pályázattal megvalósított beruházás eredményeként 2000. év óta járul hozzá a település fejlődéséhez és az emberibb környezet kialakításához.

A rendszeres hulladékgyűjtésbe a település csaknem minden lakása bevonásra került, a náluk keletkezett szilárd hulladék a korszerűen kialakított regionális hulladéklerakókba kerül. A kommunális hulladék heti gyakorisággal Ácsról Győrbe kerül elszállításra. A településen pedig több ponton kihelyezésre kerültek a szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas konténerek is.

Kihelyezett szelektív hulladékgyűjtő konténerek

Saját felvétel

A Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagjaként Ácson hulladékudvar működtetése megoldott, ahol szelektíven valósul meg a hulladékgyűjtése.

- Műanyag: fólia, kemény műanyag;
- Üveg: csak üveg (keret és szigetelés nélkül);
- Törmelék: papírt, műanyagot és fát csak minimális mennyiségben tartalmazhat;
- Gumi: bicikli, személyautó gumi felni nélkül;
- Textil: ruha, rongy, textil zsák;
- Fém: tiszta fém, bicikliváz, kerítés;
- Papír: tiszta papír összetépvé;
- Fa hulladék: tiszta fa, szegek, csavarok nélkül;
- Lom: többféle anyag összetételű nagyméretű hulladék;
- Veszélyes hulladék: festékes vödör, lakkok, hígítók.

A társulás közbeszerzési eljárás során választotta ki a GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.-t, aki a települési szilárd hulladék begyűjtéséért és az elszállítás megszervezéséért felelős.

Helyi rendeletben szabályozott a nyílttéri avarégetés rendje, ennek megfelelően az égetésre szánt hulladék nem tartalmazhat kommunális hulladékot, valamint ipari eredetű hulladékot (műanyag, gumi, vegyszer...). Égetni kizárólag szélcsendes időben szabad, az égetés befejeztével a tüzet el kell oltani, felügyelet nélkül nem hagyható a tűz.

3.4.4. Közösségi tájékoztatás, helyi média és infokommunikációs lehetőségek ismertetése

A közszolgáltatások sajátos részét képezi a közösségi tájékoztatás, amely a város Polgármesteri Hivatalának feladata.

A közösségi tájékoztatás eszközei az elmúlt évek során jelentős változáson mentek keresztül. A technikai fejlődésnek köszönhetően napjainkban már minden korosztály számára különféle tájékoztató felület kialakítása vált lehetővé.

A város lakosságának egyik legfontosabb információs forrása a helyi kábeltelevízió. A műsorban összefoglalókat láthatnak a város, illetve a kistérség rendezvényeiről, sport eseményeiről, továbbá a képviselő testület üléseiről. A helyi képűjság tartalma lehetővé teszi, hogy a lakosság széles körben tájékozódjon a legfontosabb helyi hírekről, eseményekről, felhívásokról.

Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma	
<u>1998-ban</u>	<u>2009-ben</u>
1.440 db	1.521 db
Kábeltelevízió előfizetők száma	
<u>2000-ben</u>	<u>2009-ben</u>
1.100 db	1.521 db

Forrás: KSH

Az Ácsi Televízió adásai, rövid filmek a település eseményeiről, valamint a Képűjság közérdekű része az Interneten is látható a www.acsvaros.hu címen, Ács város hivatalos honlapján.

A város nem rendelkezik saját rádióval, azonban az országos lefedettséggel rendelkező rádiócsatornákon kívül a Mária Rádió, a Forrás Rádió, illetve a Kék Duna regionális rádiócsatornák elérhetőek a település lakosai számára.

Az Ács városi tartalomszolgáltatás csatornái közül említést érdemelnek az interneten elérhető hírportálok, valamint a város és a kistérség saját honlapja. A honlapokon naponta frissített hírek és információk biztosítják a lakosság széleskörű informálását.

Online hírportálok közül a város és a kistérség kedvelt tartalomszolgáltató a www.kemma.hu, valamint a www.24ora.hu internetes oldal.

A Bábolnai kistérség vállalt feladatai közé tartozik a térségi információs rendszer működtetése, valamint eseménynaptárak összeállítása, amelyek szintén elérhetőek online formában is.

Ács város megtalálható továbbá a Facebook közösségi portálon, ami a fiatalabb korosztály könnyebb és gyorsabb elérését szolgálja.

Az írott sajtó legjelentősebb reprezentánsa a KEMMA megyei napilap, ezen kívül jelentős olvasótáborral rendelkezik a 24 óra napilap. Mindkét újság elérhető online formátumban is.

A város saját közéleti havilappal is rendelkezik, amelynek megjelenése közel egy évig szünetelt, de a közeljövőben megújult formában indul újra. Az Ácsi Hírek az alábbi témakörökről nyújt információt:

- Önkormányzati Híradó;
- Kulturális hírek;
- Sportesemények;
- Közösségi programok;
- Hirdetések.

3.4.5. Elektronikus ügyintézés

Az internethálózat fejlettsége kétirányú adatforgalmat tesz lehetővé. Ez a technikai alkalmazás számos alkalmazás és szolgáltatás meghonosodását és folyamatos elterjedését teszi lehetővé a településen.

A kistérségben 9 darab e-Magyarország Pont és 3 darab Teleház szolgáltatás üzemel.

Település	e-Magyarország Pontok száma (db)	Teleházak száma (db)
Almásfüzitő	3	2
Ács	-	-
Bana	1	--
Bábolna	2	-
Csém	-	-

Település	e-Magyarország Pontok száma (db)	Teleházak száma (db)
Kisigmánd	-	-
Komárom	-	1
Mocsa	1	-
Nagyigmánd	1	-

A www.acsvaros.hu internetes oldalon a lakosság és oldal látogatói tájékozódhatnak a ügyfélfogadási időkről, valamint az eljárási rendek leírásáról. Az ügymenetek gyorsítása és egyszerűsítése érdekében a honlapon szociális, kereskedelmi, adóügyi nyomtatványok is elérhetőek.

3.4.6. Városüzemeltetés és városgazdálkodás helyzete

3.4.6.1. Helyi közutak fenntartása és fejlesztése

A város kötelező feladatkörébe tartozik a helyi közutak és közterületek fenntartása, működtetése. Az önkormányzat felismerte, hogy fejlődésük kulcsa a megfelelő szintű infrastrukturális kiépítettségben rejlik, ezért törekszik a minél nagyobb arányú közút kiépítettség és azok minőségének megőrzésére, javítására. Emellett az önkormányzat célja a településen a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna rendszer, a villamos energia, a gáz, a közvilágítás szolgáltatások biztosítása.

3.4.6.2. Közösségi közlekedés

Hová	Busz			Vasút		
	Járatsűrűség	Átszállás	Menetidő	Járatsűrűség	Átszállás	Menetidő
Budapest	Napi 15 járat	1	2:50- 3:30	Óránként	-	1:28
Komárom	40-60 percenként	-	0:25	Óránként	-	0:07
Esztergom	Napi 4 járat	0-1	1:40	Óránként	1-2	2:14-3:56
Székesfehérvár	Napi 12 járat	1-2	3:00	Óránként	1-2	2:02-4:39

Forrás: www.menetrend.hu

Helyközi közlekedését tekintve ritkább járatsűrűséggel számolhatunk, mint a vasúti közlekedés során. Budapest ez esetben már csak átszállással közelíthető meg, míg közelebbi települések esetén megfordul a helyzet, könnyebben érhető el menetrendszerinti buszjáratok igénybevételével.

Taxi szolgálat az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítésének időpontjában nem működik a településen.

3.4.6.3. Közbiztonság helyzete

A közbiztonság helyzete Ácson megfelel az országos átlagnak, a város a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Komáromi Rendőrkapitánysága alá tartozik, mely az 1994. XXXIV.törvény III. fejezet 8. szakasz (4) bekezdésében meghatározott kötelezettsége alapján minden évben beszámol Ács közrend-, közbiztonsági helyzetéről, a közbiztonság javítása érdekében tett intézkedéseiről és az ezzel összefüggő feladatainak végzéséről.

A rendőrség és az önkormányzat együttműködik, az önkormányzat képviselőinek munkáját segítendő, a korábbi évek gyakorlatának megfelelően igyekeznek soron kívüliséget biztosítani a közérdekében tett bejelentések, feljelentések felvétele, kivizsgálása során. Az együttműködés keretében több alkalommal szerveztek általános iskolások részére előadásokat, eszköz- és járműbemutatót. Azonban fontos lenne, hogy legyen helyben lakó rendőr is a városban.

Rendőrség épülete, járőr kocs

Saját felvétel

Ami a polgárőrséget illeti, annak újjászervezése megtörtént a településen, az őrség tagjai 2008.12.10.-én kezdték meg a szolgálatot. A polgárőrség kereteiben 24 polgárőr vállalta a munkát a szabadidejéből, teljesen önkéntes alapon és ingyenesen. Ezek a személyek a város közbiztonságának javítását, a bűnözés visszaszorítását tűzték ki céljukként. A hatékonyság érdekében együttműködési megállapodást írtak alá a Komáromi Városi Rendőrkapitánysággal, akik segítik a polgárőrök betanítását az adott feladatra. Ez tehát egy rendőr-polgárőr közös szolgálat és mint ilyen, együtt jár vele egy fokozottabb rendőri jelenlét is a városban. A közös szolgálat előnye, hogy segíti a polgárőröket felkészíteni a jövőbeni önálló szolgálat ellátására. Későbbiekben szeretnének kialakítani egy irodát ügyfélfogadási idővel. A polgárőrség közgyűlést tartott a feladatok ellátásával kapcsolatban 2009.02.13-án, amelynek keretében a taglétszámukat sikerült 36 főre gyarapítani.

A polgárőrség Ácson még így is gyerek cipőben jár, de az együttműködési megállapodás segítségével egyre tapasztaltabb polgárőrök járnak a város utcáit.

3.5. Kulturális élet, civil szervezetek működése

Ács infrastrukturális és szellemi fejlődésében meghatározó szerepet játszik a kultúra. A város jelenlegi vezetése számára nyilvánvaló, hogy a városnak ma is fejlesztő erejévé válhat az épített örökségében, szellemiségében megtestesülő művészi alkotóerő. Ács város Önkormányzata ezért kiemelt feladatának tekinti a közművelődés és a kultúra területét.

Ács kulturális élete már a 19-20. század fordulóján viszonylag aktív volt: 1873-ban megalakult az Olvasóegylet, 1911-ben a Gazdakör, 1926-ban a Levente Egyesület, 1933-ban a Hadigondozottak Szövetségének helyi egylete, 1934-ben az ortodox zsidó hitközség, 1935-ben az Iparoskör, 1950-ben pedig a Vadásztársaság.

Az Ácsi Sportklub 1927-ben alakult, az Ácsi Cukorgyár munkásai pedig dalkört is létrehoztak, ugyanebben az évben a helyi népkönyvtár 1927-ben alakult meg. Ács szőlőtermelői már a 19. századtól hegyközséggé szerveződtek.

Kulturális élet új színhelye, a Magtár Galéria

Saját felvétel

A kulturális és közösségi élet azóta is igen élénk a településen, a város életében található számos, állandó jelleggel megrendezésre kerülő ünnep is:

- Január 17:
  - Magyar Kultúra Napja;
- Március:
  - Fáklyás felvonulás;
- Május:
  - Ácsi lovas napok;
- Június:
  - Városnap;
- Július:
  - Kastély Udvari Esték;
- Szeptember:
  - Szüreti felvonulás;
  - Ácsi búcsú;
- Október:
  - Gárdonyi Napok
- November:
  - Idősek Hete;
- December:

- Idősek karácsonya;
- Adventi vásár

Civil szervezetek

Ácson számtalan civil szervezet működik, amelyek jó része néhány évtizedes múlttal rendelkezik. Közös jellemzőjük az értékőrző és értékteremtő szellemiség, rendezvényeikkel hozzájárulnak Ács kulturális életének sokszínűségéhez.

Ezek az egyesületek kapcsolataik révén elősegítik a város ismertté tételét, sok esetben pedig az Ácsról elkerült emberek ezen egyesületekben fennálló tagságuk révén kötődnek egykori lakóhelyükhöz.

A hagyományok ápolásán túl ezek a szervezetek újabb hagyományteremtő tevékenységükkel hozzájárulnak a közösségi élet megerősítéséhez. A civil kezdeményezések vállalják ünnepi műsorok, koncertek, jótékonyági rendezvények védnökségét.

Ezen szervezetek tevékenységének köszönhetően 2003. október 23-án került sor annak az együttműködési megállapodásnak az aláírására, amely a Szlovák Köztársaságban lévő Csallóközaranyos és Ács között jött létre írásos formába öntve a testvértelepülési együttműködés fő irányait.

Alapítás éve	Szervezet neve	Fő tevékenységi kör szerinti besorolás	Elnök:
	BORBARÁTOK KÖRE		Rigó László
	DR. PAPP ANDRÁS BARÁTI KÖR		Csuka László
1991	SZIVÁRVÁNY VEGYESKÓRUS	Szabadidős tevékenység	
1990	PÉNZÁSÁSI NYUGDÍJAS KLUB	Szabadidős tevékenység	Imhof János
1883	ÖNKÉNTES TŰZOLTÓEGYESÜLET	Tűzvédelem	Vitáris Etelka
1927	KINIZSI SPORT CLUB	Sport tevékenység	Márkus Béla
1969	ÁCS ÉS KÖRNYÉKE HORGÁSZEGYESÜLET	Halgazdálkodás	Farkas István
1989	CONCÓMENTI VADÁSZTÁRSASÁG	Vadgazdálkodás	Nagy Sándor
1992	VÁROSI NYUGDÍJAS KLUB	Szabadidős tevékenység	Metka Antalné
1993	ÁCSI VÁLLALKOZÓK IPARTESTÜLETE	Kultúra, ipar	Varga József Károly

1999	TERMÉSZETJÁRÓ BAKANCSOS KLUB www.bakancsosklub.hu	Szabadidős tevékenység	Tóth János
2000	C-5 POSTAGALAMBSPORT EGYESÜLET	Szabadidős tevékenység	Varga László
2004	ÁCSI KOSSUTH LAJOS ASZTALTÁRSASÁG	Hagyományőrzés	Nagy Irén
2004	POLGÁRI KÖR	Civil Polgári szerveződés	Bolla Imre
2005	Csermák Hugó Önkéntes Tűzoltóság	Tűzvédelem	Vitáris Etelka
2006	ÁCS VÁROSSÁ VÁLÁSÁÉRT TÁRSASÁG	Alapítvány	Dr. Petrasovits Anna

Önkéntes Tűzoltó Egyesület (ÖTE)

Az ÖTE 1883-ban alakult és jelenleg is működő egyesület, amely a cégbíróság és az APEH által is nyilvántartott illetve bejegyzett egyesület. Fő feladatai a tűzmegeelőzés, tűzoltás, kárfelszámolás, műszaki mentés, árvízvédelem, valamint a katasztrófavédelem.

Jelenleg 38 fő önkéntes tagja van az egyesületnek. Aktívan a tűzoltásban 10-15 fő vesz részt. Választott elnöke, parancsnoka, helyettese, titkára, gazdasági vezetője, felügyelő bizottsága, illetve ellenőrző bizottsága van.

A tűzoltóság épülete (Ács)

Saját felvétel

Mint azt a fotó is igazolja, a tűzoltóság épülete felújításra szorul.

Természetjáró Bakancsos Klub

Olyan szervezetet, amely segít abban, hogy a fiatalok szabadidejüket hasznosan töltsék el. A klubtagok átlagéletkoránál fogva a sportos, aktív természetjárást részesítik előnyben és ezért főként teljesítménytúrákra járnak, barlang- és kerékpártúra is szerepel programjaik között.

Mára tagságuk létszáma meghaladja a 100 főt és rendezvényeik is heti gyakoriságúak. A jövőbeni céljaik között szerepel:

- Taglétszám emelése;
- A szolgáltatások szélesítése;
- A felszerelések bővítése;
- Rendezvények számának emelése.

Ácsi Kossuth Lajos Asztaltársaság

A Kossuth Lajos Asztaltársaság 2004. április 22-én 28 fővel alakult újjá. Kutatásaik alapján az Asztaltársaság előzményei a kiegyezés utáni évekre nyúlnak vissza, miszerint 1883-ban már működött Ácsban az Olvasóegylet, amely képviselte a szabadságra vágyó hazai eszményét. Az Asztaltársaság alapító tagjai elhatározták, hogy Kossuth Lajos eszmeiségét megőrizve, annak szellemét a mindennapokba átültetve tevékenykednek. A társaság célja Kossuth Lajos emlékének ápolása, fenntartása, az ifjúság megismertetése Kossuth eszmeiségével. Vélemény nyilvánítása a helyi közéletéről, a környezetvédelmi feladatokban való részt vállalás. Az Asztaltársaság évről évre jótékonysági estet szervez, amelynek bevételét a településen élő hátrányos helyzetű családoknak ajánlja fel.

Természetesen a civil szervezeteken kívül nagyon fontos szerepet töltenek be Ács szellemiségének formálásában az egyházak, a művelődési ház és az oktatási intézmények is. Az iskolák az adott településrészen közművelődési funkciót is betöltenek, névadójukkal kapcsolatban pedig különböző rendezvény sorozatokkal szép hagyományt teremtettek.

Egyházak

Római Katolikus Egyház

Győr egyházmegye püspöke, gróf Zichy Ferenc 1751-ben a katolikus ácsiak részére plébánia és kápolna építését engedélyezte. II. József, a kalapos király 1786. október 23-án rendeletileg feloszlatta a pannonhalmi bencés szerzetesrendet. Ekkor került Ácsra – gróf Eszterházy Ferenc utasítására – Majkról a

felosztott kamalduli szerzetesrend templomának oltárképe és a toronyból a nagyharang. A hátsó, jobboldali mellékoltár képe (olajfestmény) Nepomuki Szent Jánost ábrázolja, 1751-ben készült. Ma védett egyházi műkincs, korábban a kiskápolna főoltárképe volt.

Egy másik egyházi műkincs az említett nagyharang. Ez a harang 12 fontmázsás, megközelítőleg 670 kg súlyú, hajdan a szerzeteseket hívta szép hangjával istentiszteletekre.

1872-ben a hívek jótékony adományából restauráltatták a római katolikus templomot.

1898-ban az ácsi római katolikus egyházközség egy fölszintes épületet kapott ajándékba, oktatási célokra. A két tantermes iskola egyik termét tanítási célokra, míg a másik termét a lányok részére főzőtanfolyamok céljára rendezték be, de ebben a teremben tevékenykedett a Katolikus Legényegylet is.

Református Egyház

Ács város műemlékileg védett épülete a református templom, mely a falu legmagasabb pontján épült. A templomdomb területét épületeivel együtt a református gyülekezet ajándékozás útján kapta meg, mely ajándékozást később tanúk előtt megújították. Az egyre gyarapodó falu eleinte szinte kizárólag református volt. Ezért az eklézsia presbitériuma egyúttal a község vezető testülete is volt. Világi ügyekben is a presbitérium döntött.

A XIX. században megépültek a cintériumok, megemelték a korábban kibővített templom mennyezetét, a fa karzatot a jelenlegire cserélték, igényes orgonát építettek. A református templom berendezési tárgyai közül az úrasztala közel 100 éves.

Az Ácsi Református Egyház története folyamán a megalakulástól kezdve mindig igényes iskolát tartott fenn.

Művelődési intézmények

Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár

A Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár történelmi hagyománnyal rendelkező épületben, a Zichy kastélyban működik, 2010. évben ünnepelte fennállásának 55. évfordulóját.

A művelődési ház munkatársai mindent megtesznek annak érdekében, hogy a házban kellő számú, színvonalas rendezvényen és kulturált körülmények között tudjanak az itt élők művelődni és szórakozni. A Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtár Sméja-Galériájában kiállításokat szerveznek.

Bartók Béla születésének 60., a Művelődési Ház és Könyvtár alapításának 50. évfordulójára Bartók-hét megrendezésére került sor. A rendezvénysorozat keretében felavatták Szúnyogh László tatabányai szobrászművész Bartók domborművét, mely a kastély aulájában látható.

Művelődési ház

Saját felvétel

Ferdi Wöber osztrák professzor a napóleoni csaták emlékére könyvet jelentetett meg, melynek hangsúlyos része az Ács melletti, egyetlen győztes magyar csata leírása. Ennek tiszteletére - látványos külsőségek között- megrendezett programon a kastély homlokzatára egy emléktáblát helyezett el a Francia Napóleon Társaság 2006. június 25-én.

A Művelődési Ház ad otthont a különböző, folyamatosan működő szakköröknek és kluboknak:

- Az ácsi énekkar a Szivárvány Vegyeskórus korábban a művelődési házban tartotta az ének-zenei foglalkozásait. A kórus rendszeresen fellépett az Önkormányzat által szervezett rendezvényeken és egyéb ünnepeken. A fellépők kitartását, tehetségét és tevékenységét megjutalmazva nyert a kórus 2006-ban Közművelődési Díjat. A kórus jelenleg szünetelteti tevékenységét, de reményeink szerint újjászerveződik a közeljövőben.
- A nyugdíjas klub összejöveteleket szokott tartani, amelyek keretében a klub tagjai különböző előadásokat hallgathatnak meg és rendszeresen vehetnek részt kirándulásokon. A klub tagjai sokszor kezdeményeznek egy-egy rendezvényszervezést, melyeken a házigazda szerepét is vállalják, ha szükséges.
- Az asszonyok nagy öröme Kézi hímző szakkör is működik a városban. A szakkör tagjai az általuk elkészített anyagokból kiállítást is szerveztek.

- Ez az intézmény ad otthont a városban az egészséges életmód népszerűsítésére megtartott rendezvényeknek is, amely mind a fiataloknak, mind az idősebb korosztálynak kínál programokat, előadásokat.

A Művelődési Ház a különböző más szervezetek által meghirdetett programok helyszínéül is szerepet vállal. Helyet biztosít az ácsi sakk-szakosztály hazai mérkőzéseinek megrendezésére, a Kistérségi Polgármesterek Találkozójának, Zeneiskola különböző programjainak, a Horgászegyesület közgyűlésének, a Kinizsi SC elnökségi ülésének, szurkolói ankétjának. Itt kerülnek megrendezésre a Kossuth Lajos Asztaltársaság ülései és a Cukorgyári múzeum ülései is.

A művelődési ház ad otthont a város könyvtárának is, melynek állománya évről-évre bővül. A könyvtár állományát jól kiegészítik az általános iskolában működtetett iskolakönyvtár, amely állományának folyamatos bővítése, fejlesztése elengedhetetlen a magas színvonalú oktatáshoz.

Cukorgyári Múzeum

Magyarország területén levő elsőként alapított cukorgyár, az Ácsi Cukorgyár volt, ami 130 évig üzemelt. A gyár bezárásakor vetődött fel a gondolat, hogy a gyár történetét bemutató kiállítás nyíljon a művelődési házat befogadó kastély épületében.

A kiállításon helyet kaptak az alapító Patzenhofer Konrádot és családját bemutató fotók, egyéb, a gyárat bemutató illusztrációk és dokumentumok. A bemutatott tárgyak között szerepelnek a laboratóriumi mérőeszközök, a cukorgyártással foglalkozó könyvek, folyóiratok. Népszerűek a fotóalbumok, melyben a munkás hétköznapi és a gyárral kapcsolatos fényképek kaptak helyet. A kiállítás központi helyén látható a gyárról készített makett. Az országban egyedülálló Cukorgyári Múzeum jelentős ipartörténeti emlékhely, mely a lehetőségeket figyelembe véve tovább bővíthető és szabadtéri bemutatóterrel bővítve válhat teljessé.

Ritmus Oktatási Nonprofit Kft.

1997 őszétől folyik Ácsban alapfokú művészetoktatás. A zeneművészet tanszakon a hegedű, a rézfúvó, a fafúvó, a zongora és a fuvola oktatása zajlik. A város fúvószenekara rendszeresen közreműködik a különböző rendezvényeken, utánpótlását pedig a nemrég alakult gyermekzenekar hivatott biztosítani.

Ipartestület

Az Ácsi Iparos kör – eredetileg, mint énekkar – 1903-ban alakult, és 1-2 évvel később, mint Iparos Kör működött tovább. Az Iparos Kör célja az iparos ifjúság hazafias szellemben való nevelése, valamint a kultúra és a művelődés terjesztése volt részben a Kör tulajdonát képező könyvtár révén.

Az Általános Ipartestület Ácson 1927-ben alakult. Az új testület és vezetősége azonnal munkához látott, Ács község életében virágzó szakmai és kulturális életet hozott létre, melyről tanúskodik a Magyar Ipar Almanachja 1929-es kiadásában az Ácsi Ipartestület tagjairól készült leírás. A testületnek jelenleg 167 nyilvántartott tagja van, tagjai részére igen szép könyvtár áll rendelkezésére. Az Ácsi Ipartestület elnöke, a megyei szervezet alelnöki tisztségét tölti be. A helyi Ipartestület székházában különféle prospektusok állnak rendelkezésre, illetve segítik az eligazodást, tájékoztatást nyújtanak új vállalkozások elindításához, banki hitelezéshez, pályázatok benyújtásához.

3.6. Idegenforgalom, sport

Ács város szerencsésnek mondható kedvező természeti adottságainak köszönhetően, minden megtalálható ahhoz, hogy az ideérkező turista jól érezze magát: műemlékek, múzeum, galéria, néprajzi és népművészeti emlékek, színvonalas kulturális események, természeti környezet, folyóvizek, termálkút. Ráadásul a kiemelkedően fejlett sportlétesítmény-hálózat is kedvező lehetőségeket biztosít a turizmus, a rekreáció komplex és dinamikus fejlődésének.

Jelenleg azonban nem hasznosulnak jól a város turisztikai szempontból fontos vonzerői. A város adottságainak, illetve a koncepciózus fejlesztési programoknak eredőjeként azonban két irány, két húzó turisztikai termék körvonalazódik: az egészségturizmus – wellness területe, valamint a kalandturizmus területe.

Az **egészségturizmus** fejlődési irányát erősítheti a pillanatnyilag még kihasználatlan termálforrásban rejlő lehetőségek kiaknázása. A termálforrásra alapozott fejlesztések annál is inkább kívánatosak, mivel a több mint 70°C-os hévíz összetétele már az eddigi vizsgálatok alapján is Magyarország legjobb összetételű termálvizeinek – gyógyvízzé minősíthető hévizeinek – sorába emeli a forrást.

A **kalandturizmus** egyik meghatározó fejlődési iránya pedig a vadászturizmus lehetne a város számára, ugyanis a település határa apróvadakban igen gazdag, ráadásul már ma is kedvelt vadászhelyként tartják számon. A városban az „Egyetértés Vadásztársaság” folytat vadgazdálkodási tevékenységet, a társaság

jelenleg 49 taggal működik. Míg a másik fejlődési ág a hazánkban egyedülálló aranymosás lehetne, amely már most is kezd egyre nagyobb népszerűségnek örvendő hagyománnyá válni.

Sajnos a különböző lehetőségek ellenére ma még elmarad az idegenforgalom közvetlen haszna, a fejlesztések elindításához szükséges tárgyalásokat kezdeni a potenciális befektetői körökkel pl. a termálvíz hasznosításáról. Amennyiben a tárgyalások sikerrel járnának, az egész település idegenforgalma új lendületet kapna.

Sajnálatos módon azonban a városban mindössze egyetlen fizető vendéglátóhely üzemel, ahol a férőhelyek száma csupán 6 főre elegendő. Ez tehát azt jelenti, hogy a városban nincs kapacitás a turisták elszállásolására, így csak átutazó turistákat képes vonzani a település. A település vonzerejének emelése tehát a szállások számának párhuzamos növelésével lehetséges.

Az idegenforgalom, vendéglátás területén a településen kiaknázatlan lehetőségek vannak. Kereskedelmi szálláshely kínálat jóval elmarad a település méretéhez, adottságaihoz képest. A turisztikai kínálat az igényeket figyelembe véve egyre szélesedik, ahol a településnek meg kell találnia, illetve ki kell alakítania saját arculatát, és tovább kell fejlesztenie a turisztikai vonzerejét.

A vendéglátásban stagnáló, esetenként bővülő kínálattal találkozhatunk. Nőtt a munkahelyi étkezők száma, csökkent az éttermek, cukrászdák száma. A vendéglátóhelyek száma stabilan 30 körül alakult a vizsgált időszakban.

Vendéglátóhelyek számának alakulása

Év	Vendéglátóhelyek	Éttermek, cukrászdák	Bárok, borozók	Munkahelyi étkezőhelyek
2001	29	16	11	2
2002	30	16	12	2
2003	31	16	13	2
2004	30	16	12	2
2005	30	18	11	1
2006	31	18	11	2
2007	29	12	14	3
2008	29	13	13	3
2009	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: KSH

Az idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- Fejleszteni kell a település turisztikai arculatát. Kiemelten kell kezelni azokat a fejlesztéseket, melyek turisztikailag is kiemelkedő jelentőséggel bírnak, vonzerőt jelentenek;
- Idegenforgalmi vonzerőt jelentő múzeum kialakítása időszerű feladat, ennek a Bagolyvár felújított épülete adhat helyt;
- Testvérvárosi kapcsolat fejlesztése Szlovákiával és Erdéllyel;
- A helyi idegenforgalmi, illetve kereskedelmi egységeket is fel kell venni a Vállalkozói térképre. (Ez hozzájárul ismertségük növeléséhez.);
- Turisztikai kiadványt kell készíteni (pl.: füzet, prospektus, túratérkép stb.);
- Az idegenforgalmi megítélés szempontjából fontos közterületeken megfelelő pihenőhelyek kialakítása (pad, asztal, szeméttároló edény).

Látnivalók

Duna-part

A Duna-part vadregényes környezetében nyaranta már most is többen hódolnak az aranymosás szenvedélyének, amellyel próbára teszik szerencsájüket. E ritka lehetőség a település javára történő kihasználása még várat magára.

Malom-tó

Ács szélén, festői környezetben található a Malom-tó, mely horgászparadicsom az idelátogatóknak. Kialakítása részben a helyi horgászegyesület áldozatos munkájának eredménye.

Római katolikus templom

A látnivalók közül figyelmet érdemel az 1844-ben, klasszicista stílusban épült római katolikus templom, melynek Mária mennybemenetelét ábrázoló oltárképét Friedrich Schildner készítette. Ugyanitt látható még az 1870 körül ismeretlen festő műveként készült Krisztus születése című alkotás is. Említésre méltó még a templom szentélyében helyet kapott négy rokokó pad. A helyi legenda szerint itt volt a főhadiszállás, ahol Haynau aláírta az aradi vértanúk kivégzéséről szóló parancsot.

Református templom

A református templom 1640-ben épült egy korábbi, XII-XIII. századi római katolikus templom alapjaira, majd újjáépítették 1802-ben. A templom országos műemléki védelem alatt áll.

Zichy-kastély

A Zichy-kastély, korábban Esterházy-kastély, XIII. századi épületrészt tartalmaz. Bal szárnya XVII. századi kiegészítés.

Concó patak

A Concó nagyon régi patak, nevével már egy 1247-ben kelt oklevélben is találkozhatunk Concol alakban. A név latin eredetű, jelentése: összegyűjt, egyesít. Az elnevezés talán a Bakony északi és a Vértes hegység északnyugati lejtőin eredő forrásokat és a természetes felszíni vizeket a Duna vízgyűjtő rendszerébe a Concó patak szállítja.

Az Ácsra érkező látogatók a következő helyeket tekintik meg leggyakrabban:

- Világháborús emlékmű;
- Szent István mellszobra;
- Kopjafa az 1956-os forradalomban elesett ácsi hősök emlékére;
- Obeliszk az 1848-49-es szabadságharc csatáinak emlékére (Ácsi-erdő);
- Református templom, mely országos védelem alatt álló műemlék épület;
- Római katolikus templom;
- Jegespusztai kúria;
- Zichy-kastély;
- A vasútállomás épülete;
- Jókai-emlékfa;
- Hétvezér facsoport (Concó hídjánál);
- törökmogyoró fasor (Nagyigmándra vezető út mellett);
- Concópuszta ritka növényei (fekete-fenyő, hegyi juhar stb.);
- Tél végén a Magyarországon egyedülálló méretű élőhellyel rendelkező téltemető (Eranthis);
- Malom-tó;
- Duna-part;
- Cukorgyári tározó madárvilága.

Sportélet

Ácsi Városi Sportcsarnok

1993-ban készült el az új sportcsarnok. Az első években a Gárdonyi Géza Általános Iskola sportcsarnokaként funkcionált, majd önálló intézményként működött tovább.

A helyi vállalatok vezetői, a település vállalkozói pozitív hozzáállásának és anyagi támogatásának köszönhetően ma már a környéken legjobban felszerelt és legszebb sportcsarnoka az ácsi, megépült a lelátó, büfé, hangosítás, eredményjelző, parkosítás, labdafogó-hálók és felújításra került az előcsarnok faburkolata.

Ezek a beruházások nagyban hozzájárultak a sportcsarnok tárgyi feltételeinek javításához, így a sportolni vágyók egy jól felszerelt csarnokban készülhetnek a versenyekre, ugyanígy a szabadidős sporttevékenységet folytatók is. A nézők pedig kulturált körülmények között, kényelmesen élvezhetik a mérkőzéseket.

A Sportcsarnok számos rendezvénynek ad helyet, mint például az Országos floorball bajnokság mérkőzéseinek, a Komárom-Esztergom Megyei Kézilabda Szövetség női bajnokságának, az NB II. Északnyugati csoportjának férfi kézilabda bajnoki fordulóinak, a megyei serdülő leány kézilabda torna mérkőzéseinek.

A városi rendezvények helyszíne is a csarnok, hagyományos ünnepség az Idősek karácsonya, mintegy 400 fő részvételével.

Ácsi Kinizsi SC

Az Ácsi Kinizsi SC jogelődjét 1927. február 27-én Ácsi Sport Club néven alapította ötvenegy helyi polgár. Ezzel az addig ötletszerűen, hobbiszinten végzett sporttevékenységet szervezett keretek közé emelték. A kezdetben kizárólag „footballal” foglalkozó sportkör szakosztályainak sora az évek során folyamatosan bővült. Legutóbb a 2003-ban megalakuló ökölvívó szakosztállyal, amely érdeklődés hiányában időközben megszűnt. A klubban mindig is a labdarúgásé volt a főszerep, az első aranykorukat a hatvanas években élték, amikor kétszer is (1961-ben és 1966-ban) az NB III-ba jutottak. Ezt 1985-ben sikerült még elérni, ám megkapaszkodni csak az elmúlt 2003-2004-es bajnokságban sikerült a felsőbb osztályban, stabil középcsapatként a nyolcadik helyen végezve.

A kézilabda az elmúlt évtizedben vett új lendületet. A női kézilabdázók többször is megfordultak az NB II-ben, jelenleg a megyei bajnokságban szerepelnek. Az 1993-94-es idényben újra létrejött férfi kézilabdacsapat évtizedes munka eredményeképpen 2003-ban feljutott az NB II-be és itt eredményesen a

második helyet szereztek meg újoncként. 2005-ben megnyerve az NB II-es bajnokságot, a csapat jogot szerzett az NB-I /B-ben való indulásra.

A teniszezők a megyei bajnokság első helyén végeztek, ők nem tudnak felsőbb osztályba indulni egyéb okok miatt. A sakkozók a megyei bajnokság második helyén végeztek az erős mezőnyben, tőlük minden évben dobogós helyet remélnék.

3.7. Lakásállomány minőségi és mennyiségi áttekintése

3.7.1. Lakásépítések jellemzői a Közép-Dunántúlon

A Közép-Dunántúl lakásállományát tekintve az egylakásos épületek dominálnak, a lakások több mint kétharmada családi ház jellegű. A lakások egy előregedett állomány képét mutatják, hiszen közel egyharmaduk 1960 előtt, míg 16%-uk a második világháború előtt épült, azonban megfelelő karbantartás, rendszeres felújítás mellett felérnek az újabb építésű házak tulajdonságaival. A KSH adatai szerint a lakások száma a Közép-Dunántúli régióban 2007. év végén 439.000 volt, ami az országos lakásállománynak több mint egytizedét tette ki. A régió megyéi közül a legtöbb lakás, mintegy 167.000 Fejér megyében volt, Veszprém megyében 148.000, Komárom-Esztergom megyében pedig 124.000 található.

Az új lakások számát tekintve a Közép-Dunántúlon 2000-2007. között összesen 23.527, évente átlagosan 2.941 lakást vehettek használatba lakóik. Az országban ezen periódus során épült lakások 8,7%-a ebben a régióban található és az új lakások kicsivel több, mint egyötödét Komárom-Esztergomban adták át. Az újonnan épített lakások túlnyomó része a fejlettebb vagy dinamikusan fejlődő térségekben koncentrálódott: a legtöbb új lakásba a megyeszékhelyeken költözhetnek be lakóik. A régióban a társasházi többszintes épületek egyötödét Komárom-Esztergom megyében vették birtokba a lakók. Mind a társasházi, mind a lakóparki építkezések a városokra koncentrálódtak, a községekre pedig továbbra is a családi házak térhódítása a jellemző.

Az épített lakások infrastrukturális ellátottságát vizsgálva látható, hogy az új lakások felszereltsége folyamatosan javult, szinte teljesen háttérbe szorult a házi vízvezeték használata, az új lakások 99%-ba bevezették a közüzemi vízvezetékét (Komárom-Esztergom megyében 97,4%). A régió három megyéjében eltérő mértékű a települések közcsatorna-hálózattal való ellátottsága: Veszprém megyében a települések alig több mint fele, ugyanakkor Komárom-Esztergom megyében csaknem nyolctizedük rendelkezik közcsatorna-hálózattal. A gázcső-hálózatra kapcsolt települések számában Fejér és Komárom-Esztergom megyében teljes körű az ellátottság. Veszprém megyében még 10 település nem rendelkezik gázvezeték

hálózattal. A hagyományos fűtési anyagok (olaj, szilárd tüzelő) egyre inkább háttérbe szorulnak, a környezetkímélő gázzal való fűtés az új lakások 85%-ban van jelen. Fejér és Veszprém megyében a gázhálózatra csatlakozott új lakások aránya közel azonos (86,3 % illetve 88,3%), míg Komárom-Esztergom megyében kevesebb új lakás - mintegy 81% - fűtését bonyolítják gázzal.

Lakásállomány, épített lakások száma (db) – Közép-Dunántúli régió

	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma (db)
2001	421.534	2640
2002	424.156	2972
2003	426.768	2969
2004	430.644	4172
2005	433.237	2881
2006	435.845	2859
2007	438.721	3170
2008	441.263	2758
2009	443.402	2396

Forrás: KSH

A Közép-Dunántúli régió egészét tekintve látható, hogy a 2004., illetve a 2007. év során tapasztalható kiugró mértékű lakásépítési kedv, amely a közvetlenül következő évekre nem jellemző. A megugrott lakásépítések háttérében a kedvezőbbé váló hitelkonstrukciók állnak, az új kondíciók az építési vállalkozások számára, valamint a lakás vásárolók számára is könnyebben elérhetővé váltak.

3.7.2. Lakásépítések Ácson

Komárom-Esztergom megyében a 2010. év során 359 új lakás kapott használatbavételi engedélyt, az építésügyi szakhatóságok által pedig 318 új lakásépítési engedély került kiadásra. Megfigyelhető, hogy a lakásépítés továbbra is a városokra, ezen belül is elsősorban Esztergomra, valamint Tatabányára koncentrálódik.

2009. július 1-i hatállyal kormánydöntés értelmében megszüntetésre került az új lakás építésére vagy vásárlására fordítható szociálpolitikai támogatás, a támogatási rendszerben maximálisan adható vissza nem térítendő támogatást a gyermekek száma alapján kalkulálták, azonban a pénzügyi segítség elmaradása

nehéz helyzetbe hozza a manapság gyermekvállalásra és otthonteremtésre vállalkozó fiatal párokat, csökkentve ezzel az építési kedv mértékét.

Lakásállomány, épített lakások száma (db)

	Lakásállomány (db)			Épített lakások száma (db)		
	Komárom- Esztergom megye	Ács	%	Komárom- Esztergom megye	Ács	%
2001	120.347	2.660	2,21	696		
2002	120.815	2.660	2,20	560		
2003	121.414	2.660	2,19	687		
2004	121.953	2.663	2,18	648	3	0,46
2005	122.534	2.663	2,17	676		
2006	123.151	2.665	2,16	672	2	0,29
2007	123.826	2.665	2,15	772		
2008	124.468	2.675	2,14	701	10	1,42
2009	125.079	2.671	2,13	663	7	1,05

Forrás: KSH

Iménti idősor már nem tartalmazza a rendszerváltás körüli értékeket, viszont kijelenthető, hogy az akkor még nagyközségi címmel rendelkező településen háromszor nagyobb mértékű volt a lakásépítési kedv, köszönhetően az akkor még igényelhető OTP hiteleknek, rendszerváltást követően viszont csaknem egy egytizedre kivonult a lakáspiacról az állami és banki szektor.

Napjainkra jellemzően családi házak építésére kerül sor, magánereőből, természetes személyek, amit saját használatra hozzák létre. Az elmúlt évek tapasztalata alapján valamennyi minimum fürdőszobai kialakítással, közműcsatornára csatlakoztatva készülnek el, viszont a vezetések gázra való csatlakozás nem teljes körű.

3.7.3. A lakásállomány jellemzői

Ács arculata – várossá válása ellenére is – falusias képet mutat, a település lakóépületei főként földszintesek vagy legfeljebb tetőtér-beépítések, gyakorta az eredetileg egyszintes épület ráépítéssel tetőteret kap. A 2001. évi népszámláláskor regisztrált 2.562 lakóház közül mindössze 44 volt emeletes.

Az 1950-60-as években egyre inkább megjelenő sátortetős házak építése vált jellemzővé országszerte és e a jelenség Ácsot sem kerülte el. A sátortetős házak magánereőből, gyakran családi összefogásban, az ún. kalákában épültek fel. A háztípus jellegzetessége a négyzet alaprajz, maga a ház az utcafrontra néz két vagy három ablakával.

A családi ház típus mellett kisebb arányban társasházak is helyet kaptak, ezek főként a Gyár utca területére koncentrálnak.

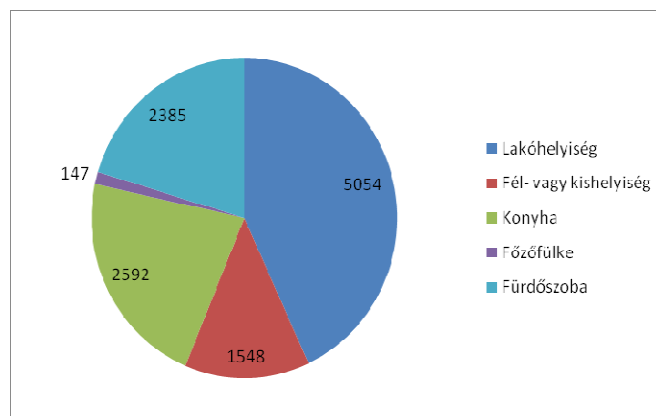
A település lakásállományával kapcsolatban kijelenthető, hogy a 35% 35 évnél fiatalabb építésűek, 43% pedig három vagy több szobával rendelkezik.

Ács mintegy 7.200 lakójának 2009-ben 2.671 lakás nyújtott otthont. A laksűrűséget tekintve 100 lakásra 270 lakos jutott. A házak szinte mindegyikében egy család lakik, átlagos alapterületük pedig 82 m². Komfortosság és felszereltség tekintetében összetételük is a községek mutatóihoz hasonlít; több mint felük összkomfortos, közel ötödük pedig komfort nélküli. Említést érdemel, hogy Ácsban az előző évinél több lakásberuházás fejeződött be. A településen pedig az utóbbi évtizedben felgyorsult a műszaki infrastruktúra fejlesztése is, a város belterületén szinte teljességgel kiépült a vezetékes ivóvíz-, a szennyvíz-, a gáz- és villamosenergia-hálózat, komfortosabbá, ezáltal vonzóbbá téve a várost a betelepülők és helyi lakosok számára.

A 2009. év során Ács város területén 11 lakás szűnt meg összesen, ezek közül elavulás következtében 8, elemi csapás okán 2 és lakásépítés miatt 1 lakás szűnt meg.

Tulajdonviszonyokat tekintve a 2001. évi Népszámlálási adatokra támaszkodhatunk a lakásállomány összetételének jellemzésekor. A 2.661 összeírt lakás közül 2.578 ingatlan természetes személyek tulajdonában áll, míg az önkormányzat 39 lakással részesült, 44 pedig egyéb (vállalkozás, gazdasági szereplő) birtokolt. Az összes lakóingatlanból csupán 115 bérleti, szolgálati jogcímen áll használatban.

A lakások felszereltségét az alábbi kördiagram szemlélteti

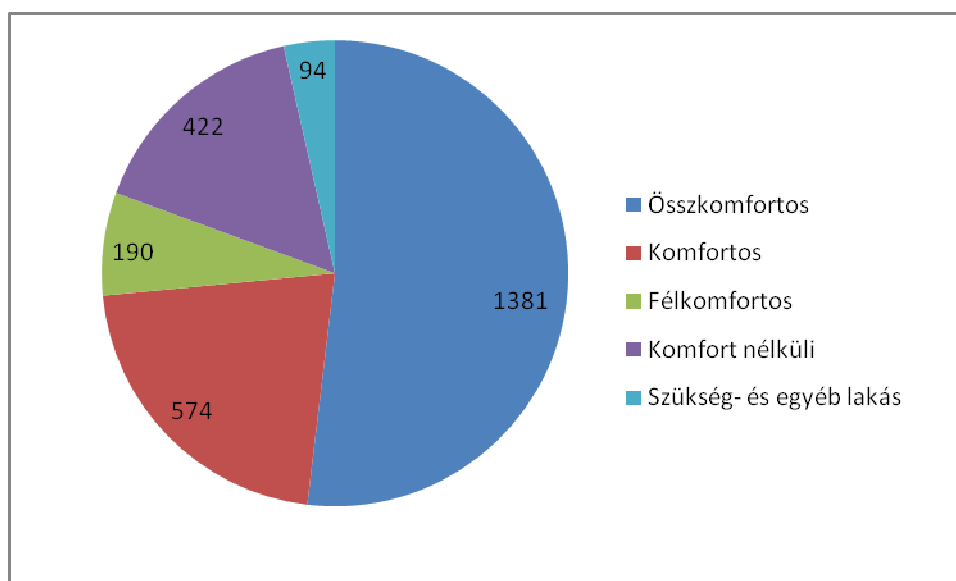

Forrás: KSH

A 2.661 lakásra összesen 11.726 helyiség jut, amelyek közül a lakófunkciót erősítő részek dominálnak. Pusztán a számok vizsgálata alapján megfigyelhető, hogy minden egyes ingatlan legalább egy konyha és/vagy főzőkonyha jut, fürdőszoba azonban a lakások 89,6%-ában található csak meg (Hangsúlyozzuk, a több fürdőszobás lakások nem szűrhetők ki ebből az adatsorból.)

A lakások komfortfokozatát az alábbi kördiagram szemlélteti

Forrás: KSH

A 2001. évi Népszámlálás eredményeinek összesítése alapján a lakások 51,9 %-a összkomfortosított (főző-, fürdő-, mosdóhelyiséggel rendelkező, vezetékes gáz, villany, víz-, szennyvízcsatorna kiépült, központi fűtés megoldott). A második legnagyobb hányadot (21,6%) a komfortosított lakások képviselik (hasonló feltételek az előbbivel, csupán az egyedi fűtés különbözteti meg), a sorban következő legjelentősebb aránnyal a komfort nélküli lakások jelentik (15,9%), majd a félkomfortos (7,1%), végül a szükség- és egyéb lakások zárják a sort (3,5% értékkel).

3.7.4. Az önkormányzat szerepe

Az önkormányzat saját forrásaihoz mérten igyekszik támogatni a családokat első lakásuk megszerzésében. A kamatmentes kölcsön nyújtásával elősegíthető a fiatal gyermekes párok helyben maradása, illetve akár más városból, községből érkezők letelepedését.

Az alábbi táblázat az önkormányzati fenntartású bérlakások legfőbb paramétereit tartalmazza

Az önkormányzati bérlakások adatai jelenleg, illetve adatainak változása az elmúlt 10 évben

Önkormányzati lakások elhelyezkedése (cím, hrsz)	Önkormányzati bérlakások száma	Önkormányzati bérlakásban élők száma	Önkormányzati bérlakások komfortfokozata
Árpád u. 2. 2265/2.hrsz.	4 lakás	11 fő	Félkomfortos, komfortos
Gyár u. 79. 2457/2.hrsz.	16 lakás	37 fő	Összkomfortos
Zichy park 2. 2/38.hrsz.	6 lakás	11 fő	Komfortos, összkomfortos
Óvodaköz 1.	2 lakás	6 fő	összkomfortos
Deák F. u. 25.	2 lakás	5 fő	összkomfortos

Forrás: KSH

A legkorszerűbb épületegységet a Gyár utcai 16 lakásos, összkomfortosított szociális bérlakás képviseli. A fejlesztés anyagi forrását 2002-ben sikeres Széchenyi Terv pályázat során, a fennmaradó önrészt pedig saját forrásból biztosította (összköltség: 88.227.000 Ft).

3.8. Összefoglalás – SWOT-analízis

3.8.1. Társadalmi és humán tényezők

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> Mérsékelt, de növekvő születés szám A lakosság iskolai végzettsége emelkedő tendenciát mutat Kiterjedt partnerségi és civil kezdeményezésen alapuló kapcsolatrendszer Munkavállalók sokszínű termelési tapasztalattal rendelkezik Gazdag sportélet 	<ul style="list-style-type: none"> A halálozás még mindig megelőzi a születésszám alakulását, ezért elöregedő társadalom jellemzi El- és odavándorlás aránya közel nulla Közbiztonság állapota
Lehetőség	Veszély

- A lakosság egészségi állapotának javítása a meglévő egészségügyi hálózat és tervezett fejlesztések bevonásával
- A település történelmi múltjának kiaknázásával tudatos várostervezés, településfejlesztés
- Magas szintű felhalmozott tudás a mezőgazdaság, a tájgazdálkodás, az élelmiszertermelés és a környezetvédelem területén
- További fejlesztések a sport területén
- Nyilvántartott álláskereső arányának további növekedése (különösen az alacsonyabb végzettségűek körében)
- A lakosság korösszetétele további romlása
- A végzettségnek megfelelő munkahelyek alacsony száma, illetve a regionális centrumok vonzása következtében növekszik a diplomások elvándorlása

3.8.2. Környezeti elemek és rendszerek sajátosságai

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> • A város nagy kiterjedésű és nagy számú helyi, valamint országos védettségű területtel rendelkezik • A környezetminőséget meghatározó infrastrukturális jellemzők (csatornázottság, hulladékkezelés, szennyvíztisztítás) színvonalas szolgáltatásokkal magas kiépítettséggel rendelkezik • Természetközeli gazdálkodási szemlélet terjedése a város közvetlen környezetében • Rendezett belterületi zöldfelületek • Jó minőségű talaj • Sok napsütés • Természetes vizek közelsége	<ul style="list-style-type: none"> • A város folyóvizeinek időnkénti szennyeződése • Illegális avarégetés, valamint veszélyes anyagok égetése

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> • A megújuló energiahordozók rendelkezésre állása, hasznosításuk további fejlesztése • A település környező kultúrtáj kedvező lehetőségeket teremt a környezetbarát és alternatív gazdálkodási módok terjesztésére • Ökoturizmus lehetőségeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> • A parlagon hagyott területeken tovább növekszik az allergén növények térnyerése • Megszűnő ipar felszámolása során szennyező anyagok kiszabadulása

3.8.3. A gazdasági környezet sajátosságai

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> • Hagyományokra épülő ipari termelés jelenléte • Kijelölt, működő ipari park • Kiváló közlekedési kapcsolatok • Az önkormányzat rendelkezik gazdasági programmal	<ul style="list-style-type: none"> • Kevés a helyi tőke • Kisvállalkozások instabilitása, bizonytalan gazdasági környezet (pénzügypolitika, adópolitika) • Kevés a külső forrásokhoz való hozzájutás ismerete • Pályázati önerőhiánya • Vállalkozói pesszimizmus. • Szűk munkaerő vonzási körzet
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> • Új iparága jelenléte • Klaszterek kialakításához adott a lehetőség a megfelelő környezet • A vállalkozások száma 1998-2004 között növekvő tendenciát mutatott	<ul style="list-style-type: none"> • Tőkéhez jutás terén a KKV-k a nagyvállalatokkal szemben továbbra is verseny hátrányban vannak • A szolgáltatások minőségi színvonala nem tudja követni a megnövekedő igényeket,

3.8.4. A lakásállomány és az épített környezet sajátosságai

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> • Rendezett településkép alakult ki a saját tulajdonú területek rendszeres karbantartása, takarítása miatt • Értékes építészeti, városépítészeti jellemzők • Sokszínű korstílusban épült templomok, kastélyok és kúriák • Közösségi élet számára helyet biztosító tér a belvárosban • Emberléptékű kisvárosias környezet • Városrészeként decentralizált oktatási és egészségügyi intézmények	<ul style="list-style-type: none"> • Minőségi, több generáció számára is alkalmas szabadter, játszótér hiánya • A Városház épülete nem illik környezetébe, nem mutat egységes városrészi képet • Épületek rossz energetikai jellemzői.
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> • Fiatal házaspárok, gyermekek lakáshoz való jutásának nagyobb fokú támogatása • Városrehabilitációs projektek kivitelezése • Meglévő funkciók erősítése, új funkciók kiépítése	<ul style="list-style-type: none"> • Forráshiány a városrehabilitációs projektek kivitelezése kapcsán • Bevonni kívánt gazdasági szereplők, társadalmi szervezetek szerepvállalásának elmaradása

3.8.5. A műszaki infrastruktúra sajátosságai

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> • Telekommunikációs és informatikai háttér fejlődése • A főváros, a régióközpont és megyeszékhely könnyű megközelíthetősége közúton, vasúton • Autópálya közelsége	<ul style="list-style-type: none"> • Településszerkezetet tekintve hiányoznak a körutak, a városrészek határai nem érintkeznek egymással minden esetben • Kerékpárút hálózat hiánya

• **Burkolt utak aránya megfelelő mértékű**

Lehetőség

Veszély

• Forgalomcsillapítás • Közösségi közlekedés fejlesztése	• Közlekedési hálózat balesetveszélyessége • Forráshiány következtében romló infrastrukturális feltételek, felújítások elmaradása

3.8.6. Oktatási kép sajátosságai

Erősség

Gyengeség

• Pályázati aktivitás magas foka a közoktatás tekintetében	• Családi napközi és házi gyermekfelügyelet még nem érhető el a településen • Magas az évfolyamismétlők száma • Magas az igazolatlan hiányzók száma, különösen a HH tanulók esetében

Lehetőség

Veszély

• Bölcsődei férőhelyek növelése helyett családi napközi rendszer kidolgozása • Oktatási felzárkóztató programok hatékonyságának növelése • Mentorálás a lemorzsolódások enyhítése érdekében • Óvodába még be nem íratott gyermekek elérése, minél korábbi fejlesztésük megkezdése • Esélyteremtő fórum létrehozása és működtetése az oktatási intézmények és a kisebbségi önkormányzat között • Hiányzó érettségivel záruló képzések bevezetése az igényeknek megfelelően	• Lakosság aktivitásának csökkenése, szűrő programokon való alacsony részvétel • Iskolázottság szintje elmarad az elvárható mértéktől • Forrás hiány a kitűzött célok elérése során

4. Városfejlesztési körzetek lehatárolása

A városrészek lehatárolásánál alapvetően az egyes területek funkcionális szerepkörének vizsgálatát alkalmaztuk, igyekezve olyan homogénnek mondható városrészeket körülni, melyek funkcionálisan, történeti háttérük tekintetében és a jövőbeli fejlődési lehetőségek alapján is összetartozó területrészekből épülnek fel. Emellett törekedtünk a lehető legjobban áttekinthető határvonalat meghúzni a település városrészei között.

A városrészi lehatárolásnak több alternatívája is felmerült, az egyes területek részletesebb elemzése, valamint a meglévő funkciók összehasonlítása során a vizsgálatok kimutatták, hogy néhány, kezdetben javasolt városrész lényegében azonos tulajdonságokkal rendelkezik, viszont térbelileg teljesen különálló egységek.

A lehatárolás és az érintettekkel történő szakmai egyeztetés eredményeként kijelenthető, hogy 4 városrésze, plusz külterületre osztható a település közigazgatási területe. A városrészek kialakítása során központi szerepet kapott a teljes, átfedés nélküli lefedettség elérése. A városrészi bemutatások során utca név lehatárolás, illetve piros vonallal történő elkülönítést alkalmaztunk.

4.1. Belváros

A Belváros városrészt lehatároló terület a következő utcákból tevődik össze:

Határoló utcák				
Ady Endre	Cukorgyártelep	Hétvezér	Munkácsy	Tavaszi
Antal I.	Dankó	Igmándi	Nyárfa	Temetősor
Árpád	Dr. Tarnay I.	Jókai	Óvodaköz	Vásárhelyi
Bajcsy Zs.	Erkel Ferenc	Kegyület	Órház	Vasútállomás
Batthyányi	Esze Tamás	Kertész	Patak	Vásári P.
Bocskai	Fáy A.	Kis	Perger köz	Violaköz
Bódisköz	Fő	Kis- Tábarnok	Posta köz	Völgy
Concóháti	Gyár	Komáromi	Rózsa	Zalka M.
Csermák H.	Gyóni G.	Kossuth L. emp.	Sóskahegy	Zichy Park
Csillag-köz	Hartmann	Községi	Székesi	Zúgó

A városközpontként lehatárolt területen megtalálhatóak a legfontosabb egészségügyi, közigazgatási, kulturális, művelődési, illetve gazdasági funkciókat betöltő intézmények, szervezetek székhelye.

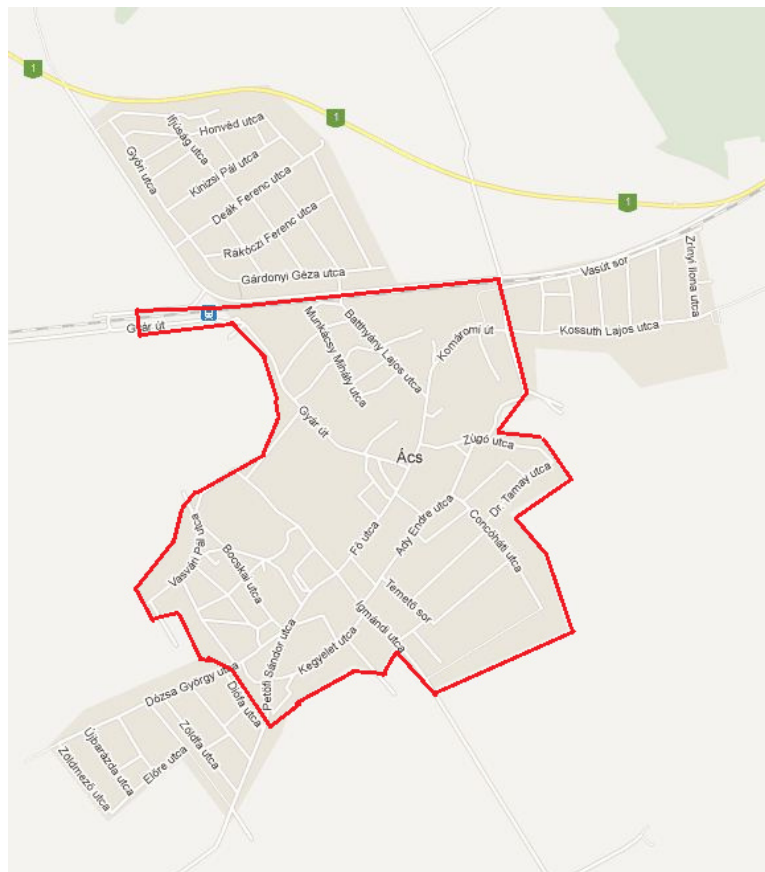

A funkciók koncentrációját tekintve kijelenthető, hogy valódi központi funkciókat betöltő területről beszélhetünk, más település részekén részben decentralizált működési formában elérhetőek bizonyos egészségügyi és oktatási funkciókkal rendelkező intézmények.

A 2001. évi népszámlálás adataiból származtatva megfigyelhető, hogy a legnagyobb területű városrész koncentrálja a legnagyobb állandó népességet (2.913 fő), lakónépességének száma 2.21 fő.

A Belváros gazdasági funkcióját tekintve a legnagyobb kereskedelmi egységeket tömöríti, áruház és számos kisbolt megtalálható a központi részekén. Közigazgatási szerepköre vitathatatlan, mivel itt működik a Posta, a Városháza, Művelődési intézmények és Óvodák, Iskolák.

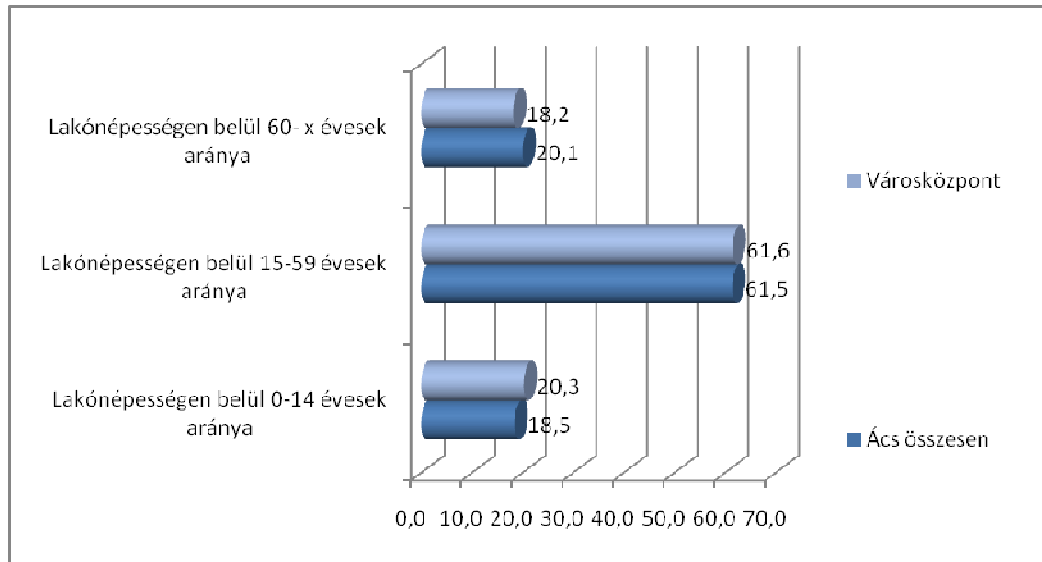
Térképes lehatárolás szemléltetése

Mivel a jelenleg elérhető legfrissebb utca szintű lekérdezés alapja a 2001-es népszámlálások alkalmával kerültek ki, így jelenleg aktuálisabb adatok nem állnak rendelkezésre. A 2011. évi népszámlálás adatai még feldolgozási, kiértékelési szakaszban állnak jelen IVS elkészítésének időpontjában.

**Lakónépesség korszerinti megoszlása a Belvárosban Ács átlagos értékeihez viszonyítva
(2001. évi népszámlálási adatok alapján)**

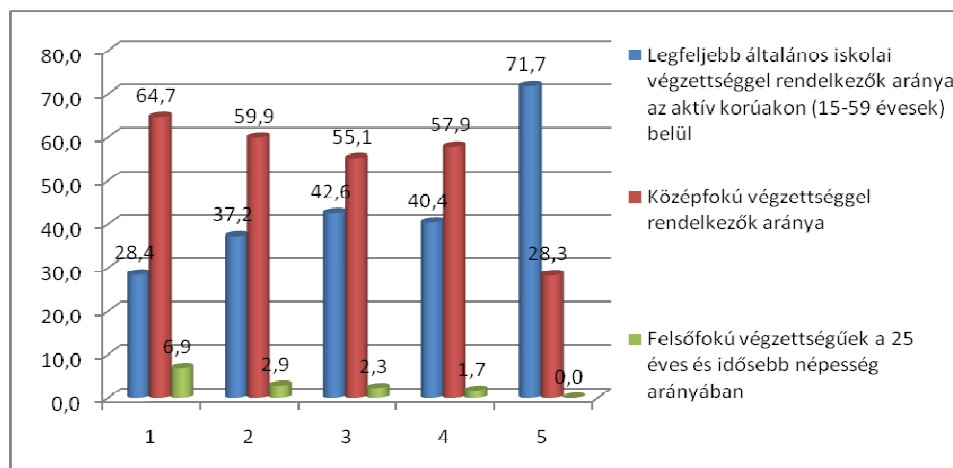

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

Korszerinti megoszlásokat tekintve kijelenthető, hogy a település egészére vetített átlagos értékekhez képest 1,8%-kal magasabb a 14 éven aluliak aránya, településrészeket tekintve egyedül a külterület haladja meg ezt az arányt (6,8%-kal magasabb a 14 éven aluli, külterületen élők aránya). Összességében korszerkezetiileg a legfiatalosabb belterületi városrészt képviseli a belváros (központi rész).

Iskolai végzettséget tekintve a legképzettebb munkaerőt tömöríti a központi rész, mivel mind középfokú, mind felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya meghaladja a többi városrészben tapasztalt mértéket.

**Iskolai végzettség Ács város valamennyi településrészére vonatkozóan
(2001. népszámlálási adatok alapján)**

Jelmagyarázat: 1. Belváros; 2. Pénzásás; 3. Etelka telep; 4. Rektor telep; 5. Külterület

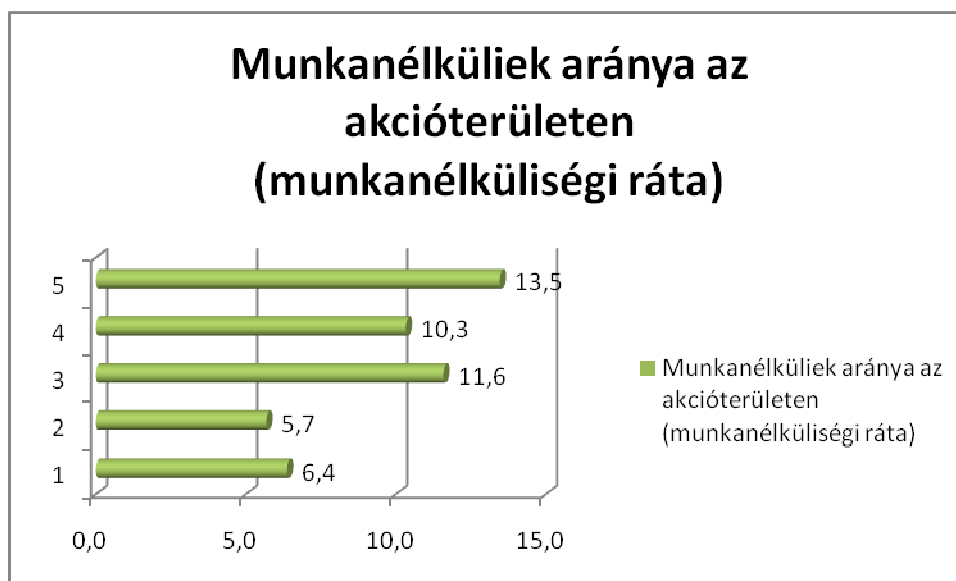
Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A fent mellékelt összesítő diagram célja, hogy Ács településén átfogó vizsgálat alatt mutassa be a városrészenkénti képzettség megoszlását. Messze kimagasló értéket vesz fel a Belvárosi részen élők között a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma a többi egységhez képest. A népszámlálási adatok alapján nem mutatható ki a külterületi részen magasabb képzett munkaerő, viszont emellett kiemelkedő értékű a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Amennyiben a közép- és felsőfokú végzettséget együttesen tekintjük, abban az esetben messze kimagaslík a többi városrész lakóinak képzettsége felett.

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belüli érték feltárásakor az előbbi ponthoz hasonlóan egyedül a Pénzásás telep mutat kedvezőbb képet a Belvárosnál. Települési szintű vizsgálatkor kijelenthető, hogy a 2. legalacsonyabb munkanélküliség aránnyal bír a terület (36,0%), a települési átlag alatt helyezkedik el. Mindamelllett, hogy a legmagasabb foglalkoztatotti aránnyal bír a térség, nem mehetünk el emellett, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatottak körét is képviseli a 4. legnagyobb arányba képviseli a belváros, megelőzve a külterületi lakosok adatait.

Gazdaságilag nem aktív lakosságát tekintve egyedül a Rektor telep mutat kedvezőbb értéket, de mindkét városrész az átlaghoz közelít (átlag: 58,0%).

A munkanélküliségi ráta a Belváros esetén a város egészét nézve átlag alatti értéket vesz fel, megelőzve az Etelka-telep, a Rektor-telep és a külterület értékeit.

Jelmagyarázat: 1. Belváros; 2. Pénzásás; 3. Etelka telep; 4. Rektor telep; 5. Külterület

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A lakosság egyik legkiszolgáltatottabb rétege a rendszeres jövedelemmel nem rendelkező és egyben legfeljebb általános iskolai végzettséget szerzett lakosokból áll. A városközpontban élő lakosságot érinti legkevésbé a probléma, mivel 14,6%-uk számolhat ilyen jellegű hátránnyal, míg a külterületi lakosok körében 2,5-szer nagyobb arányban regisztrálható ezen kedvezőtlen társadalmi feltételekkel rendelkező lakosok.

A 15-64 év közötti lakosok foglalkoztatottsági aránya kiegyenlített képet mutat az egyes városrészek között, átlagban 57,6%-uk foglalkoztatott, legkedvezőbb értékekkel ezúttal is a belváros rendelkezik maga 59,7%-ával. Ezzel párhuzamosan a foglalkoztatott nélküli háztartások a legkisebb gyakoriság mellett vannak jelen (37,0%).

Mind a tartós munkanélküliek, mind azon aktív korúak aránya, akiknek egyedüli jövedelem forrása az állami vagy helyi támogatás volt, a városi átlaghoz hasonlatos (Belváros: 2,5%, illetve 7,5%).

A belvárosi lakásállomány a település 40,8%-át tömöríti, egyértelműen a kiterjedt térbelisége ad rá magyarázatot, mivel nem jellemző a társasházak, panellakások, sorházak koncentrációja, mint sok más város esetében. Általánosságban elmondható, hogy Ács belvárosának sikerült megőriznie az emberléptékű, élhető kisvárosias jelleget és viszonylag közeli várossá avatása következtében a 70-es, 80-as évek panellakás építési hulláma nem érte el Ácsot.

A lakásállomány komfort fokozatának vizsgálatakor nyilvánvalóvá vált, hogy mindamelllett, hogy a legtöbb lakást itt található, azok felszereltsége, komfortfokozata csaknem a legmagasabb a településen, egyedül az újabb építésű Pénzásás telep haladja meg 1,6%-kal.

A komfort nélküli, szükséglakások aránya meglepő részesedést mutat a városrészi felbontás összehasonlítása során. Bár nem éri el a települési átlagot, mégis, a teljes lakásállomány 1/5-e komfort nélküli vagy félkomfortos, szükséglakás, ami egy központi városrészen elmaradottnak számít.

Viszonylag alacsony az egyszobás lakások jelenléte, a lakásállomány 10%-át sem éri el (8,2%).

Összességében kijelenthető, hogy a többi városrészhez képest kedvezőbb képzettségi, foglalkoztatottsági és lakásállománybeli jellemzőkkel rendelkezik a belváros, az egyik legfiatalosabb városrész, amelyben hosszú távon nagy lehetőségek rejlenek fejlesztési szempontból. Ellentmondásos pontokként lép fel ezekkel az ismérvekkel szemben a lakásállomány komfortszintje, ugyanis egy belvárosi városrészen ennél magasabb komfortfokozat lakások arányát lehet elvárni.

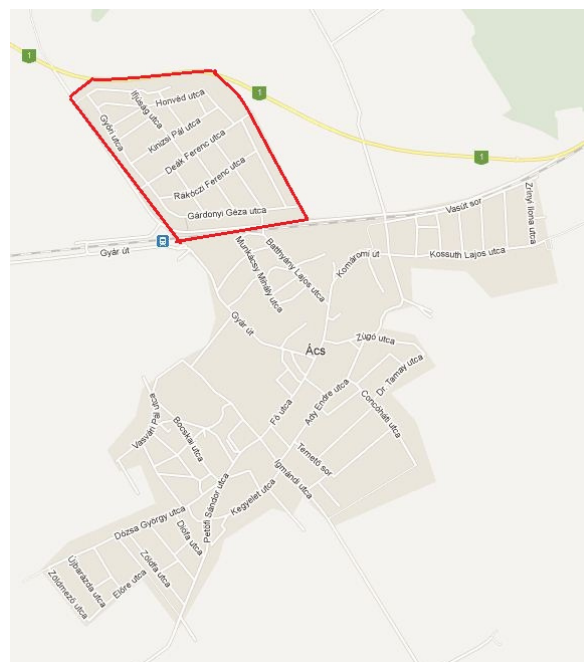

4.2. Pénzásás-telep

A Belvároshoz és a települést K-Ny irányban átszelő vasútvonalhoz képest északra elhelyezkedő városrész a Pénzásás-telep, amely térbelileg jól elkülönül a törzsterületektől a vasútvonal, valamint a Malom-árok medrének futása miatt.

A Pénzásás-telep lakónépességét tekintve 1.883 fő, állandó népessége kicsivel megelőzi a maga 1.897 fős számával, népességszámát tekintve a 2. legnagyobb városrészt képviseli.

Térképes lehatárolás szemléltetése

Határoló utcák

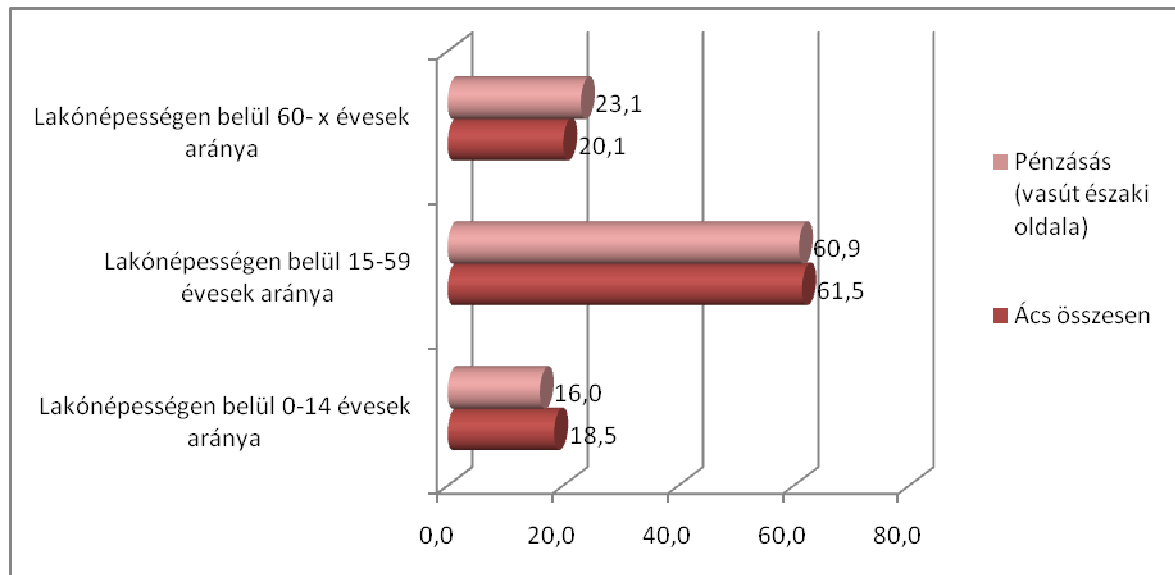
Bem	Győri	Liszt Ferenc
Bercsényi	Honvéd	Móricz Zsigmond
Deák	Hunyadi	Rákóczi Ferenc
Dobó	Ifjúság	Toldi Miklós
Dugonics	Kinizsi Pál	Virág
Gárdonyi	Lehel	

Korszerinti megoszlásának vizsgálata során megemlíthető, hogy valamennyi városrész közül a legkevesebb fiatal, illetve 15-59 év közötti és a legtöbb idősebb korosztály képviselőivel találkozhatunk.

**Lakónépesség korszerinti megoszlása Pénzásás-telep – Ács átlagos értékeihez viszonyítva
(2001. évi népszámlálási adatok alapján)**

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A korszerkezet rövidtávon előregedő tendenciát mutat, hamarosan mérséklődésére lehet számítani, amennyiben a most 15-59 éves lakosság belép a 60 év felettek körébe, akik aránya alacsonyabb, mint a többi városrészé, így kiegyenlítettebbé fog válni az idős lakosság térbeli elhelyeződése.

Iskolai végzettség tekintetében domináns a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya (59,9%), ezt követi a legfeljebb általános iskolai végzettséget megszerző lakosok (37,2%), végül arányait tekintve messze elmarad a felsőfokú végzettségűek részvétele (2,9%). Mindhárom mutató a település egészére vetített átlagos értékekhez hasonlatos.

Pénzásás-telep munkanélküliségi, illetve foglalkoztatási adatait tekintve a legkedvezőbb értékeket mutatja. Munkanélküliségi rátája messze a legalacsonyabb ebben a városrészben (5,7%), a tartós munkanélküliek aránya 0,9% volt, illetve csekély mértékű az aktív korúak esetén a kizárólagos jövedelemforrás állami vagy helyi támogatásból élők aránya (5,8%).

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók aránya, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya, illetve a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya települési szinten átlagosnak mondható (60,1%; 57,9%; 40,4%).

Átlag alatti értékeket vesznek fel a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, valamint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és egyben rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (35,0%; 17,3%).

Átlagon felüli viszont a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (58,7%).

Lakásállományi viszonyainak vizsgálata során megállapítható, hogy a városközpont után itt található meg a legtöbb lakás, 704 db, azaz ács lakásállományának 26,4%-a. Jóval átlag alatti az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (21,2%), ugyancsak elmarad az átlagostól a komfort nélküli, félkomfortos, szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (19,4%).

A lakásállomány 10,5%-a csupán egyszobás lakás, többségük kettő, vagy annál több szobával rendelkezik.

A településrész erőssége a jó megközelíthetőség vasúton, közút, a kedvező foglalkoztatási ráta, a viszonylag képzett munkaképes korú lakosság, illetve lakások komfort szintjében rejlik. Mindezen ismérvek egy élehető, kisvárosi- kertvárosias jellegű városrészben összpontosulnak.

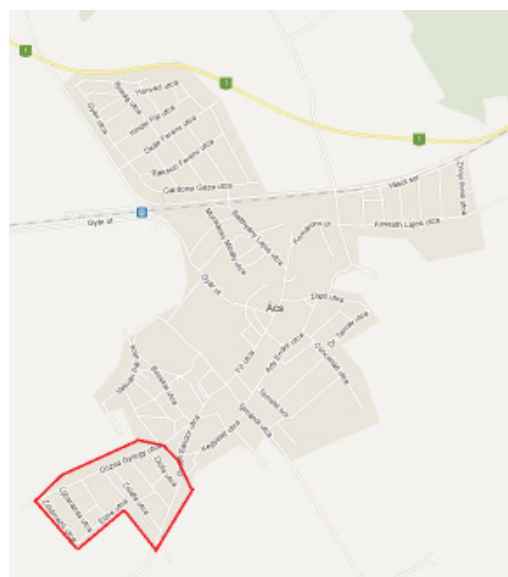
4.3. Rektor telep

A Rektor telep a belvároshoz képest dél-nyugat irányban terül el, földrajzilag Székes-patak választja el a Belvárostól, valamint a Pénzásás-teleptől. Lakónépességét tekintve a 3. legnépesebb városrész a 1.362 fős lakosságával, állandó népessége csekély mértékben alatta marad, 1.358 fő.

Határoló utcák

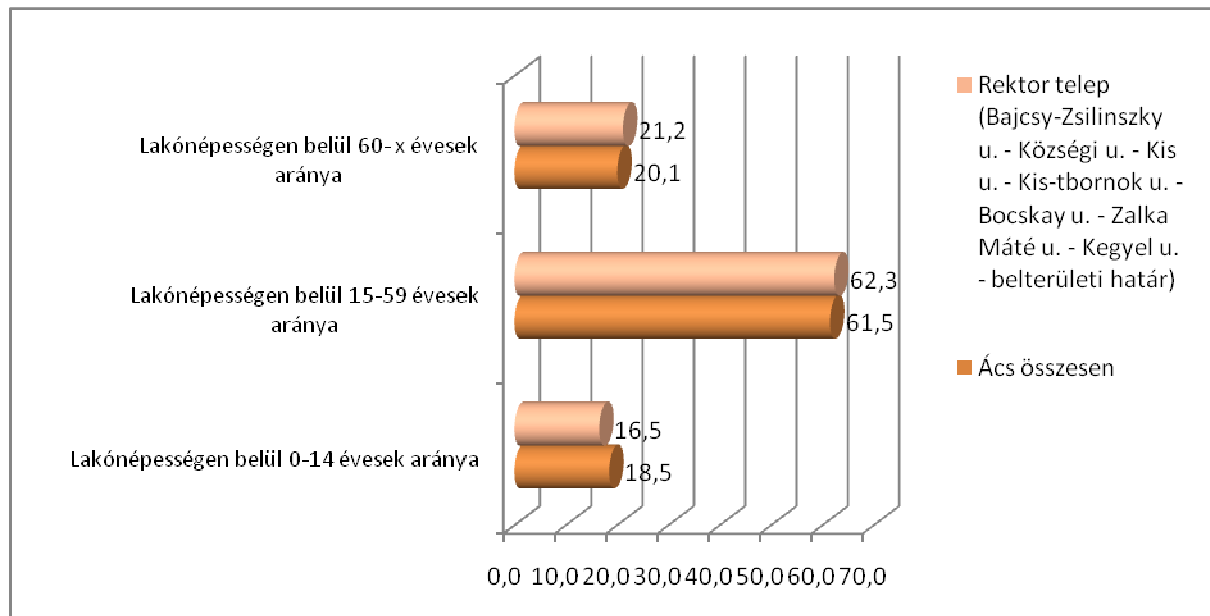
Béke	Petőfi Sándor	Vörösmarty
Diófa	Széchenyi István	Zöldfa
Dózsa György	Újbarázda	Zöldmezősor
Magyar	Újvilág	

Térképes lehatárolás szemléltetése

**Lakónépesség korszerinti megoszlása Rektor-telep – Ács átlagos értékeihez viszonyítva
(2001. évi népszámlálási adatok alapján)**

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A KSH adatbázisából kinyert adatsorok elemzése arra enged következtetni, hogy igen jelentős az időskorúak, illetve a 15-69 évesek aránya (21,2%; illetve 62,3%). Hosszútávon valószínűsíthető, hogy tartósan magas lesz továbbra is az idősek aránya, mivel a nagytömegű 15-59 év közötti lakosság utoléri az idős korosztályt és egyre növekvő mértékben képviseltetik magukat.

Iskolázottsági mértéket görcső alá véve megállapíthatjuk, hogy Ács belterületén élők közül ebben a városrészben mutatkozik a legkisebb mértékű felsőfokú végzettségű lakosság (1,7%), ami összefügg az idősebb korosztály nagyarányú jelenlétével. Korábbi években hangsúlyos szerepet töltött be a feldolgozó ipar és a mezőgazdaság, kevés család engedhette meg magának, hogy magasan képzett gyermekeket neveljen ki, mivel egyrészt anyagi korlátok is felmerültek, másrészt szükség volt a gyermekek mielőbbi munkába állására, segítség nyújtására a családi gazdaságokban, anyagi hozzájárulás bérkereset útján.

A tartós munkanélküliek száma kimagasló értéket mutat Ács viszonylatában 4,0%-os részvételével, ezzel párhuzamosan domináns azon aktív korúak aránya, akik számára egyedüli jövedelemforrás az állami vagy helyi támogatásokból kerül ki (10,6%). Munkanélküliségi rátája 10,3%, ácsi viszonylatban közepes mértékű viszont az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportba tartozók aránya (60,5%).

Rendszeres munkajövedelemmel a 2001. évi népszámlálások alkalmával 39,0% nem rendelkezett, ugyancsak magas arányban vannak jelen azok a lakosok, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel, valamint rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkeznek (21,7%). Ezen réteg felzárkóztatása a város

további fejlődése érdekében nem elhanyagolható szempont. A 15-64 éves korosztályból kikerülő lakosság több mint fele foglalkoztatott valamilyen formában (55,4%), 2/5-e viszont olyan háztartásokból áll, ahol egyáltalán nincs foglalkoztatott személy. Ez az áldatlan állapot remélhetőleg átmeneti jellegű és Lakásállományi megoszlását tekintve a 3. legnépesebb városrészként titulálhatjuk, ami ezzel párhuzamosan magas lakásszámmal jár együtt (507 db).

Átlag feletti az alacsonykomfort fokozatú ingatlanok aránya (30,1%), amihez egyenes arányban magas komfort nélküli, félkomfortos, szükséglakás társul (28,2%). Alacsony viszont az egyszobás lakások mértéke (7,5%) gyakori a 2 vagy annál több szobával épült lakások jelenléte.

Helyszíni bejárás alkalmával összességében rendezett, tiszta városrész benyomása vetődik fel az arra látogatókban, pontszerűen 1-1 igazán leromlott állapotú ingatlan fedezhető csak fel.

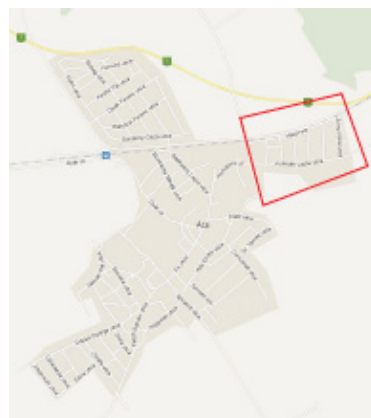
Összességében megállapítható, hogy fokozatosan előregedő, települési szinten hátrányos munkanélküliségi mutatókkal és a lakásállománnyal bír a Rektor-telep. Célzott segítség által elérhető a lakossági elégedettség, foglalkoztatás mértékének növekedése.

4.4. Etelka-telep

Ács városrészei közül földrajzi értelemben a leginkább elszigetelt kerülete, mivel a város törzsterületének számító Belvárostól észak-keletre fekszik, olyan természetes határral elvágva, mint a Malom-árok, a Concó-patak és közte a Malom-tó, kelet-nyugati irányban pedig a vasútvonal határolja.

Határoló utcák		
Arany J.	Kazinczy	Munkás
Bartók B.	Klapka Gy.	Táncsics M.
Csabai tanya	Kossuth Lajos	Vasútsor
József Attila	Kölcsey Ferenc	Zrínyi Ilona

Térképes lehatárolás szemléltetése

Az Etelka-telep a belterületi egységek közül a legkisebb lakosságszámmal bír, lakónépessége és állandó népessége 864 fő. Korszerkezeti megoszlását tekintve kiegyensúlyozott a 14 éven aluliak és a 60 év felettek aránya (19,6%; 19,0%). A 61,5% aktív korú (15-59 év közötti) lakosság 42,6%-a legfeljebb általános iskolai végzettséget szerzett meg, 55,1% középfokú és 2,3% felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Sajnálatos módon szinte minden foglalkoztatottsági mutató esetében az utolsó helyen szerepel, kedvezőtlen a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (31,8%), kimagaslik a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és egyben munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (54,7%), a foglalkozottak aránya csupán 54,7%, ezzel szemben magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (43,2%).

A munkával rendelkező lakosok a település egészére vetítve is a több, alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportba tartozóknak ad otthont (62,6%), még a Külterületen élőkét is meghaladja 12,8%-kal. A belterületi viszonylatban azonban nem a Belvárosnál és a Rektor-telepnél is kedvezőbb mértéket képvisel a tartós munkanélküliek aránya (1,7%), valamint azon aktív korú egyének aránya, akik számára az egyetlen jövedelemforrás az állami vagy helyi támogatás (6,2%).

Lakásállomány mennyiségi és minőségi vizsgálata során megerősítést nyert, hogy a 302 lakással rendelkező Etelka-telep 31,8%-a alacsony komfortfokozatú kategóriába sorolható, 27,74%-uk pedig komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás. Az egyszobás lakások aránya a belterületi városrészek közül a legmagasabb (14,4%).

Összességében megállapítható, hogy jelentős munkanélküliséggel sújtott, alacsony komfortfokozatú lakásokkal rendelkező városrész, amelynek felzárkóztatására az elkövetkező években figyelmet szükséges fordítani. Szolgáltatások térbeli elhelyezkedését tekintve erősen funkció hiányos városrész, városi funkciók és életszínvonal emelése célszerű a leszakadás megelőzése érdekében.

Külterületek

Ács város közigazgatási területe 10.383 ha 1375 m², amely kiterjedt külterülettel bír. A közigazgatási terület az alábbiak szerint oszlik meg:

- belterület: 544 ha 4983 m²
- kertés mezőgazdasági terület: 270 ha 3.343 m²
- **külterület: 9.568 ha 3.049 m²**

Általánosságban kijelenthető, hogy a rendkívül nagy terület kirívóan alacsony népességszámmal, ebből következően alacsony népsűrűségű. A nagy távolságokat részben betonúton, részben földúton lehet leküzdeni.

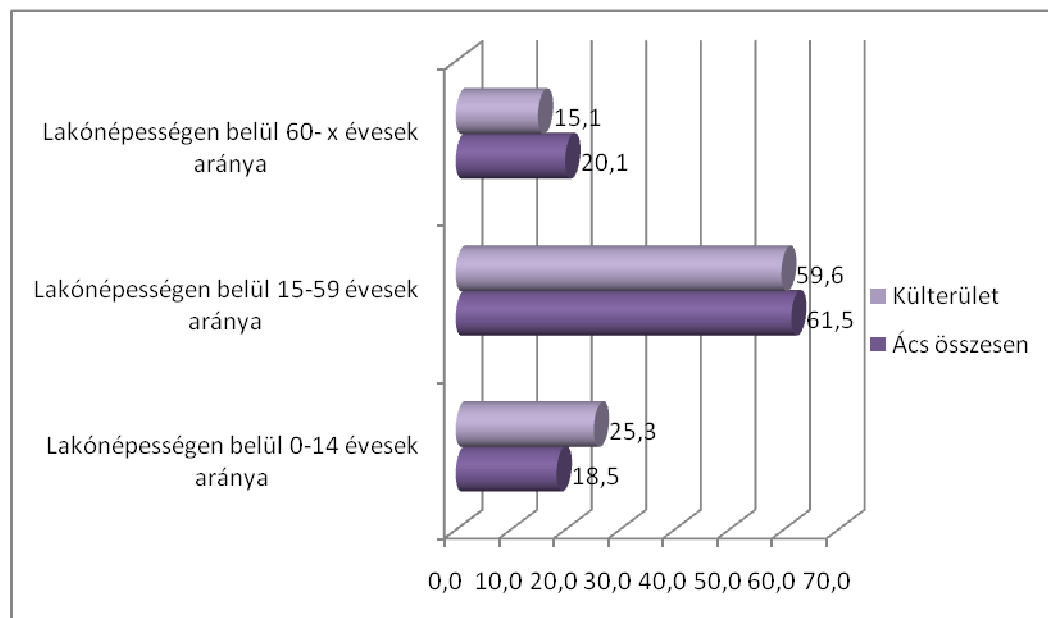
Településrész	Lakónépeség	Lakások száma	Nem lakott üdülők száma	Külterület jellege	Távolsága a központi belterülettől
Alsószőlő					
Concóhátpuszta	9	6		mezőgazdasági lakóhely	1,1
Csabaitanya	-	-	-	Lakatlan külterület	0,5
Ernőmajor	-	1	-	mezőgazdasági lakóhely	5,0
Felsőszőlő	13	5	205	gazd.tevékenységhez nem köthető lakóhely	2,5
Hosszúhegy	5	4	39	mezőgazdasági lakóhely	3,8
Jegespuszta	87	24	-	mezőgazdasági lakóhely	11,0
Kalinatanya	1	1	-	mezőgazdasági lakóhely	0,2
Kerülőház	-	-	-	lakatlan külterület	3,0
Kocsistanya	-	-	-	lakatlan külterület	0,6
Likócsszőlők	6	1	-	mezőgazdasági lakóhely	1,5
Maller-tanya	-	1	-	mezőgazdasági lakóhely	6,0
Rózsatanya	2	1	-	mezőgazdasági lakóhely	0,2
Tóth-tanya	-	1	-	mezőgazdasági lakóhely	0,7
Újmajor	4	2	-	mezőgazdasági lakóhely	1,5

Vaspusztá	36	14	-	mezőgazdasági lakóhely	8,0
Vörösmajor	3	1	-	mezőgazdasági lakóhely	11,0

A lakosságát tekintve 166 fő számára jelenti az otthont, míg 165 az állandó népessége. Ácsi viszonylatban a legfiatalabb korstruktúrával bír, a lakosság negyede (25,3%) 14 éves vagy az alatti, 59,6%-a 15-69 év közötti és csupán 15,1%-a 60 év feletti.

A Külterületeken élők korstruktúrája

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A fiatal korosztály magas részvétele mellett meggyőző többséggel 71,7%-kal emelkedik ki a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, viszont felsőfokú végzettséget szerzők nem mutathatóak ki (0,0%). Az alacsony képzettséggel rendelkezők aránya nem feltétlenül jelent problémát, mivel főként önellátó gazdálkodást végeznek a külterületi lakosok és egyelőre nem indokolt a magasan kvalifikált munkaerő jelenléte. A foglalkoztatottak aránya lemarad a belterületi értékektől (41,7%) és igen magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (48,4%).

Érdekes megfigyelni, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 46,7%, azaz a belterületi értékeknél is kedvezőbb képet fest. Tartós munkanélküliek aránya 0,0%, ami azzal

magyarázható, hogy viszonylag rövid idő alatt képesek elhelyezkedni a lakosok, illetve önellátóként nem is kívánnak munkát vállalni. Ezt igazolja az a két adat is, amelyek közül az egyik, a munkanélküliségi ráta (13,5%), illetve az aktív korúak aránya, akik számára az egyedüli jövedelemforrás az állami vagy helyi támogatások igénybevétele (10,1%). Arányait tekintve több embernek kellene támaszkodni kívülről jövő segítségre, mint ahányan igénybe veszik az állami és helyi támogatásokat.

Lakásállományt tekintve a 166 fős lakosság 62 lakást vesz igénybe, átlagosan 2,6 fő él egy lakásban, amihez nagy arányban egy szobás lakások társulnak (48,3%). Meggyőző arányban alacsony komfortfokozatú lakásokkal találkozhatunk a külterületen (95,2%), ebből 94,8% komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakás.

Összességében kijelenthető, hogy fiatalodó lakosságról vethetünk számot, ami remények szerint meghozza a magasabb iskolák elvégzését is hosszútávon. A munkanélküliség igen magas értékeket mutat, viszont felvetődik a kérdés, hogy a külterületi lakosság munkaerőpiacra történő segítése milyen módon érhető el, jelenlegi alacsony végzettségi mutatókat javítani szükséges, munkahelyteremtés erősítésével és a munkahelyre történő bejárás segítségével elérhető a foglalkoztatottság mértékének növelése. A gazdasági válság ideje alatt kezdenek felértékelődni a hagyományos értékek, az önellátásra való törekvés, ami megfelelő gazdálkodási ismeretek mellett hosszú távon képes fedezni a család szükségleteit, esetlegesen őstermelői engedély kiváltásával kereskedelmi tevékenységet is folytathatnak a lakosok.

5. Ács város új, integrált városfejlesztési stratégiája

5.1. A város sokszínű öröksége és azok következményei

Ács város történelmi jelentősége a római korra vezethető vissza, nevét az Árpád korban letelepedett, királyi szolgálatban álló ácsokról kapta. A település fontos szerepet töltött be az ország és Európa eddigi történelmében. A török hódítások, a napóleoni háborúk, valamint a két világháború alatt is jelentős csaták helyszíne volt. A nagy befolyással rendelkező nagybirtokosok (gróf Eszterházy Károly, Zichy-család) teremtették meg a város mai modern alapjait, kulturális örökségeit, amelyek napjainkban is jelentős turisztikai vonzerővel bírnak.

Az I. világháborút lezáró békék következtében Ács határmenti településsé vált, mindezek ellenére a város szerepe a térségben továbbra is jelentős maradt.

Ács meghatározó gazdasági egysége az 1871-ben alapított Ácsi Cukorgyár volt, valamint az arra épülő cukorrépa termelés. A gyárat a privatizáció során 1995-ben négy másik cukorgyárral együtt Magyar Cukor Rt. néven összevonták. A cukorgyárat végül 2000. december 31. hatállyal megszüntették, aminek következtében Ács város meghatározó gazdasági és kereskedelmi szerepe csökkent, a cukorrépa termesztésből élő gazdák felhagytak korábbi tevékenységükkel, gabonatermelésre állt át egy részük, viszont vannak, akik kívánnak, hátha újból fellendül a cukoripar és újból megkezdhetik a cukorrépa termesztést.

A város a Budapest-Bécs vasútvonal kiépítését követően jelentős fejlődésnek indult, központi szerepet betöltve a kistérségben. A vasútvonallal 2006 óta iparvágánnyal összeköttetésben áll egy 44 hektáros ipari park, amely megfelelő környezetet biztosít magasabb technológiai, szolgáltatási és ellátási szintet igénylő cégek letelepítésére és kiszolgálására, amely a gazdasági élet újbóli felvirágozását segíti elő. A helyi és helyzeti energiák kiaknázása lendületet hozhat a település gazdasági életébe, javítva foglalkoztatottsági adatokat, növelve az ácsi családok bevételét, életszínvonalát.

5.2. A város fejlesztésének alapjai – segítő és hátráltató tényezők

Ács múltbéli példáiból következően megújulásra képes város. Gazdasági és társadalmi hagyományai is ösztönzik arra, hogy megfeleljen a XXI. század új városfejlesztési kihívásainak. Ennek alapja a városüzemeltetés, valamint a jelenlévő vállalkozói szféra fejlesztési kedve és annak versenyképessége.

Földrajzi elhelyezkedését tekintve Ács mind igazgatási, mind pedig gazdasági szempontból kedvező helyen található. A település közigazgatási területének szomszédságában halad át az M1 autópálya, amely Nyugat-Európa és a közel-kelet között a legfontosabb tradicionális piaci folyosó. Az autópálya, a Budapest-Bécs vasútvonal, illetve a Duna közelsége a város kereskedelmének meghatározó tényezői.

Ács magas szintű oktatási, egészségügyi, szociális és kulturális szolgáltatásokkal rendelkezik, ami stabil hátteret biztosít a helyi társadalom szervezett megújításához.

A település gazdag természeti értékekben, egyik legjelentősebb természeti értéke a csillagpusztai több mint 70 Celsius fokos termálvíz kibocsátó kút, melyet jelenleg csupán üvegházak fűtésére használnak. Az egészségturizmus elterjedésének köszönhetően a városfejlesztés kiemelkedő részét képezheti a termálvíz által nyújtott lehetőségek kihasználása.

A felsorolt adottságok mellett ma három olyan, a városfejlesztést gátló tényező azonosítható Ácson, amelyek akadályt jelentenek a sikeres fejlesztések megvalósulásában.

Ezek a következők:

1. Ács a Kisalföld környezetileg érzékeny területén fekszik, amely a jövőbeli városfejlesztés szempontjából abban az esetben tekinthető gátló tényezőnek, amennyiben a város nem ismeri fel a környezeti fejlesztésben és innovációban rejlő lehetőségeket, illetve nem fordít kellő figyelmet a természet- és környezetvédelmi szempontok betartására.
2. Az elmúlt évek során az országos tendenciához igazodva Ács város területén is megemelkedett a gépkocsik száma. A gépkocsiforgalom növekedése nagyobb terhet ró a város úthálózatára, valamint egyre nagyobb mértékű környezetszennyezést okoz. A gépkocsik növekvő száma a tömegközlekedés korszerűtlenségének, valamint Komárom és Győr városok közelségének eredménye. Ácsról és vonzáskörzetéből egyre növekszik az ingázó lakosok száma, akik munkába járási, kereskedelmi és más ügyintézési céllal keresik fel a közeli nagy városokat.
3. Ács elkülönülő városrészeinek eltérő fejlettsége és fejlődése, térbeli elkülönülése, valamint a kisközösségi igények kielégítetlensége is a fejlesztés gátló tényezői közé sorolható. A modernizálódó, dinamikusan fejlődő város egyes területei egyedi, eltérő igényekkel, elképzelésekkel, tervekkel rendelkeznek. Ezeknek az igényeknek az áttekinthető rendszerezése, az eltérő léptékű és hatású városi/városrészi fejlesztések összehangolása az egyik legfontosabb elvárás.

5.3. A város fejlődését átható horizontális tervezési szempontok

A harmonikus városfejlődés érdekében kiemelt fontosságúak az alábbi - a tervezett fejlesztéseket átható – horizontális tényezők:

- Fenntarthatóság;
- Esélyegyenlőség;
- Foglalkoztatás, munkahelyteremtés;
- Területi és társadalmi kohézió.

A településfejlesztés egyik legfontosabb horizontálisan érvényesítendő szempontja a környezeti fenntarthatóság. Ács városban és vonzáskörzetében a Duna, valamint az M1 autópálya közelségének következtében a környezeti veszélyek (árvízveszély, légszennyezettség) fokozottan jelentkeznek, ezért kiemelkedően fontos az egészséges és fenntartható környezet igényeinek való megfelelés. A veszélyek figyelembe vételén kívül fontos az egészséges, ápoltság, a közösség által is megbecsült városi környezet kialakítása, és ennek keretében a közparkok, magánkertek egységes rendszert alkotó „zöld várossá” történő formálása.

A következő fontos szempont az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés biztosításának elve. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális fejlesztés és település-rehabilitációs támogatás esetén az alacsony státuszú lakosok helyzetére. Kiemelkedően fontos a város minden lakója számára az alapvető közszolgáltatásokhoz és alapellátásokhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció minden formájának megakadályozása. A város fejlesztése során a foglalkoztatás lehetőségeinek biztosítása és az ahhoz szükséges képzettség megteremtése az egyik legfontosabb teendő. A gazdasági szerkezetváltás, a tudás alapú társadalom teremtése igények folyamatos megújulásra készítetik a humán szféra szereplőit. A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása a város, a régió versenyképességének egyik alappillére.

A lakosság szociális biztonságérzetét és életkörülményeit alapvetően meghatározza a stabil és kiszámítható munkahelyek jelenléte. A cél a munkahelyteremtés és a munkahelyek megőrzése, illetve új vállalkozások elindításának megkönnyítése. Különösen a helyi munkaerőpiacra való bejutás lehetőségét kell fejleszteni a keresletnek megfelelő képzések biztosításával, a lakosság vállalkozási kedvének növelésével. Meg kell teremteni az atipikus foglalkoztatás feltételeit (pl. részmunkaidős munka, távmunka) a teljesebb körű foglalkoztatás érdekében, valamint javítani szükséges a települések között a munkavállalási célú ingázás lehetőségeit.

Egy város egészének fejlődése csak úgy lehet harmonikus, ha a városon belül nincsenek nagy területi és társadalmi különbségek. A területi és társadalmi kohézió növelésével mérsékelhetők az egyes városrészek között az életszínvonalbeli, elérhetőségi és szociális különbségek, illetve erősíthetők a városrészek „élő” kapcsolatai és fokozható a közöttük lévő munkamegosztás. A társadalmi kohézió erősítését számos városi beavatkozás és akció szolgálhatja, mint például a közösségfejlesztő, foglalkoztatási és képzési programok, az oktatási és szociális infrastruktúra feltételeinek javítása, a helyi lakossági identitásának növelése, és a városrész felújításába történő bevonása stb.

5.4. A városfejlesztési célrendszer megalapozottsága

A városfejlesztési stratégia kidolgozásánál elsődleges szempontként került meghatározásra, hogy a létrejövő dokumentum a település jövőképével, az egyes városrészek jellemzőivel, problémáival, lehetőségeivel, illetve hátrányaival összhangban kerüljön kidolgozásra. A stratégiában megjelölésre kerülő célok, tevékenységek a fentiekkel együtt koherens rendszert alkotnak. Továbbá kiemelt figyelmet kapott, hogy a stratégia Ács Város Településfejlesztési Stratégiájához is szorosan illeszkedjen. Mindezeket figyelembe véve jelölhetőek ki azok a valóban integrált fejlesztések. A városi akcióterületek kiválasztása, illetve lehatárolása, valamint a fejlesztés pontos kijelölése a helyi érintettek (hatóságok, önkormányzat, gazdasági - társadalmi partnerek, szereplők és civil szervezetek) együttműködésével történt.

A városfejlesztési stratégiával és a szorosan hozzá kapcsolódó rehabilitációs tevékenységekkel szemben elvárás, hogy azok képesek legyenek a közösségi, illetve privát hozzájárulásokat mobilizálni, illetve összehangolni. Ebből adódóan jelen stratégia kiemelt jelentőséggel bír annak szempontjából, hogy a közel, illetve távolabbi jövőben a város milyen sikerrel tudja beazonosítani, koordinálni, valamint felhasználni a különböző fejlesztési forrásokat, amelyek a stratégiához illeszkedve gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szempontból egyaránt előnyös és hosszú távon hatékonyan fenntartható fejlesztéseket valósítanak meg.

Az előzőekben részletesen bemutatott helyzetkép leírását, elemzését követően a következőkben kerül kidolgozásra a megvalósítani kívánt fejlesztés stratégia.

5.5. Ács hosszú távú jövőképe

A fejlesztési elképzeléseket alapvetően meghatározza az a jövőkép, melyet elérni kíván a település.

A múlt értékeinek, hagyományainak tiszteletben tartása, illetve ezen értékek megőrzése mellett szükséges a jelen kor igényeinek megfelelni, illetve szükséges figyelembe venni a jövőben várható tendenciákat. A fejlesztés során támaszkodni kell Ács gazdasági, társadalmi, természeti, illetve építészeti értékeire adottságaira, amelyek Ácsot jellemzik, valamint törekedni szükséges ezen értékek jövő számára történő megőrzésére. A fejlesztések során alkalmazkodni kell az előzőekben említett értékek, adottságok jellemzőihez, az illeszkedésnek kiemelt szempontként kell megjelennie a megvalósítás során is.

A város közelmúltban megvalósult fejlesztései jelentős mértékben hozzájárultak a település és környezetének értékét növelték, valamint Ács regionális szerepkörének bővítését eredményezték. A megkezdett folyamat, illetve a további fejlődés érdekében újabb fejlesztési lehetőségek kihasználása, illetve ezek racionális tervezése és megvalósítása szükséges.

Ács város jövőképe:

- Kistérség kiemelkedő gazdasági és szolgáltató központja,

- A város és vonzáskörzetének lakossága számára magas szintű, az igényeknek megfelelő életkörülmények biztosítása,
- A sokoldalú, magas hozzáadott értéket képviselő, tudásalapú gazdaság kialakításával hozzájárul a térség folyamatos gazdasági és társadalmi, valamint környezeti megújulásához,
- A természeti és épített környezet adottságainak kihasználásával jelentős kulturális és közösségi értékeket közvetítése a helyi lakosság és a városba látogatók számára,
- Hosszú távon fenntartható versenyképességének megőrzése.

5.6. A jövőbeli fejlesztési irányok meghatározása

5.6.1. Globális fejlesztési irányok

A város jövőképe 15-20 év alatt elérendő célállapotát határozza meg, amelyben megjelenik a városi társadalom számára legfontosabb tématerületek kívánatos jövőbeli állapota is.

Hosszú távú célkitűzés: a kistérség részeként a gazdasági, közigazgatási, oktatási, kulturális, kereskedelmi, szolgáltatási szerepkör megerősítése.

A Közép-dunántúli régió fejlesztési stratégiáját és a kapcsolódó operatív programot alapvetően a városokra koncentrálva határozták meg, miközben ezzel párhuzamosan fontos feladat a rurális területek népességmegtartó képességének fokozása. Ács a régió kis- és középvárosai sorában foglal helyet. Ezek a települések – egyéb városi funkcióik mellett – olyan feladatokat is ellátna, amelyek saját területükön túl, a közvetlen környezetükben lévő községek és – egyes esetekben – városok mindennapi életére is hatással vannak. Kiemelendő, hogy a kistérségi szerepkör számos szakmai területre kiterjed. Ezeknek a funkcióknak az erősítése, illetve továbbfejlesztése a következő években is feladat.

Az elmúlt években az önkormányzat védte, ápolta épített- és természeti környezetét, valamint működtette és fejlesztette intézményrendszerét az élet minden területén. Ennek a munkának szerves és tudatos folytatására van szükség oly módon, hogy a köz- és magánszféra együttműködésével a következőkben bemutatandó tematikus célok megvalósuljanak. A jövőkép elsősorban a város földrajzi adottságaira és hagyományaira, továbbá új dinamizáló és minőségjavító törekvésekre alapoz, amelyek a város számára hosszú távon a legkedvezőbb fejlődési utat jelölik ki. Ács jelenleg számos megkezdett, ígéretes, ugyanakkor feltétlenül fejleszteni szükséges tevékenységet folytat. A meglévő funkciók kiteljesítése, összehangolása, összhangban a településfejlesztési koncepcióban leírtakkal, csak összehangolt stratégia mentén lehetséges. E stratégia megfogalmazásakor figyelemmel kell lenni a város a legfontosabb adottságaira, a megvalósítást

veszélyeztető kockázatokra és a kínálkozó lehetőségekre. A funkcióbővítő fejlesztéseknek a társadalmi és környezeti értékeket szükséges megőrizni, mégpedig fenntartható módon, úgy, hogy a jövő generációi is szabadon használhassák azokat.

A fentiek alapján is látható, hogy a város hosszú távú célja és a helyzetelemzés tendenciáira támaszkodva reálisan megvalósítható. A jövőkép összhangban van az akcióterületek fejlesztési céljaival is, hiszen utóbbiakat előbbekből vezette le a pályázó.

5.6.2. Tematikus fejlesztési irányok

A város hosszú távú célkitűzése tovább differenciálható, a stratégia lebontható rövidebb 7-8 éves célkitűzésekre.

7-8 éves tematikus célkitűzések: a célok a következő témakörök szerint csoportosíthatóak és foglalhatóak össze:

Tájhasználat:

- Erdőterületek növelése;
- Utak, illetve a csatornák menti erdősávok, fasorok telepítése;
- Vizes élőhelyek rehabilitálása;
- Felszíni vizek védelme, terhelésük kivédése;
- Felszín alatti vizeket, földtani közeget veszélyeztető tevékenységek visszaszorítása;
- Zöldfolyosó-hálózat fejlesztése: vízfolyások környezetének rendezése, a vizek megtisztítása, a vízparti növénytakaságok megtelepedésének elősegítése, honos fajok telepítése.

Településfejlesztési célok:

- Építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása, kapcsolódó közművek kiépítésével a Belvárosi részen;
- Fő utcai városközpont rehabilitációja;
- Középületek környezetének rendezése, parkolók kialakítása;
- A Zichy Kastély és a Kastélypark felújítása;
- a település egész területén az utcák fásítása, dísznövények ültetése;
- nem hasznosított külterületi önkormányzati ingatlanok erdősítése, pihenő parkká alakítása.

Intézményfejlesztés:

- Igazgatási létesítmények:

- Korszerű Polgármesteri Hivatal fenntartása;
- Rendőrség szervezeti bővítése.
- Oktatási, művelődési intézmények
  - Óvodai férőhelyek bővítése;
  - Alapfokú művészeti oktatás feltételeinek bővítése.
- Helyi szolgáltatások fejlesztése:
  - Étkezés, Házi segítségnyújtás, Gyermekjóléti Szolgálat fejlesztése;
  - Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény kialakítása;
  - Nappali ellátás fejlesztése;
  - Családsegítő szolgálat fejlesztése.
- Kereskedelem, szolgáltatás
  - A kereskedelmi és vendéglátási területeket növelése;
  - Kereskedelmi központ kialakítása;
  - Szociális bolthálózat kialakítása;
  - Szálláshelyek számának növelése.

Infrastruktúra-hálózatok fejlesztése

- Valamennyi vezetékes infrastruktúra esetében a teljes városra való kiépítés;
- Kommunikációs kábelhálózat kialakítása;
- Városi utak, utcák járdák felújítása;
- Csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése és karbantartása;
- Szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése;
- A szennyvízkezelés technológiájának fejlesztése;
- Szelektív gyűjtés bevezetése, Ács belterületén hulladékudvarok létesítése.

Tovább erősítendő a kistérségi szerep:

- A helyi ipar számára a településen egy külön terület kijelölése (figyelembe véve a rendezési tervet, illetve szükség esetén a rendezési terv módosítása);
- A helyi ipari terület népszerűsítése, illetve vonzóvá tétele;
- A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése;
- A környék településeinek ipartelepítési elképzeléseinek, mezőgazdasági termelés koordinálása;

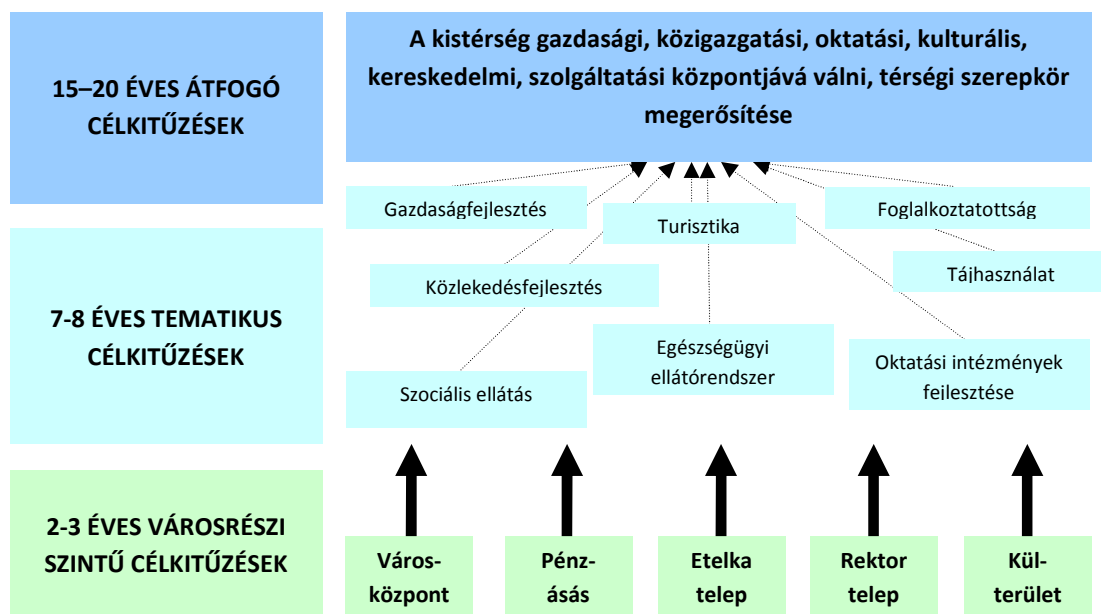

- Fejleszteni kell a település turisztikai arculatát. Kiemelten kell kezelni azokat a fejlesztéseket, melyek turisztikailag is kiemelkedő jelentőséggel bírnak, vonzerőt jelentenek;
- Idegenforgalmi vonzerőt jelentő múzeum kialakítása;
- Testvérvárosi kapcsolat fejlesztése Szlovákiával és Erdéllyel;
- Kistérségi összekötő utak, hidak felújítása, kiépítése.

5.6.3. Városrészek fejlesztési iránya

A település jövőképe az előző fejezetben bemutatottak alapján részcélokra bontható. A város stratégiája összhangban van a kifejtésre kerülő, átfogó célt alátámasztó rövid és középtávú célokkal. Az átfogó cél eléréséhez városrészenként konkrét célkitűzések kerültek meghatározásra. A városrészi célok rögzítésekor figyelembevételre kerültek a helyzetelemzésben feltárt problémák megoldását eredményező feladatok, és a területi adottságok és lehetőségek kihasználásával elérendő célok.

A fejlesztési célok eléréséhez a célkitűzések rendszeres felülvizsgálatán és monitoringján keresztül vezet az út. A következő ábra szemlélteti a város jövőképét, rövid-, közép és hosszú távú elképzeléseit, céljait.

Belváros

A városrész fő célterülete a városi és kistérségi központi funkciók megerősítése, valamint az itt található ipari területek hatékony kihasználása. A fejlesztési politika célja a már meglévő szolgáltatói funkciók erősítése. A funkciók fejlesztése szolgálja a város fejlődését a város felépítéséből és lakosságszámából adódóan, amely funkciók magában foglalják a közigazgatási szolgáltatásokat is. A Stratégia megvalósulása jobb életminőség kialakításához vezet, hiszen a gyors, hatékony ügyintézési lehetőség és az egy helyen elérhető szolgáltatások javítják a meglévő vállalkozások versenyképességét is. A városi lakosság minden szegmense érdekelt a városközpont fejlesztésében.

Célcsoport: helyi lakosság, szolgáltatások igénybe vevői, turisták, gazdasági szereplők. Számos közösségi tér található a városközpontban, kihasználtságuk megfelelő, kialakításuk esztétikus.

Az időskorúak, várandósok és kisgyermekes szülők, valamint a mozgássérültek esetében az akadálymentes, hatékony és rugalmas, szolgáltatói minőségű ügyintézés javítja a komfortérzetet és megkönnyíti a hivatalos ügyek intézését.

Fejlesztendő területek:

- Polgármesteri Hivatal: ügyfélközpontú fejlesztés;
- Központi területek rendezése: térburkolat, parkolók létesítése;
- Családbarát játszóterek és pihenőhelyek létesítése, közterület megújítás;
- Közbiztonság javítása;
- Parkolók és gyalogutak, átkelők fejlesztése;
- Elérhetőség javítása: útfelújítások;
- Önkormányzati épületek felújítása;
- Gazdasági egységek felújítása (szociális bolthálózat kialakítása).

Pénzásás telep

Pénzásás telep városrész fő célja a lakófunkció erősítése, a közterületek rendezése, valamint az infrastrukturális feltételek javítása. Meglévő funkció erősítése a cél. A kertvárosi lakosság, közvetve a város összlakossága érdekelt a terület fejlesztésében.

Célcsoport: helyi lakosság, gazdasági szereplők.

Fejlesztendő területek:

- Szociális ellátórendszer fejlesztése;
- Családbarát fejlesztések: játszóterek felújítása, létesítése;
- Gyalogos járdák felújítása és kiépítése;
- Közbiztonság további javítása;
- Infrastrukturális feltételek javítása.

Etelka-telep

Etelka-telep városrész helyzete igen hasonló Pénzásás telepéhez: a városrész fő célja a lakófunkció erősítése, a közterületek rendezése, ez kiegészül a gyógyturisztikai jellegű fejlesztésekhez való adottságokra építő fejlesztési igény.

Célcsoport: helyi lakosság, gazdasági szereplők, turisták.

Fejlesztendő területek:

- Családbarát fejlesztések: játszóterek felújítása, létesítése;
- Gyalogos járdák felújítása és kiépítése;
- Infrastrukturális feltételek javítása.
- Gyógyturisztikai jellegű fejlesztések a Malom-tó és az Úri-fürdő közelében;

Rektor telep

A városrész helyzete szintén hasonló: a lakófunkció erős jelenléte alapvetően meghatározza a fejlesztési célokat is.

Célcsoport: helyi lakosság, gazdasági szereplők.

Fejlesztendő területek:

- A jó szociális és közbiztonsági helyzet fenntartása, javítása;
- Játszóterek felújítása, létesítése;
- Gyalogos járdák felújítása és kiépítése;
- Infrastrukturális feltételek javítása.

5.7. A stratégia szinergikus hatásai

Jelen stratégia összeállítása során fő prioritást kapott az a szempont, hogy Ács városi funkciói megerősödjenek, emellett alkalmazkodnia kell mind a hazai, mind az Európai Unió fejlesztési politikájához, végső soron élnie kell az ezeken a rendszereken keresztül elérhető fejlesztési lehetőségekkel.

A település több lábon álló fejlődése érdekében átgondolt és összehangolt hosszú távú stratégiai tervezést kell megalapoznia. Az eredményes fejlesztések hatása felerősíthető abban az esetben, ha ezek egymásra épülnek, összekapcsolódva pozitív multiplifikáló eredmények érhetőek el az integrált módon történő városfejlesztés által.

Ács városának egyedi fejlesztési elképzelései a megfelelő prioritásokkal összehangolva megőrizhetőek és sajátos vonásai, hagyományai egyben összecseng az országos és regionális stratégiai dokumentumokkal, célkitűzésekkel.

A település már az Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészültét megelőzően is számos Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében kiírásra került pályázaton indult és valósította meg eredményesen. A városvezetéssel kapcsolatban kijelenthető, hogy nyitott a pályázati források lehívására, forráskeresésre. Mivel a projektötletek jelentős hányada önkormányzati, illetve gazdasági szereplők önerőből nem valósíthatóak meg, ezért fontos szem előtt tartani a későbbiekben megjelenő, tervezett Új Széchenyi Terv keretében meghirdetésre kerülő pályázati felhívások által támasztott követelményeket. A projekt ötletek kidolgozása és a pályázati lehetőségek felkutatása hosszú távon, az elkövetkező programozási időszakban is záloga lehet a város fejlődésének.

5.8. Fejlesztési programcsoportok és programok

A 2005. év során elfogadott Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) II. Magyarország területi jövőképe címet viselő fejezete kimondja: „A cél egy olyan harmonikus és fenntartható társadalmi- gazdasági- környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, amely szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.” Ezen elv mentén törekedni szükséges a regionális egyenlőtlenségek, a nem régiben elnyert városi ranggal járó funkciók megerősítésére, bővítésére, a településen belüli, városrészek közötti egyenlőtlenségek felszámolására.

Az OTK alapján 2013-ig kitűzött „Középtávú országos területi célok 2013-ig” fejezete rendelkezik a megvalósítandó elhatározások köréről, amelyek az alábbi pontok esetén kiemelt figyelmet érdemelnek Ács városfejlesztési tervei szempontjából.

„2. A régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése

b. A régiók versenyképességének erősítése **érdekében a fejlesztési pólusok és a nagyobb városok hálózatos együttműködésének, valamint a városok közti közlekedési útvonalak mentén elhelyezkedő fejlesztési tengelyek dinamikus fejlesztése.** A pólusok az ország településhálózatába szervesen illeszkedve, a régióban lévő fejlesztési alközpontokkal alakítsák ki a funkcióik megosztására vonatkozó stratégiáikat és használják ki az együttműködésből származó előnyöket.

... A **Közép-Dunántúl** városhálózatának sajátos helyzetéből következően Székesfehérvár és Veszprém fejlesztési társközpontokként, Dunaújváros és Tatabánya alközpontok bevonásával szervezik meg a pólus szerepből adódó feladataikat. ...

c. együttműködő térségi városhálózatok ösztönzése, a városok közötti gazdasági, kulturális, közszolgáltatási együttműködések, funkciók megosztásának bővítésével, a városi központok és alközpontok térségükből való elérhetőségének javításával, és a **város-vidék kapcsolatrendszer erősítésével;**

d. a **munkaerőpiacok térségi kiszélesítése** érdekében a városhálózaton belüli napi munkába járást lehetővé tevő tömegközlekedési kapcsolatok megteremtése;

3. Elmaradott térségek, külső és belső perifériák felzárkóztatása

a. a lakosság, különös tekintettel a képzett csoportok helyben tartása érdekében a **foglalkoztatás bővítése, a munkahelyteremtés, beleértve a távmunka fokozott ösztönzését;**

b. minden település lakossága számára a **megfelelő életkörülmények infrastrukturális feltételeinek és a közszolgáltatások (például alapfokú szociális, egészségügyi, kulturális, oktatási) elérhetőségének, lehetőleg helyben történő biztosítása** a településszerkezeti adottságokat és a szükségleteket figyelembe véve, szem előtt tartva a **kistelepülések működőképességének és lakosság megtartó erejének növelését;**

c. a térségi központokban a környező **települések lakói által igénybe vett szolgáltatások szükséglet szerinti bővítése és minőségének fejlesztése;**

d. a térségi központok **elérhetőségének javítása;**

e. **érdekérvényesítésre képes helyi-térségi közösségek megteremtése, a társadalmi tőke növelése és az egészséges életmód terjesztése.**

4. Országos jelentőségű, integrált fejlesztési térségek és tématerületek

- c. *A Duna-mente (Duna menti kistérségek, beleértve a Duna-Tisza-közi Homokhátság teljes területét is) fenntartható fejlesztése:*
- *a magyarországi Duna szakasz rehabilitációja, összhangban az európai követelményeknek megfelelő hajózóút biztosításával, a közlekedés környezetkímélő rendszerének kialakításával;*
  - *a Duna és környezete által kínált erőforrásoknak a fenntarthatóság elveire épülő hasznosításának kialakítása, a mezőgazdaság, a halászat, az erdő-és vadgazdálkodás, az ökoturisztikai- és infrastruktúrafejlesztés összehangolásával;*
  - *az árvízvédelem és vízkészlet-gazdálkodási rendszerek javítása összhangban az ökológiai célokkal;*
  - *a Duna-mente természeti és kulturális értékeinek, területeinek, tájainak, biodiverzitásának megőrzése, a tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indítása.*
- d. *A termálvíz kincs integrált térségi hasznosítása a területfejlesztési politika országosan kiemelt célja.*
- *a hazai termáلكincs - geotermikus vagyon -, mint megújuló erőforrás integrált, térségileg összehangolt és innovatív fejlesztése (energetikai hasznosítás, gyógyászati ipar, turizmus, mezőgazdaság, stb.);*
  - *az ország jelenlegi és potenciális termál- és gyógyüdülő helyeinek minőségi stratégiák és a kínálat differenciálása mentén történő, integrált, térségileg és országosan összehangolt turisztikai fejlesztése;*
  - *a hazai termálvagyon komplex hasznosítását szolgáló ipari, szolgáltatási és kutatási vertikumok, valamint hálózatok létrejöttének ösztönzése.*
- e. *A megújuló energiaforrások részarányának növelése a gazdasági és környezetvédelmi szempontok érvényesítésével a fenntartható fejlődés stratégiájának megfelelően:*
- *az energetikailag felhasználható mezőgazdasági termékek előállításának és a mezőgazdasági hulladékok hasznosítása mind közvetlen, mind közvetett módon (például: bioetanol, biodízel);*
  - *az egyéb megújuló, alternatív energiaforrások alkalmazásának elősegítése a helyi, kistérségi ellátás érdekében.*

5. Határ-menti területek fejlesztése és határon átnyúló térségi együttműködésük erősítése

Cél, hogy a határ-menti területek adottságai e periférikus térségek megújulásának erőforrásaivá váljanak, kiaknázva a határok változó szerepét:

- a. *határon átnyúló vonzáskörzeti kapcsolatok újjáélesztése, illetve kialakítása;*

- b. közös befektetés-ösztönzés, gazdaságfejlesztés, összehangolt turisztikai termékrendszer kialakítása;*
- c. határon átnyúló táj-, természet- és környezetvédelmi, ökológiai gazdálkodási rendszerek fejlesztése és a katasztrófavédelmi tevékenységek összehangolása;*
- d. a közszolgáltatások szervezésének, (hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, egészségügy stb.) határokon átnyúló megoldásainak ösztönzése;*
- e. a munkaerő-piaci és a képzési rendszerek összehangolása;*
- f. az elérhetőség javítása határon átnyúló úthálózat-fejlesztéssel; a tömegközlekedés kialakításával, szükség szerint új határátkelőhelyek létesítésével;*
- g. közös területi tervezés, közös regionális programok készítése és a rendezési tervek összehangolása;*
- h. a határon túli magyarok szervezeteivel, intézményeivel való együttműködés erősítése, a közös nyelv, illetve kultúra kínálta előnyök hasznosítása;*
- i. társadalmi-kulturális kapcsolatok megerősítése.”*

Az OTK „A területfejlesztési politika átfogó céljai 2020-ig” című fejezete írja elő a harmonikus területi szerkezet és rendszer eléréséhez szükséges öt átfogó célkitűzés érvényesítésének módozatait, amely átgondolása települési szinten szükséges Ács városa esetén:

„1. Térségi versenyképesség

Hatékony, a növekedés területi terjedését ösztönző térszerkezet kialakítása országos, regionális és egyéb térségi szinteken. A térségi versenyképesség két pillére:

- a. a jelentős gazdasági versenyképességi potenciállal rendelkező, tágabb térségünket dinamizálni képes centrumtérségek (fejlesztési pólusok, póluscsoportok) megerősítése, a nemzetközi elérhetőség javítása és a nemzetközi jelentőségű turisztikai térségek megerősítése;*
- b. valamennyi térség fejlesztésekor adottságaikra és stratégiákra építve életképes funkciók megerősítése.*

2. Területi felzárkózás

A kohézió jegyében a társadalmi esélyegyenlőséget sértő, jelentős mértékű és a gazdaság hatékony működését korlátozó legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklése:

- a. fejlettségükben tartósan leszakadó térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása, a külső és belső perifériák dinamizálása;*
- b. az alapvető életesélyek feltételeinek biztosítása az ország valamennyi településén;*

c. a túlzottan egyközpontú térszerkezet oldása.

3. Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem

Régióinknak, térségeinknek olyan fenntartható rendszerekké kell válniuk, amelyek értékeiket, örökségüket, erőforrásaikat és belső összetartozásukat nem csak megőrzik, hanem azokat tovább erősítik, a társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti, kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszerekben az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével biztosítják.

4. Területi integrálódás Európába

Az ország európai térbe való integrációjának elmélyítése érdekében szükséges a transznacionális közlekedési hálózatok, a határokon átnyúló gazdasági kapcsolatok, intézményi együttműködések bővítése, Budapest nemzetközi szerepkörének erősítése, valamint gazdasági-innovációs kapuszerep kialakítása Délkelet-Európa felé. A Kárpát-medencébe irányuló kapcsolatok élénkítése érdekében bővíteni kell a határmenti együttműködések, különös tekintettel a magyarság gazdasági-kulturális integrációjára.

5. Decentralizáció és regionalizmus

A fejlesztéspolitikai és végrehajtási döntések, valamint a fejlesztési források jelentős részét decentralizálni kell. Ennek érdekében fontos a régiók fejlesztéspolitikai szerepének és az ehhez szükséges kompetenciáiknak megerősítése, a regionális identitás erősítésének, a gazdasági és intézményi hálózatok létrejöttének ösztönzése, valamint hosszú távon a regionális demokrácia feltételeinek megteremtése. Ugyanakkor szükséges a kistérségi szint térszervezési és fejlesztési szerepének megerősítése is.”

A fent taglalt fejlesztési irányok a következő Európai Unió pályázati források lehívására adaptálhatóak a **Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011-2013-as akcióterve** alapján:

1. Prioritás: A foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés segítése és ösztönzése, különösen az alábbiak:

1.1.1. Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése;

1.1.2. A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Konvergencia régiók);

2. Prioritás: Az alkalmazkodó képesség javítása, különösen az alábbiak:

2.1.2. Idegen nyelvi és informatikai kompetenciák fejlesztése;

2.1.3. Munkahelyi képzések támogatása (mikrovállalkozások, kisvállalkozások, középvállalkozások számára);

2.4.5. A munka és a család összehangolását segítő intézkedések a) innovatív, kísérleti kezdeményezések támogatása b) vállalati (intézményi) kezdeményezések támogatása;

3. Prioritás: Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása mindenkinek, különösen az alábbiak:

3.1.2. Új tartalomfejlesztések a közoktatásban ;

3.1.4 Innovatív iskolák fejlesztése;

3.1.11 Óvodafejlesztés;

3.4.3. Iskolai tehetséggondozás;

4. Prioritás: A felsőoktatás tartalmi és szervezeti fejlesztése, a tudás alapú gazdaság kiépítés érdekében

Mivel a településen nem működik felsőoktatási intézmény, így jelenleg nem releváns e pont kifejtése.

5. Prioritás: Társadalmi befogadás, részvétel erősítése, különösen az alábbiak

5.3.1. Alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt segítő programjai;

5.3.8. A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások;

6. Prioritás: Egészségmegőrzés és egészségügyi humánerőforrás fejlesztés, különösen:

6.1.2. Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok.

A TÁMOP kiírások fő előnye a viszonylag rugalmas keretek között véghez vihető projektötletek, illetve a támogatási intenzitás 100%-os volta. A 2011-2013 közötti időszakra vonatkozó fent sorolt prioritásokon belül igény esetén hasonló pályázati kiírásokon való indulás hatékony segítséget nyújt a hátrányok leküzdéséhez, valamint a városi funkciók megerősítéséhez.

A **Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program** 2011-2013-as akcióterve alapján a városvezetés figyelmébe ajánlható fejlesztési ágak az alábbiak:

1. Prioritás: Az oktatási infrastruktúra fejlesztése

2. Prioritás: Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése

3. Prioritás: A munkaerő-piaci részvételt és a társadalmi befogadást támogató infrastruktúra fejlesztése (Különösen: Bentlakásos intézmények fejlesztésére irányuló kiírások.)

A **Közép-dunántúli Operatív Program** 2011-2013 akcióterve alapján elérhető és megfontolandó prioritások közé az alábbiak tartoznak:

1. Prioritás: Gazdaságfejlesztés

Kiváló lehetősége nyújt az ipari területek fejlesztésére, az ipari területeken működő vállalkozások fejlesztéséhez, valamint innovációk bevezetéséhez.

2. Prioritás: Turizmusfejlesztés

A régió turisztikai kínálati programjának komplex, integrált fejlesztését teszi lehetővé, szabadidős szolgáltatások fejlesztése mellett.

3. Prioritás: Fenntartható településfejlesztés

A települések hálózatszerű fejlesztése, gazdasági, valamint szociális szempontok számba vétele mellett funkcionális megerősítésük, egészségesebb, élhetőbb lakókörnyezet megteremtése, a városok belső problémáinak kezelése mellett.

4. Prioritás: Közlekedés- és környezetfejlesztés

Az eltérő infrastrukturális elemek együttes kezelésével növelhető a régió társadalmi-gazdasági kohéziója, mind a környezeti fenntarthatóság, mind a megközelíthetőség javításával.

A **Közlekedés Operatív Program** 2011-2013-as akcióteve alapján ajánlatos fejlesztési irányvonalak az alábbiak:

1. Prioritás: Az országos és a régióközpontok nemzetközi közúti elérhetőségének javítása

A biztonságos elérhetőség javítása által a globális és regionális versenyképesség növekszik.

2. Prioritás: Az ország és a régióközpontok nemzetközi vasúti és vízi úti elérhetőségének javítása

A Duna közelségének előnyei között egyértelműen a vízi közlekedési kapcsolatok fejlesztése említhető meg. Szükséges felmérni, hogy önállóan vagy a közeli Komárommal való összefogás eredményeként létrejöhet-e életképes projektötlet, ami által a kereskedelmi vérkeringésbe ezúton is bekapcsolódhat Ács városa.

3. Prioritás: Térségi elérhetőség javítása:

A régi fő útjainak kapacitása és műszaki állapota felmérést követően megítélhető, hogy mely szakaszokon lehet és érdemes útszakaszokat felújítani.

4. Prioritás: Közlekedési módok összekapcsolása, gazdasági központok intermodalitásának és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése

Miután valódi és működőképes ipari park jelenleg még nem üzemel (bár történtek kezdeményezések ezek fejlesztésére, a 2008. év végén kezdődött gazdasági válság megtörte ezt az ívet), a későbbiekben megfontolandó ezen prioritás alá tartozó lehetőségek felmérését.

5. Prioritás: Városi és elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése

Mivel valódi agglomerációról nem beszélhetünk Ács esetén, így a helyi közösségi közlekedés fejlesztése jelenhet megoldást a levegő- és zajszennyezés csökkentésére, a zsúfoltság megszüntetésére.

A **Végrehajtási Operatív Program** esetünkben nem releváns.

A **Környezet és Energia Operatív Programon** elérhető kiírásokon való induláson komoly indokoltsága van az önkormányzatnak, mivel számos épülete, közintézménye jelentősen leromlott állapotú, energetikai szempontból igen kedvezőtlen tulajdonságokkal bírnak. Hosszútávon megtérülő beruházások véghezvitelén keresztül jelentősen csökkenni fognak az önkormányzati tulajdonban fenntartásban lévő ingatlanok fenntartási költségei, illetve hozzájárulnak a környezetvédelmi szempontok érvényesítéséhez.

A **Gazdaságfejlesztési Operatív Program** keretében elérhető források lehívásában elsősorban Ács gazdasági szereplői érdekeltek, közvetett módon az önkormányzat is. Az eddigiek során is nyitottan kezelte a kívülről jövő fejlesztési elképzeléseket az önkormányzat és ezentúl is törekedni fog a gazdaság élénkítésén, a munkahelyteremtés és a meglévő feltételek javításán.

5.9. A stratégia megvalósíthatósága

5.9.1. Társadalmi egyeztetés és a nyilvánosság bevonásának módjai az IVS elkészítésének folyamatába

Ács Város az európai irányvonalak mentén kialakított városfejlesztési elveket követve, olyan városfejlesztésre és -tervezésre törekszik, mely a várost nem kizárólagosan fizikai környezet javítását célozza, hanem integrált, komplex fejlesztési rendszerekben gondolkodik, előtérbe helyezve a legfőbb területeket: műszaki, gazdasági, környezeti és társadalmi területeken jelentkező problémák egymásra épülő fejlesztése az elsődleges szempont.

A településfejlesztési elképzelések életre hívását kívánja szolgálni a városi társadalom differenciált igényeit, alapot kíván nyújtani a fenntartható és valódi értékeket hordozó városi életnek, a leszakadó területek felzárkóztatásán fáradozik.

A tervezési fázis gyakorlati feladatainak megkezdésekor kidolgozásakor elengedhetetlen szempont a partnerség kialakítása. Az önkormányzat már a munka kezdetén lakossági igényfelmérés keretében feltérképezte a különböző fejlesztési területeket, figyelmet szentel ugyanakkor a gazdasági élet szereplőinek.

5.9.2. A város rehabilitációs célok elérését szolgáló nem fejlesztési jellegű tevékenységek

A nem fejlesztési jellegű tevékenységeket az infrastrukturális, beruházás jellegű fejlesztéseket kiegészítő olyan elemekként értelmezzük, amelyek önmagukban nem nevezhetők egyértelműen fejlesztő típusú tevékenységekként, a stratégia lebonyolítását azonban nagymértékben segítik, nélkülük annak lebonyolítása nem működhetne megfelelően.

5.9.2.1. Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

Ács város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának sikeres megvalósításához alapvető feltétel az önkormányzat következetes és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átláthatóm támogatható adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása. A megvalósítás érdekében szükség van a fejlesztésben érdekelt önkormányzati osztályok, a városi szervezetek, valamint a befektetők között a városfejlesztési feladatok és felelősségi körök pontos meghatározására, valamint az együttműködés és a kommunikáció hatékony formáinak kialakítására. Fontos, hogy az önkormányzat rendeletalkotó tevékenységével elősegítse a városfejlesztéshez szükséges szakmai és szervezeti háttérfeltételek erősödését, csökkentve ezzel a városfejlesztési akciók és a befektetések kockázatát.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia sikeres végrehajtása érdekében az alábbi, nem fejlesztési jellegű, rendszerbe épített tevékenységek alkalmazása a legfontosabb:

- Helyi, kistérségi és térségi együttműködések erősítése, az érdekérvényesítő képesség növelése: Elsődleges feladat a Komáromi kistérség településeivel való együttműködés és a közös érdekek felismerését segítő kommunikáció kialakítása.
- Stratégia-, projekt- és pályázatmenedzsment: Az IVS menedzsmentjéhez kapcsolódó, annak célkitűzéseit szem előtt tartó menedzsment szervezeti rendszer kiépítése. Ennek révén az egyes projektek (illetve pályázati kezdeményezések) tervezése és lebonyolítása nem önálló, eseti fejlesztésekként, hanem a város középtávú elképzeléseit figyelembe vevő, megfelelően koordinált, stratégiai szemlélet alapján történhet.
- Helyi kötődés és lokálpatriotizmus erősítése: A népesség csökkenési tendenciát látva olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a felnövekvő generációk számára vonzó lehetőségeket és életkörülményeket teremtenek, biztosítva ezzel a lakosság elvándorlásának csökkentését.

A városfejlesztési célok teljesülése érdekében az önkormányzatnak vizsgálnia kell a kölcsönös előnyökön alapuló partnerségi és együttműködési formák lehetőségét.

5.9.2.2. A településrendezési szerződés, tervalku, mint fejlesztési eszköz

Az 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény értelmében a települési önkormányzat a településrendezési eszközökben rögzített célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett ingatlan tulajdonosával, illetve az ingatlanon beruházni szándékozóval.

A fejlesztési projektek komplexitásának függvényében az önkormányzatoknak a településrendezési szerződés keretében lehetősége nyílik tervalkut kötni az egyes beruházókkal és fejlesztőkkel. A tervalku olyan, a szabályozási tervben tett engedményeket jelent, amelyekért cserébe a magánfejlesztő önkormányzati fejlesztési feladatokat vállal át. Ez a megállapodás a magántőke közösségi célokhoz való hozzájárulását ösztönzi.

Jogszályi előírás alapján az önkormányzat tehát engedményeket tehet szabályozási előírásokból, vagy más, kizárólag nem anyagi jellegű támogatást nyújthat a magánfejlesztőknek, ha azok részben vagy egészben átvállalják a fejlesztés előfeltételeinek megteremtéséhez, illetve az esetleges következményeinek kezelésével kapcsolatos önkormányzati terveket.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kialakítása során elsődleges szempont volt, hogy a meglévő koncepciók céljaira épülő, és egyben az új tervezési és támogatási kereteknek megfelelő stratégia készüljön. Mindezek értelmében a városrészek funkcióinak és beépítettségi jellemzőinek beazonosítása, valamint az akcióterületek kijelölése a településrendezési terv elemzései és megállapításai figyelembe vételével történt.

5.9.2.3. Befektetés ösztönzés

A városrehabilitációs célok elérésének fontos alapja a helyi gazdaság megerősítése, a befektetések ösztönzése, a helyi vállalkozások fejlesztéseinek támogatása. A városfejlesztési elképzelések és városrehabilitációs programok megvalósításának ösztönzéséhez és a beruházók megnyeréséhez a városnak megfelelő befektetés ösztönző politikára és városmarketingre van szüksége. Ennek célja, hogy a helyi gazdaság fejlesztése, a városban lakók életminőségének javítása és a foglalkoztatás elősegítése érdekében a befektetők városba történő vonzása, megtelepedésük elősegítése, szektorális vagy térségi orientálása, valamint információkkal, s a működéshez szükséges gazdasági szolgáltatásokkal történő ellátása. Ennek érdekében az önkormányzat befektetés-támogató szolgáltatások létrehozásával közvetlen és közvetett előnyöket biztosít a vállalkozások számára, hogy hozzájáruljon üzleti tevékenységük elindítási vagy működtetési költségeinek csökkentéséhez.

A közvetlen anyagi ösztönzésen kívül jelentős szerepe van a komplex befektetés ösztönző szolgáltatásoknak, melyek közül a jövőben elengedhetetlen az alábbiak kialakítása:

- „Egyablakos ügyintézés”, amelynek segítségével a vállalkozók egy helyen biztosított a tevékenységükhöz szükséges információ, valamint segítség a hivatali ügyek intézésében;

- Széleskörű tájékoztatás, illetve befektetői fórumokon, szakvásárokon történő részvétel, melynek keretében a város bemutatja beruházási-, fejlesztési lehetőségeit, a fejlesztendő területeit, a vonatkozó jogszabályokat és környezeti adottságokat. Ezeket az információkat célszerű egy több nyelven kiadott, online formátumban is elérhető „Befektetési Kézikönyvben” összefoglalni és folyamatosan aktualizálni;
- Városi térinformatikai rendszer kiépítése, amely lehetővé tenné, hogy a beruházók interneten keresztül tájékozódjanak a városrendezési- és szabályozási tervéről, a fejlesztési területek adottságairól, illetve a beépíthető telkekről;
- Városmarketing stratégia kialakítása, melynek célja a várossal kialakult kép javítása, vonzó települési és kulturális arculat kialakítása, valamint egy ígéretes lehetőségeket biztosító vállalozási környezet bemutatása a város tőkevonzó képességének növelése érdekében.

5.9.2.4. Városmarketing

Ács városa jelenleg nem rendelkezik városmarketing stratégiával, az önkormányzat számára a közel jövőben célszerű kialakítania. Az összeállítás során a városfejlesztésnek célul kell kitűznie, hogy egy marketing szemléletű településfejlesztési stratégián, valamint az erre alapozott tevékenység sorozaton keresztül hozzájáruljon a lakosság, a vállalkozások és az egész település gyarapodásának, fejlődésének és eredményességének támogatásához. Mindezt oly módon kell tennie, hogy a lehető legnagyobb mértékben alkalmazkodjon a kiválasztott célcsoport igényeihez és ezzel egy időben elősegítse a gazdasági és társadalmi folyamatok legoptimálisabb feltételeinek kialakulását. A marketingstratégia megvalósításával biztosítható, a létesítmények kihasználtságának növekedése, a fejlesztési eredmények ismertebbé válása, valamint, hogy a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A városmarketing céljai eléréséhez a marketing eszköztárának elemeit használja a települések sajátosságaira alkalmazva. A kitűzött célok elérését a marketingeszközök (termékpolitika, árpolitika, disztribúció (elosztási csatornák), promóció (kommunikáció)) integrált és koordinált alkalmazása biztosítja.

Települések esetében ez a következőket tartalmazza:

- Termék - termékpolitika, ami a városmarketing esetén a természeti és épített környezet, az intézményhálózat, a közösségi szolgáltatások és a város által a célcsoportoknak nyújtott szolgáltatások kialakítását, racionalizálását és fejlesztését jelenti;
- Ár - árpolitika, ami egyik oldalról a város, mint termék „előállításának” költségeit tartalmazza, másik oldalról ennek a „terméknek” az eladásából származó bevételeket jelenti. Megfelelő

árpolitika kialakításával ezen bevételek és költségek összehangolását és minél nagyobb „profit” (a város gazdagodás, fejlődése) elérését kell megoldani;

- Disztribúciós (elosztási) csatornák, amik a települések esetében leginkább kapcsolati rendszerként értelmezhetők. A településfejlesztés szereplőinek belső, településen belüli és külső, más települések szereplőivel kialakított kapcsolatokat, ismertséget jelent;
- Marketing kommunikáció, aminek feladata a város arculatának kialakítása, illetve a település által nyújtott előnyök és szolgáltatások népszerűsítése.

A településmarketing megvalósításakor figyelembe kell venni a külső és belső tényezőket.

Tekintve, hogy napjainkban minden település verseng az új, innovatív, a város fejlődését elősegítő gazdasági szervezetek letelepítéséért, a külső tényezők közül kiemelten kell foglalkozni a versenyképesség fokozásával. A versenyben a korábbi faktorok (munkaerő költségei, telekárak, közműdíjak, helyi adók, stb.) mellett egyéb jellemzők (környezet minősége, kulturális kínálat, szabadidő és pihenési lehetőségek, lakásállomány, helyi közlekedés színvonala, közbiztonság, intézményhálózat színvonala, stb.) is jelentős szerepet játszanak. A belső tényezők szempontjából a helyi erőforrások aktivizálása, a vélemények folyamatos, állandó, interaktív cseréjére van szükség.

A városmarketing lehetőséget biztosít az érintett célcsoportok (helyi lakosok, helyi vállalkozók-vállalkozások, befektetők, turisták) beazonosítására. Az egyes célcsoportok igényeinek megismerése alapján olyan kínálat dolgozható ki, amely a célcsoportok szükségleteihez leginkább alkalmazkodik.

Ácson sok szervezet, vállalkozás és maga az önkormányzat is foglalkozik saját marketingtevékenységgel, ezek az eszközök azonban nincsenek összehangolva, ezért szükséges lehet egy széleskörű városmarketing terv elkészítése, amelynek kidolgozásába minden érintett szereplő bevonása szükséges.

A belső és külső környezet vizsgálatát követően kerülhet sor az elérendő célok, az egyes célcsoportok, valamint a konkrét tennivalók meghatározására.

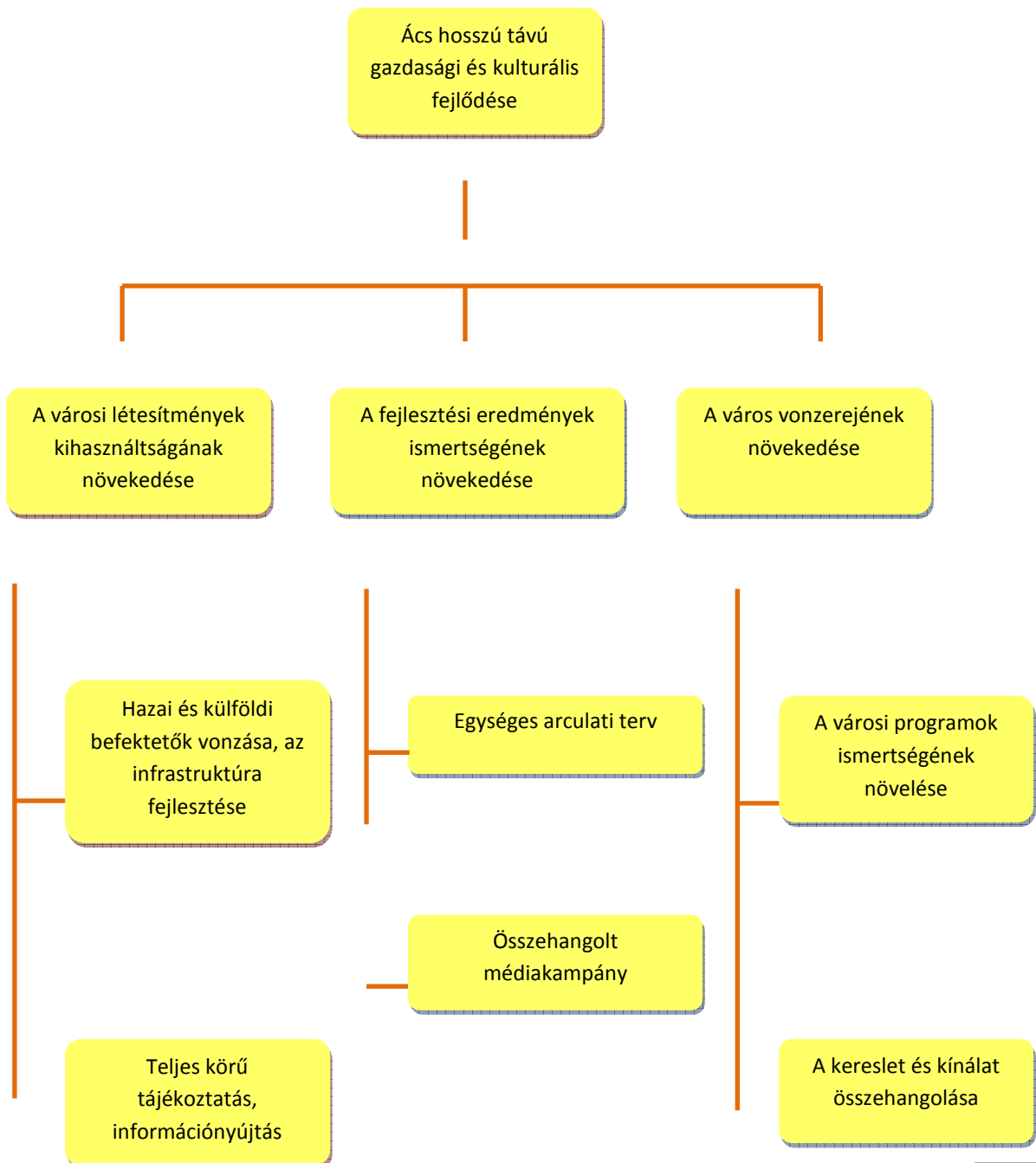
A marketinggel kapcsolatosan a következő teendők megvalósítása szükséges:

- A város menedzsment funkcióinak fejlesztése: a fejlődés érdekében a város különböző szervezeteinél zajló marketing tevékenységet össze kell hangolni;
- A város megítélésének és arculatának javítása: fontos, hogy a városról pozitív kép alakuljon ki a célcsoportok körében. Ehhez hozzá tartozik a sajátos arculatot biztosító városkép, a látványosságok, rendezvények és kulturális események, amik növelik a város széleskörű ismertségét. Az egységes arculathoz tartozik a város címere, zászlaja egyéb a várossal kapcsolatos logó, szlogen, valamint egységes színvilág, amelyek egységesen Ácsot reprezentálják;

- A külső és belső kommunikáció fejlesztése: a város minden külső és helyi résztvevője között van valamiféle kommunikáció, amely egy nagyon sokrétű, több dimenziójú kommunikáció. A fejlesztések hatékonysága érdekében ezt a kommunikációt szükséges folyamatosan javítani, kapcsolati rendszerré formálni.

A városmarketing stratégia jövőbeli céljait a következő célfa mutatja be:

Új munkahelyek
teremtése, az
éleletszínvonal javítása

A programkínálat
folyamatos fejlesztése

5.9.2.5. A Városfejlesztési és Közszolgáltatási Kft. bemutatása

Ács város önkormányzatának képviselő-testülete a 136/2011 (IV.28. sz.) határozatának keretében rendelkezett az Ács Városfejlesztési és Közszolgáltatási Kft. létrehozásáról. A Kft. kizárólagos önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság. Fő tevékenységi körei közé tartozik a saját és bérelt tulajdonú ingatlanok feletti bérbeadási és üzemeltetési tevékenysége.

A Kft. meglehetősen összetett feladatkörre szerveződött meg. Legfőbb célkitűzése az, hogy egy működőképes és jól funkcionáló várost tartson fenn, amely megfelelő életteret biztosít az ácsi lakosok számára. Ahhoz, hogy ezt a feladatot 100 %-osan el tudja látni, gondoskodnia kell a közterek rendezett állapotban tartásáról, valamint az önkormányzati épületek, ingatlanok és bérlakások karbantartásáról. Feladatát részben saját munkaerővel, részben a kormányzat által biztosított közmunkaprogram keretében foglalkoztatott ácsi lakosokkal látja el. Legfőbb célkitűzése az, hogy egy élhető, szerethető városnak teremtsen meg a mindennapjait. Elkötelezte az itt élő emberek felé.

5.9.2.6. A stratégia megvalósulásának nyomon követése

Az önkormányzat az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazottak megvalósítását folyamatosan figyelemmel kíséri, monitoringozza. A végrehajtási folyamat során kiértékeléseket készít, amely kiterjed a városi funkciók megerősödésének, valamint a fejlesztési lehetőségek kihasználásának mértékére. Fontos vizsgálati szempont a megvalósuló fejlesztések koherenciája, struktúrája, azok összekapcsolódása.

A regionális egyenlőtlenségek, valamint a településen belüli, városrészek közötti egyenlőtlenségek csökkenésének mértékét felmérések készítésével szükséges monitoringozni. Ezen felmérések statisztikai adatok elemzéséből, valamint a lakosság véleményének kérdőíves reprezentatív kikéréséből állnak. További fontos elemzési szempont annak számbavétele, hogy a megvalósult, illetve tervezett fejlesztések milyen

mértékben harmonizálnak az országos és regionális stratégiai dokumentumokkal, célkitűzésekkel. A kapcsolódási pontokat már a tervezéskor szükséges meghatározni, felmérni.

A **forráskeresés alapvetően fontos a kitűzött célok elérése szempontjából**. A pályázati források hatékony bevonása érdekében a stratégiában megfogalmazottak szerint olyan pályázati lehetőségek felkutatása indokolt, amelyek harmonizálnak a fejlesztési elképzelésekkel, és releváns módon képesek hozzájárulni a város fejlesztési terveinek megvalósításához.

A **megvalósítandó projektek ütemezését** egymással összehangoltan szükséges tervezni, a tervezett ütemtervek megvalósulásának nyomon követése fontos feladat.

A **megvalósult fejlesztések eredményeként létrejött infrastruktúrák, szolgáltatások fenntartásának biztosítása, illetve annak rendszeres ellenőrzése, nyomon követése a projekt gazdák feladata**. Az önkormányzat külön figyelmet fordít arra, hogy az egyes projektzárásokat követően a projektben megfogalmazott célok teljesülnek-e, illetve a gyakorlatban milyen mértékben járulnak hozzá a város fejlődéséhez.

A pénzügyi fenntarthatóságot minden esetben biztosítani kell, az önkormányzati beruházások esetében szükséges ellenőrizni az egyes projektek önerejének biztosításához elkülönített pénzeszközök meglétét. A likviditási problémák megelőzése érdekében folyamatosan vizsgálni kell a kifizetési ütemezések megfelelőségét, szükséges esetben módosítást kell eszközölni.

Az egyes projektek **társadalmi fenntarthatóságának** nyomon követése is indokolt, mivel a város lakosságának igényei, annak összetételének változásából adódóan is változhatnak.

A **kockázatkezelésre** kiemelt figyelmet szükséges fordítani az egyes projektek megvalósulásának teljes időtartama alatt, mivel a projektek sikeressége az eredményes végrehajtáson túl a lehetséges kockázatok előzetes számbavételén, azok elkerülésén, valamint a már felmerült kockázatok megfelelő és hatékony kezelésén múlik.

A **hosszú távú fenntarthatóság érdekében folyamatos felülvizsgálatok és rendszeres értékelések**, szakmai konzultációk fogják az eredmények mérését kiegészíteni. Így a célokhoz rendelt tevékenységek módosítása, alakítása, fejlesztése hatékony módon valósulhat meg, biztosított a visszacsatolás és lehetőség van a bevont szervezeteknek, az érintetteknek is kifejezni véleményüket.

Az önkormányzat által fejlesztendő területek

A fejezet a város stratégiai céljainak elérése érdekében az elkövetkező 10 évben fejleszteni kívánt akcióterületekre tesz javaslatot. Olyan területek kerültek kijelölésre, ahol az egyes fejlesztési elképzelések összehangolásával, harmonizálásával az egész városra kiható eredmények várhatók.

Az akcióterületek kijelölésének szempontjai:

- A már korábban megkezdett fejlesztési programok folytatása;
- Rendelkezésre álló előkészített programok;
- Várható gazdaságélénkítő hatás, új vállalkozások megtelepedésének ösztönzése;
- Városszerkezeti szempontból értékes (zárvány) területek hasznosítása ;
- Társadalmi problémák súlyossága, területi koncentrációja;
- A településrendezési tervhez történő illeszkedés.

Akcióterület típusok	Tervezett ütemezés		
	2013-2015	2015-2017	2017-2022
Funkcióbővítő rehabilitáció	Belvárosi AT: Posta köz és környéke (I.ütem)	Belvárosi AT: Gyár utca és környéke (II.ütem)	-
Egyéb fejlesztési forrás igénybe vételével megvalósítandó			
Lakóterület-fejlesztési	-	-	Pénzsás telep
	-	-	Rektor telep

5.10. Szociális és funkcionális városrehabilitációt célzó támogatás igénybe vételével fejlesztendő akcióterületek lehatárolása

5.10.1. Posta köz és környéke

Az akcióterület lehatárolása: Arany János utca – Postaköz – Gyár utca – Fő utca – Szabadság utca

A fejlesztés típusa: Funkcióbővítő városrehabilitáció

Az akcióterület fejlesztésének céljai:

Gazdag kulturális és idegenforgalmi funkcióval bíró, egybefüggő, emberközpontú közterületi rendszer kialakításával a Posta-köz és környezetének keretein túlmutató, valódi belvárosi érzés és városképi arculat megformálása.

- Egységesebb belvárosi arculat kialakítása;
- A városközpontot terhelő gépkocsiforgalom fokozatos kiszorítása;
- Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása;
- A belváros új, vonzó, attraktív kulturális funkciókkal történő gazdagítása;
- Közösségformáló események számának növelése;
- A helyi identitást meghatározó építészeti értékek megóvása, felújítása;
- Közösségi célú beruházásokkal újabb értékteremtő magánfejlesztések indukálása.

Indoklás (megalapozás, előzmények, problémák):

Ács városa 2007-ben nyerte el a városi címet. Nagyközségi múltjából fakadóan alapvető öröksége a városias megjelenés hiánya. Hasonló adottságú városokhoz képest igen szűk területen belül összpontosultak a városi funkciók (intézmények, kereskedelmi egységek, szolgáltatások stb.). A városi funkciók kis területen történő sűrűsödésének egyenes velejárója a városközpontot terhelő egyre nagyobb gépjárműforgalom. A tervezett építési tevékenységek kialakításának hiánya okán, mind a túlzott funkcionális egyközpontúság, mind a jelentős gépjármű forgalom akadályát jelenti egy városképileg összetartozó, közterületrendszerében egybefüggő, valódi belváros kialakulásának.

Az akcióterület határainak meghúzása a városközpont funkcionális kiterjesztésének szándékával történt. A Posta köz és környékének felújítása, fejlesztése várhatóan képes lesz elindítani ezt a folyamatot.

Az emberközpontú, élhető belváros megteremtése szükségessé teszi a gépjárműforgalom fokozatos kiszorítását a városközpontból. Ez egy összetett folyamat, amely egyaránt tartalmaz forgalomszervezési beavatkozásokat, tömegközlekedési, kerékpáros fejlesztést és parkolási férőhely-bővítést.

A beavatkozás célja:

A megvalósítani szándékozott fejlesztés Ács meghatározó városszerkezeti tengelyének komplex közösségi, kulturális alapú revitalizációját tűzte ki célul. A pályázó önkormányzat olyan városszövetben történő minőségi átalakítást kíván megvalósítani a partnerekkel, amely mentén új tartalommal (események, látványok, új közösségi terek és funkciók) lehet feltölteni a települést. Ács a komplex köztér felújítások és a

városi térben új kulturális hangsúlyok kijelölése révén a közösségi helyszínek és épületek hálózatát, sétában átélhető együttesét kívánja megteremteni.

A Kistelepüléseken a településkép javítása c. kiírásra készített projekt hatására olyan komplex beruházás jön létre, amely hozzájárul az akcióterületen élők életminőségének javításához, illetve élénkíti az ott működő, jövőben létesítendő vállalkozások forgalmát. A tervezett beruházás eredményeképpen létrejövő környezetet, valamint a jelenlegi állapotot az alábbi felvételek szemléltetik:

Jelenlegi állapot fényképes bemutatása

Tervezett állapot látványterves bemutatása

Jelenlegi állapot fényképes bemutatása

Tervezett állapot látványterves bemutatása

5.10.2. Gyár utca és környéke

Az akcióterület lehatárolása: Gyár utca (81329 sz. vasútállomási út) Fő utcától a Polgármesteri Hivatalig terjedő szakasza

A fejlesztés típusa: Funkcióbővítő városrehabilitáció

Az akcióterület fejlesztésének céljai:

Az akcióterületen áthaladó út a város földrajzi és funkcionális (kereskedelem, szolgáltatás, közigazgatás) értelemben vett központját köti össze az attól északnyugatra elhelyezkedő vasútállomással. A fejlesztendő terület közvetlen kapcsolatot teremt a belvárosban található létesítményekkel. A fejlesztés célja a kapcsolat fenntartása, fejlesztése az alábbi célok elérése érdekében:

- Városközponttól történő elszigetelt fejlődés tompítása, megállítása;
- Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása;
- Közösségformáló események számának növelése;
- A helyi identitást meghatározó építészeti értékek megóvása, felújítása.

Tervezett beavatkozások, projektek:

Közterületek felújítása, közösségi terek kialakítása

- Zöldterületek és játszóterületek kialakítása a helyi lakosság bevonásával;
- Útfelújítás, padka és árokrendezés a helyi lakosság bevonásával.

Foglalkoztatás

- Foglalkoztatási program kidolgozása a helyi vállalkozók bevonásával;
- Közmunka program.

A 2012. év folyamán benyújtandó Kistelepüléseken a településkép javítása c. pályázat hatására olyan fejlesztés jön létre, amely hozzájárul az akcióterületen élők életminőségének javításához, növeli a település népességmegtartó erejét, valamint élénkíti a jelenleg is működő, jövőben létesítendő vállalkozások forgalmát.

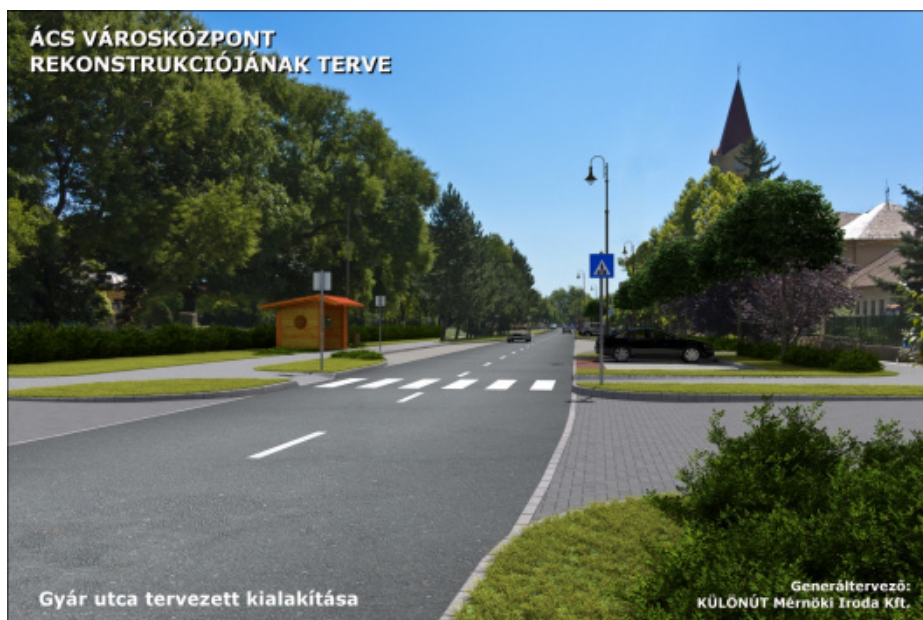
A tervezett beruházás eredményeképpen létrejövő környezetet, valamint a jelenlegi állapotot az alábbi felvételek szemléltetik:

Jelenlegi állapot fényképes bemutatása

Tervezett állapot látványterves bemutatása

Jelenlegi állapot fényképes bemutatása

Tervezett állapot látványterves bemutatása

5.11. Egyéb forrás igénybevételével fejlesztendő akcióterületek

5.11.1. Rektor-telep

Az akcióterület lehatárolása: Béke- Diófa- Dózsa György- Magyar- Petőfi Sándor- Széchenyi István- Újbarázda- Újvilág- Vörösmarty- Zöldfa- Zöldmezősor

A fejlesztés típusa: Lakóterület-fejlesztés

Az akcióterület fejlesztésének céljai:

A lakóterületek minőségi javítása, infrastrukturális feltételek javításával pl. gyalogos járdák felújítása, kiépítése. További cél a lakónépeség megtartása, elsősorban családbarát fejlesztések kialakításával pl. játszóterek felújítása, létesítése.

Indoklás (megalapozás, előzmények, problémák):

Az akcióterület – kedvezőtlen-városszerkezeti helyzete okán – számos olyan problémával küzd, amely akadályozza a város beépített területéhez történő szerves integrálódását.

A közlekedési feltáratlanság, az ellentmondásos területhasználat, a fejlesztési elképzelések bizonytalansága miatt a terület pusztán piaci alapon, átfogó megújulásra képtelen. Ehhez tervszerű önkormányzati beavatkozásra van szükség. A terület közlekedési infrastruktúrájának javítása jelentheti az első lépést a lakóövezeti fejlesztések megindulásának.

A közlekedési feltételek javítása során külön figyelmet kell fordítani a kerékpáros forgalom szereplőinek kiszolgálására. A rendelkezésre álló területet kihasználva törekedni kell a település központjába nap, mint nap kerékpáron járok igényeinek kielégítésére. Ezzel elkerülhető a jelenlegi kertvárosias jellegű kép rombolása, tompítható a környezetterhelés.

Átgondolt szabályozási terv alapján olyan sokszínű, változatos lakóterületté formálható az akcióterület, ahol a belső adottságoknak megfelelően számos beépítési forma kialakítására nyílik lehetőség (családi háztól társasházakig).

Tervezett beavatkozások, projektek:

- Előzetes igényfelmérés készítése;
- Tanulmányok, tervek előkészítése;
- Lakóterületi fejlesztések előkészítése.

5.11.2. Pénzásás telep

Az akcióterület lehatárolása: Bem - Bercsényi- Deák- Dobó- Dugonics- Gárdonyi- Győri- Honvéd- Hunyadi- Ifjúság- Kinizsi Pál- Lehel- Liszt Ferenc- Móricz Zsigmond- Rákóczi Ferenc- Toldi Miklós- Virág utcák

A fejlesztés típusa: Lakóterület-fejlesztés

Az akcióterület fejlesztésének céljai:

A lakóterületek minőségi javítása, infrastrukturális feltételek javításával pl. gyalogos járdák felújítása, kiépítése. További cél a lakónépesség megtartása, elsősorban családbarát fejlesztések kialakításával pl. játszóterek felújítása, létesítése.

Indoklás (megalapozás, előzmények, problémák):

Az akcióterület – kedvezőtlen-városszerkezeti helyzete okán – számos olyan problémával küzd, amely akadályozza a város beépített területéhez történő szerves integrálódását.

A közlekedési feltáratlanság, az ellentmondásos területhasználat, a fejlesztési elképzelések bizonytalansága miatt a terület pusztán piaci alapon, átfogó megújulásra képtelen. Ehhez tervszerű önkormányzati beavatkozásra van szükség. A terület közlekedési infrastruktúrájának javítása jelentheti az első lépést a lakóövezeti fejlesztések megindulásának.

Átgondolt szabályozási terv alapján olyan sokszínű, változatos lakóterületté formálható az akcióterület, ahol a belső adottságoknak megfelelően számos beépítési forma kialakítására nyílik lehetőség (családi háztól társasházakig).

Lényeges szempont az akcióterület városképi megjelenése. Győr felől érkezők itt találkoznak először a várossal, itt kapják az első benyomásukat Ácsról.

Tervezett beavatkozások, projektek:

- Tanulmányok, tervek előkészítése;
- Lakóterületi fejlesztések előkészítése.

6. Antiszegregációs terv

6.1. Helyzetelemzés a periférián élők területi koncentrációjáról

6.1.1. A szegregációs folyamatok globális és országos társadalmi háttere, megjelenési formái

Az uniós alapelvek szerinti hátrányos célcsoportok az ácsi lakosok körében az alábbi csoportokra bonthatók:

- A roma népesség, amely lakosoknál sokszor halmozottan hátrányos helyzet nehezíti meg a munkavállalást, beilleszkedést és a társadalmi szerepvállalást.

- Fogyatékosággal és mélyszegénységben élők, akik a település szempontjából is fontos célcsoportot alkotnak:

- a hátrányos helyzetű (HH) 2009-ben átlagban 280 fő;
- halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) 2009-ben 80 fő gyermekek-tanulók;
- sajátos nevelési igényű gyermekek-tanulók (SNI) 2009-ben 61 fő;
- az alacsony státuszú lakosság (legfeljebb 8 általánossal rendelkező, rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkező);

- Az ápolásra szoruló idősek,

- Pályakezdő fiatalok.

A hátrányos helyzetű célcsoportokba tartozó személyeket az önkormányzat előnyben részesíti a közhasznú, közcélú foglalkoztatás, közmunkaprogramokban és ezekről az ellátásokról és lehetőségekről folyamatosan tájékoztatást nyújt feljűk.

6.1.2. A szegregációs folyamatok kialakulása Ácson

Ács gazdasági fejlődését és a **térségi foglalkoztatásban betöltött szerepét 1871-től** bezárásáig, 2002-ig a Patzenhofer Konrád alapította **Ácsi Cukorgyár** határozta meg. A cukorgyár volt a település legjelentősebb munkaadója. A gyár alapításakor napi 20 vagon répát dolgozott fel, de a folyamatos technikai fejlesztéseknek köszönhetően a termelés megtöbbszöröződött. **Főidényben 1.000-1.200 főt** foglalkoztatott, de szezonon kívül is **150-200 fő** volt az alkalmazottak száma.

A térségben az 1997-1998. előtti időszakot a munkahelyek megszűnése, létszámleépítések jellemezték, a munkanélküliség aránya viszonylag magas volt. 1998-tól jelentős javulás történt, nőtt a foglalkoztatás. A munkaerő piaci helyzet javulásához nagymértékben hozzájárult a szomszédos térségben (Komárom, Tatabánya, Győr) lezajlott ipartelepítés. A település lakosainak munkaerő-piaci helyzete kedvező, bár

néhány területen ellentmondások jelentkeznek. Az egyre érezhetőbbé váló munkaerőhiány egyrészt mennyiségi (nincs elég betanított munkás), másrészt minőségi (nincsenek megfelelő szakképesítéssel rendelkező munkavállalók) okokra vezethető vissza.

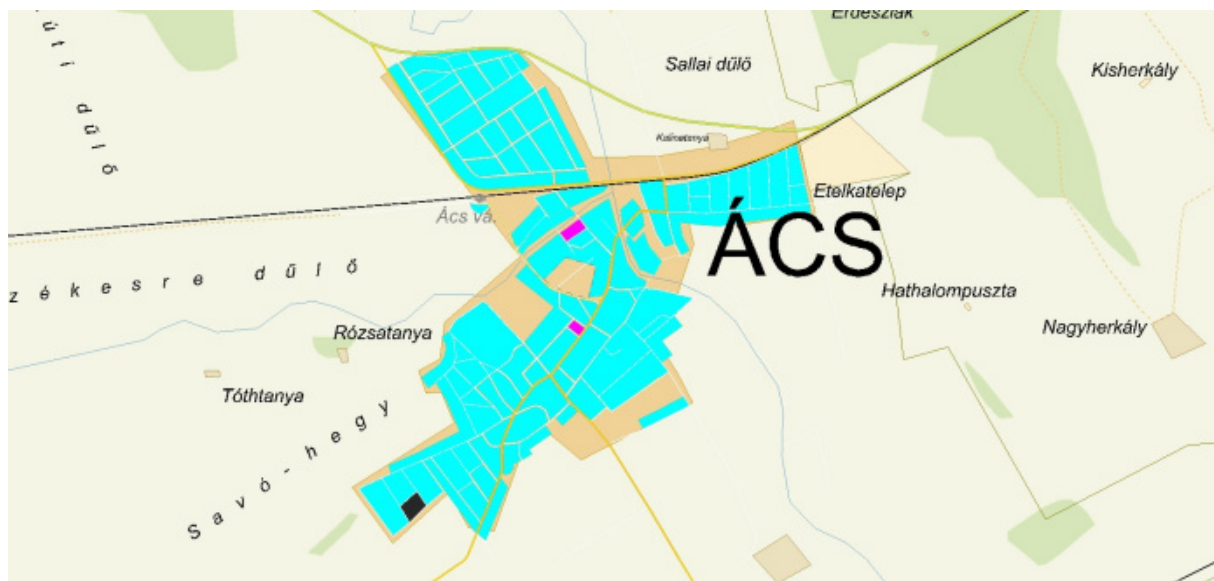
2006. február 1-jén került elhelyezésre az „Ács Cukor” Ipari Park alapköve. Ezzel egy olyan ipari komplexum létesült, amely újra munkalehetőséget adhat, jelentősen hozzájárulhat a település fejlődéséhez. Ettől a létesítménytől várja az önkormányzat, hogy Ács újból jobb helyzetbe kerüljön. Az Ipari Park létrejöttével az Ácson élők jogos igénye teljesült, hogy a bezárt cukorgyár helyén újra vállalatok működjenek, munkalehetőséget teremtve az itt élőknek. Az Ipari Park benépesülése megkezdődött, az önkormányzat aktívan közreműködik abban, hogy a jelenleg betelepülni szándékozók, cégek, vállalkozások minden segítséget megkapjanak.

Ahogy azt az IVS helyzetelemző részében leírtak is alátámasztják, az egészségügyi alapellátás teljes körűen biztosított a településen. Ács városára különleges szociális problémák (magas munkanélküliség, hajléktalanság, jelentős elszegényedés) nem jellemzőek, társadalmi feszültség nem érezhető a településen.

6.1.3. A lemaradó városrészek lehatárolása

Szegregátumnak azt a területet nevezzük, ahol az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége pedig nem haladja meg a 8 osztályt.

Ács városában a fenti definíció értelmében nem található szegregátum a KSH 2001-es censusának adatai alapján. Szegregációval veszélyeztetett terület - ahol a fenti mutató 40-50%-os értéket mutat – szintén nem található a településen.

Forrás: KSH Népszámlálási főosztály

A Városrehabilitációs Kézikönyvben foglaltaknak megfelelően a szegregációs mutató alapján történik a vizsgált település szegregátumainak lehatárolása. A Kézikönyvben foglaltak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, illetve a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. A szegregációs mutató a 2001-es népszámlálási adatokból állítható elő, mivel jelenleg a 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozása zajlik.

A KSH Népszámlálási főosztályának munkatársai által szerkesztett térkép azt mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink.)

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

A KSH nyilatkozata alapján Ácson nem található olyan terület, amely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.

A segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató szempontjából szegregátum az a terület, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/lakások számához viszonyított arány eléri a városi átlag kétszeresét. Veszélyeztetett terület, ahol a fenti mutató 1,7-szerese a települési átlagnak.

A szegregátumok lehatárolása elsősorban a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján történik. Emellett vizsgálatra kerültek a következő mutatók: a segélyezési adatok megoszlása, az önkormányzati bérlakások magasabb koncentrációja egy adott területen, az alacsony infrastrukturális ellátottsággal (járda hiánya) rendelkező területek és a külterületen, nem-lakóövezetben elhelyezkedő lakott területek.

A szegregált területek kijelölésének megkönnyítése érdekében a KSH az adatszolgáltatása részeként megküldte a városi szegregátumokat tartalmazó kartogramot. A KSH abban az esetben jelölt ki szegregátumot, ha a kritikus terület lakosságnagysága meghaladja - 2001-es népszámlálási adatok alapján - az 50 főt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a térkép több olyan területet is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők

valódi szegregátumnak. Az elmúlt években (2011-ig bezárólag) nem történt olyan jelentős beavatkozás, változás a városban, ami a szegregációval veszélyeztetett területek változását vetítené előre.

6.1.4. A városrészek szociális helyzetének, valamint az indikátorok alapján kijelölt szegregátumok térbeli elhelyezkedésének kontextusai

Az önkormányzat adatszolgáltatása alapján statisztikailag kimutatható területi jellegű különbségek nem mutatkoznak a városban belül. A település egészére jellemző mutatók érvényesek valamennyi városrészben, szignifikáns eltérések nem jelentkeznek az egyes lakóterületek között.

6.2. A roma népességet magas arányban koncentráló városrészek, telepszerű lakókörnyezetek ismertetése

6.2.1. A területi lehatárolásának módszertana

A területi lehatárolás a legutóbbi népszámláláson magukat romának valló személyek lakóhelyeinek összegzésével végezhető el. A 2006. évi kisebbségi önkormányzat alakításakor összesen 52 fő vallotta magát a roma kisebbségi közösség tagjának. Hiteles forrás nincsen arra vonatkozóan, hogy milyen a roma népesség anyagi, kulturális és demográfiai helyzete, ugyanis arányuk (0,73%) elenyésző a teljes lakossághoz képest, és lakóhelyeik nem koncentrálnak egy városrészbe.

6.2.2. A települési szegregátumok helyzetének összehasonlító elemzése a szegregációnak különböző formáinak megjelenése alapján

Ács városát országos viszonylatban kedvező szegregációs mutatók jellemzik, szegregátum nem azonosítható a településen, így a szegregált városrészek összehasonlító elemzése sem végezhető el. Ami a romák helyzetét illeti a településen, az iskolaköteles fiatalok mindegyike részt vesz az általános iskolai oktatásban, néhányan tovább is tudnak lépni a középiskolai oktatásba. Az oktatásban való részvétel sokuk esetében nem párosul az oktatás sikeres befejeztével. Rendszeresnek és nehézkesnek mondható beilleszkedésük is. Mind iskolai, mind széles társadalmi szinten jellemző a kirekesztettség, barátságait és társas kapcsolataikat is inkább saját közösségükön belül kötik meg.

Munkához jutási lehetőségeik – szintén társadalmi elidegenedés miatt – korlátozottak. Az állami szektor által kínált alkalmi munkák jelentik a munkaviszonyból eredő bevételeik nagy részét.

Sajnos – éppen a végzettség hiánya miatt – a munkaerő szektorba való belépés igencsak nehézkes számukra. Néhányan, akik elenyésző részét képezik a roma közösségnek, szakmát tudhatnak a kezükben és a középiskolai tanulmányok sikeres elvégzésével munkát is vállalhatnak az elvégzett szakmán belül. További bevételeket jelenthetnek számukra a városi önkormányzat kínálta segélyezési formák, melyek mindegyikével élnek is.

Általánosságban kijelenthető, hogy a romák esélyegyenlősége nem mutatható ki sem a munkaerő-piacon, sem a társadalmi szerepvállalás, társadalmi beilleszkedés terén.

6.2.3. A szegregátumok helyzetének részletes kifejtése

A fentiekben kifejtésre került, hogy Ács városában szegregátumként értelmezhető városrész nem található, így az egyes szegregátumok helyzetének részletes kifejtése sem releváns.

7. Vagyongazdálkodási stratégia

7.1. A stratégia célja

A vagyongazdálkodási stratégia kialakításának célja a stratégiai tervezés erősítése, a hatékonyabb minőségbiztosítás és monitoring, valamint a vagyongazdálkodási alapelvek következetes megfogalmazása. Fentiek elérése érdekében általános vagyongazdálkodási stratégiai irányelvek, célok megfogalmazása, az ingatlangazdálkodás tervezésével, előkészítésével kapcsolatos elvek meghatározása szükséges.

7.2. A vagyongazdálkodás főbb elvei

A beruházások fenntarthatóságának biztosítása érdekében a tervezett fejlesztések átláthatóságát, kiszámíthatóságát kell megteremteni, amelynek részét képezi a vagyongazdálkodás. Az így meghatározottak a rehabilitációs tevékenység tudatos tervezését, előkészítését, illetve az ezek alapján történő megvalósítást és fenntartást segítik elő.

A vagyongazdálkodás az Integrált Városfejlesztési Stratégiában bemutatásra kerülő fejlesztési területekre vonatkozik és az ingatlangazdálkodással kapcsolatosan tervezett fejlesztés eszközeit határozza meg. A fejezet célja, hogy kijelölésre kerüljenek az fejlesztési területekhez tartozó ingatlantulajdonok hasznosítási lehetőségei, módjai, mely területek értékesíthetőek, illetve melyek vonhatóak rehabilitációba, továbbá kiválaszthatóak azon területeket, amelyeket az önkormányzat hosszú távon tulajdonában, kezelésében kíván tartani.

A vagyongazdálkodás főbb céljai, illetve elvei:

- Az önkormányzati vagyonból származó jövedelmek növelése, a fejlesztési források biztosítása;
- A vagyon csökkenés elkerülésének elősegítése, vagyonfelélés megakadályozása;
- A rossz hatékonyságú, nagy költségráfordítással üzemeltethető vagyonelemek hatékonyságára való törekvés.

7.3. Az önkormányzat gazdálkodása

Az önkormányzati vagyon két fő csoportba sorolható, amely a rendelkezési, hasznosítási lehetőségeket is meghatározza. Az egyik csoport a törzsvagyon, azon belül is a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes, míg az egyéb vagyon csoportba a forgalomképes vagyonelemek tartoznak.

Forgalomképtelen vagyon:

- Közutak és műtárgyaik,
- Közterek, parkok, vizek, közcélú vízi létesítmények,
- Levéltári anyagok,
- Továbbá mindaz, amit az önkormányzat rendeletében annak minősít.

Korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak:

- Intézmények, középületek;
- Műemlékek, védett természeti területek, muzeális emlékek;
- Azon ingatlanok, illetve ingóságok, melyeket az önkormányzat rendeletében e csoportba sorol.

Egyéb vagyon:

- Bérlakások;
- Nem lakás céljára szolgáló helyiségek;
- Saját forrásból épített lakások;
- Vegyes rendeltetésű épületek, építmények;
- Részesedések és értékpapírok;
- És egyéb vagyon.
-

Az önkormányzati ingatlanokkal kapcsolatos gazdálkodás célja, hogy a nem forgalomképes, illetve korlátozottan forgalomképes ingatlanok esetében a meglévő ingatlanállomány megőrzésre kerüljön. A forgalomképtelen, illetve korlátozottan forgalomképes ingatlanok elengedhetetlenek a város közfunkcióinak ellátásához, valamint a lakosság számára az alap infrastruktúrát jelentik. Ebből adódóan ezen vagyonok folyamatos fejlesztése, karbantartása, megóvása az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatainak ellátásához szükséges, illetve stratégiai célt is alkot az élhető városi környezet megteremtése érdekében, amely rövid és hosszú távú feladatot is jelent a pályázó szervezet számára.

A fogalomképes ingatlanok esetében a vagyon gyarapítása, illetve annak a városfejlesztési célokkal összhangban történő hasznosítása a cél. Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok (20 db) közül 6 db lakóingatlan és 20 db iskola, óvoda stb, ezért ezen ingatlanokhoz tartozó kiadások mértéke meghaladja a bérbeadásból származó jövedelmeket. Azonban az összes érintett ingatlan üzemeltetése során költség-hatékony gazdálkodás megvalósítására törekszik az önkormányzat.

Önkormányzati épületek száma hasznosítási cél szerint

Hasznosítási cél	Darabszám
Lakóingatlan	6
Kereskedelem	0
Vendéglátás	0
<i>Egyéb: iskola, óvoda stb.</i>	20
Szolgáltatás	0
Összes épület	26

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, Vagyon kataszter

Ács Város Önkormányzatának tulajdonában mintegy 3.416.457.000 Ft becsült értékű, 586 db ingatlan található, amelyek könyv szerinti értéke 2.586.680.000 Ft. Az ingatlanok jelentős része 39,6 %-a forgalomképtelen, amelyek becsült értéke 1.199.813.000 Ft. Az 5,8 %-ot jelentő korlátozottan forgalomképes ingatlanok becsült értéke 1.063.168.000 Ft, míg a fennmaradó 54,6 %-ot alkotó forgalomképes ingatlanok becsült értéke 1.153.486.000 Ft.

Az önkormányzat tulajdonát képező ingatlanok 86,2 %-a belterületi ingatlan (505 db), melyek becsült értéke 2.441.381.000 Ft. A külterületi ingatlanok száma 81 db, melyek becsült értéke 975.076.000 Ft. Az önkormányzat tulajdonában összesen 1563 hektár beépített, illetve beépítetlen terület van, melynek 3,3 %-át beépítetlen területek teszik ki.

Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok főbb jellemzői

Ingotlantípus	Ingotlanok száma (db)	Földrészletek területe (ha)	Ingotlan könyv szerinti bruttó értéke (e Ft)	Ingotlan becsült értéke (e Ft)
Belterületi ingatlan	505	126,2315	1.688.904	2.441.381
Külterületi ingatlan	81	77,6239	897.776	975.076
Forgalomképtelen	232	126,3829	763.486	1.199.813

Ács Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Korlátozottan forgalomképes	34	10,2444	751.692	1.063.168
Forgalomképes	320	67,2281	1.071.502	1.153.486
Beépítetlen terület	307	50,916	24.045	106.899
Beépített terület	277	1512,1	2.219.221	3.058.174
Műemléki védettségű	0	0	0	0
Természetvédelmi terület	0	0	0	0
Településen kívül fekvő	0	0	0	0
Összes ingatlan	587	203,8554	2.586.680	3.416.467

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, Vagyon kataszter

Az önkormányzat tulajdonában lévő beépítetlen ingatlanok számát tekintve a termőföldek, illetve az egyéb építési telkek képezik a legnagyobb csoportot. A területek nagyságát tekintve szintén a termőföldek (33,2 ha) állnak az első helyen, majd a lakóépülettel beépíthető ingatlanok képezik a második legnagyobb egységet. A beépítetlen területek becslött értéke 106.899.000 Ft.

Az önkormányzat tulajdonában álló beépítetlen területek adatai

Ingatlantípus	Ingatlanok száma (db)	Földrészletek területe (ha)	Ingatlan könyv szerinti bruttó értéke (e Ft)	Ingatlan becslött értéke (e Ft)
Termőföld	139	33,192	4.762	25.876
Lakóépülettel beépíthető	56	14,3557	10.803	49.366
Egyéb építési telkek	103	3,2759	8.303	29.131
Művelés alól kivett	9	0,0924	177	2.526
Összesen	307	50,916	24.045	106.899

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, Vagyon kataszter

Ács Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Ács Város Önkormányzat vagyongazdálkodásának hosszú távú célja az önkormányzat vagyonából származó jövedelem növelése, a fejlesztési források megteremtése, gyarapítása, illetve a vagyon csökkenésének elkerülése, a vagyonfelélés megelőzése, azaz a kezelő tulajdonában lévő vagyon hatékony kezelése.

Mellékletek

Lakossági kérdőív

A válaszadás önkéntes. A kérdőívek névtelenül és kizárólag a településfejlesztési kutatás céljaira kerülnek felhasználásra.

I. Mennyire ért egyet Ács infrastruktúrájának minőségével kapcsolatos állításokkal? (Kérjük, csak egy választ jelöljön be!)

1. Közintézmények általános fizikai állapota

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

2. Közterületek térburkolati elemeinek állapota

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

3. Parkolóhelyek mennyisége a közintézmények közelében

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

4. Kerékpártárolók, kerékpár parkolók száma a közintézmények közelében

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

5. Szelektív hulladékgyűjtő konténerek mennyisége Ácson

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

6. Középületek energetikai állapota, nyílászáróinak és fűtésének korszerűsége

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

7. Közlekedés biztonságossága, gördülékenysége a Posta köz – Óvoda köz - Fő utca által lehatárolt területen

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

8. Vonalas közművek, közvilágítás állapota energiatakarékos korszerűsítése

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

II. Mennyire ért egyet Ács kulturális, közösségi életével kapcsolatos állításokkal? (Kérjük, csak egy választ jelöljön be!)

1. Kulturális szolgáltatások minősége

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

2. Községi terek, játszóterek, zöldfelületek, sétáló utcák minősége, mennyisége

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

3. Templom, kegyeleti helyek, egyházi tulajdonú épületek állapota

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

4. Hagyományőrző és nemzetiségi programok kínálata

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

5. Általános és középiskolai oktatás színvonala

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

6. Műemlékek, műemlék jellegű épületek állapota

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

7. Szobrok, emléktáblák, emlékművek állapota

Nagyon jó	Jó	Elfogadható	Rossz
☐	☐	☐	☐

III. Ön szerint mely infrastrukturális intézkedés megvalósítása a legfontosabb Ács esetében? (Kérjük, csak egy választ jelöljön be!)

- Közintézmények általános felújítása
- Közterületek térburkolati elemeinek megújítása
- Új parkolóhelyek kialakítása a közintézmények környezetében
- Új kerékpártárolók, kerékpár parkolók építése a közintézmények környezetében
- Szelektív hulladékgyűjtő konténerek kihelyezése
- Középületek energetikai fejlesztése

- Forgalmcsillapító övezetek kialakítása
- Vonalas közművek felújítása, közvilágítás energiatakarékos korszerűsítése

IV. Ön szerint mely kulturális és közösségi szolgáltatásokhoz kapcsolódó intézkedés megvalósítása a legfontosabb Ács esetében? (Kérjük, csak egy választ jelöljön be!)

- Kulturális szolgáltatások bővítése
- Közösségi terek kialakítása, játszóterek, zöldfelületek, sétáló utcák kialakítása
- Templom, kegyeleti helyek, egyházi tulajdonú épületek külső felújítása
- Hagyományőrző és nemzetiségi programok kínálatának bővítése
- Általános és középiskolai oktatás színvonalának emelése
- Műemlékek, műemlék jellegű épületek felújítása
- Szobrok, emléktáblák, emlékművek felújítása, újak létrehozása

Nem :   F   N

Életkora: _____

Köszönjük válaszádat!

Központi Statisztikai Hivatal által szolgáltatott adatsorok az Integrált Városfejlesztési Stratégiához kapcsolódóan

Mutató megnevezése	Ács összesen	Városközpont (vasút déli oldala - Bartók Béla u. - belterületi határ - Bajcsy-Zsilinszky u. - Községi u. - Kis u. - Kis-tbornok u. - Bocskay u. - Zalka Máté u. - Kegyel u. - belterületi határ)	Pénzásás (vasút északi oldala)	Etelka telep (vasút déli oldala - Bartók Béla u. - belterületi határ)	Rektor telep (Bajcsy-Zsilinszky u. - Községi u. - Kis u. - Kis-tbornok u. - Bocskay u. - Zalka Máté u. - Kegyel u. - belterületi határ)	Külterület
Lakónépesség száma	7 196	2 921	1 883	864	1 362	166
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	18,5	20,3	16,0	19,6	16,5	25,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	61,5	61,6	60,9	61,5	62,3	59,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	20,1	18,2	23,1	19,0	21,2	15,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	35,7	28,4	37,2	42,6	40,4	71,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,1	6,9	2,9	2,3	1,7	0,0
Lakásállomány (db)	2 661	1 086	704	302	507	62
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	26,5	22,8	21,2	31,8	30,1	95,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37,4	36,0	35,0	41,4	39,0	54,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	18,3	14,6	17,3	24,1	21,7	37,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	57,6	59,7	58,7	54,7	55,4	41,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,5	37,0	40,5	43,2	40,0	48,4
Állandó népesség száma	7 197	2 913	1 897	864	1 358	165
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	35,7	28,4	37,2	42,6	40,4	71,7

Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	4,1	6,9	2,9	2,3	1,7	0,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	57,1	52,5	60,1	62,6	60,5	46,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	58,0	57,5	57,9	59,0	57,3	68,7
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	7,7	6,4	5,7	11,6	10,3	13,5
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma / munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	2,2	2,5	0,9	1,7	4,0	0,0
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	7,5	7,5	5,8	6,2	10,6	10,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	24,0	20,0	19,4	27,7	28,2	94,8
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	10,3	8,2	10,5	14,4	7,5	48,3